

Hyväksytty valtuustossa
24.5.2019

JYVÄSKYLÄN
KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ

Tilinpäätös- ja toimintakertomus 2018

Jyväskylän
koulutuskuntayhtymä Gradia
y-tunnus 0208201-1

GRADIA

PL 472, 40101 Jyväskylä

Sisällysluettelo

1 Toimintakertomus	1
1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	1
1.1.1 Kuntayhtymän johtajan katsaus	1
1.1.2 Kuntayhtymän hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	4
1.1.3 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	7
1.1.4 Kuntayhtymän henkilöstö	8
1.2 Selonteko kuntayhtymän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	8
1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	10
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	10
1.3.2 Toiminnan rahoitus	12
1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset	14
1.5 Kokonaistulot ja –menot	15
1.6 Kuntayhtymäkonsernin toiminta ja talous	16
1.6.1 Koulutuskuntayhtymäkonserni	16
1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus	16
1.6.3 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	16
1.6.4 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	17
1.7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	19
2 Talousarvion toteutuminen	20
2.1 Tavoitteiden toteutuminen	20
2.1.1 Gradian yhteiset tavoitteet	20
2.1.2 Gradia Jyväskylä	22
2.1.3 Gradia Jämsä	27
2.1.4 Gradia-lukiot	32
2.1.5 Gradian sisäiset palvelut	37
2.1.6 Gradia-ravintolat	41
2.1.7 Gradia-kiinteistöt-liikelaitos	45
2.1.8 Gradia-koulutuspalvelut Oy	48
2.2 Käyttötalous- ja tuloslaskelmaosien toteutuminen	51
2.3 Investointien toteutuminen	62
2.3.1 Kiinteistöjen rakennusinvestointien toteuttaminen	62
2.3.2 Irtaimistohankinnat	63
2.4 Rahoitusosan toteutuminen	65
2.5 Yhteenveto talousarvion toteutumisesta sitovuustasoittain	66
3 Henkilöstöraportti	67
4 Tilinpäätöslaskelmat	78
4.1 Tuloslaskelma	78
4.2 Rahoituslaskelma	79
4.3 Tase	80
4.4 Konsernilaskelmat	82

5 Tilinpäätöksen liitetiedot	86
5.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot	86
5.1.1 Kuntayhtymän tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	86
5.1.2 Kuntayhtymän tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot	86
5.1.3 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	86
5.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	87
5.3 Tasetta koskevat liitetiedot	89
5.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	89
5.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	91
5.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	93
5.5 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot	94
5.6 Muut liitetiedot	94
6 Eriytetty tilinpäätös	95
6.1 Johtajan katsaus	95
6.2 Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen hallinto	95
6.2.1 Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen johtokunta 2018 - 2021	95
6.2.2 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	95
6.2.3 Tuloksen muodostuminen ja käsittely	95
6.3 Talousarvion toteutumisvertailu	96
6.3.1 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen	96
6.3.2 Käyttötalous- ja tuloslaskelmaosan toteutuminen	96
6.3.3 Investointi- ja rahoitusosan toteutuminen vuonna 2018	96
6.3.4 Kokonaistalouden tunnusluvut	97
6.4 Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen tuloslaskelma	98
6.5 Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen tase	99
6.6 Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen rahoituslaskelma	100
6.7 Tilinpäätöksen liitetiedot	101
6.7.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot	101
6.7.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	101
6.7.3 Tasetta koskevat liitetiedot	101
6.7.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	103
6.7.5 Henkilöstöä koskevat liitetiedot	103
7 Allekirjoitukset ja merkinnät	104
LIITE 1 Luettelo käytetyistä kirjanpitolukijoista ja tositelajeista	105
LIITE 2 Arvoltaan yli 100 000 euron hankkeet 31.12.2018	106
LIITE 3 Kaudella 1.9.-31.12.2018 päättyneiden hankkeiden taloudellinen toteutuma ja kehittämisen tulokset	108
LIITE 4 Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen tunnuslukujen mittariseloste	112
LIITE 5 Gradia-kiinteistöjen tunnuslukujen mittariseloste	113

1 Toimintakertomus

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kuntayhtymän johtajan katsaus

Talous ja yhteiskunta: talouden suhdanteen huippu

Suomen bruttokansantuote kasvoi vuonna 2018 noin 2,7 prosenttia. Suomen Pankin arvion mukaan talouskasvun nopein vaihe on ohitettu, vaikka kasvu jatkuu kolmen seuraavan vuoden ajan.

Valtiovarainministeriön mukaan hyvä suhdannetilanne ja menojen kasvua hillitsevät toimet vahvistivat julkista taloutta. Julkinen talous on vuosikymmenen vaihteessa tasapainon tuntumassa. Myös julkisen talouden velka suhteessa bruttokansantuotteeseen laskee lähivuosina. Julkinen talous alkaa kuitenkin vähitellen heikentyä 2020-luvun alkuvuosina talouskasvun hidastuessa. Väestö ikääntyy, ja työikäinen väestö supistuu. Myös tuottavuuden varaan jäävän talouskasvun arvioidaan pysyvän vaimeana tulevina vuosikymmeninä. Julkisen talouden tulojen ja menojen välillä on siksi pitkällä aikavälillä epätasapaino eli kestävyysvaje, jonka mittaluokka on lähes neljä prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Työllisyysaste parani vuonna 2018 edellisen vuoden tasosta. Työttömien määrä laski selvästi Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan. Tilastokeskuksen mukaan työllisyysaste (työllisten osuus 15–64-vuotiaista) 1/2019 oli 70,6 prosenttia (vuotta aiemmin 69,3). Työllisiä oli 35 000 enemmän vuodentakaiseen nähden. Työttömyysaste 1/2019 oli 6,8 prosenttia (vuotta aiemmin 8,9). Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan 1/2019 työttömiä oli 181 000 eli 57 000 vähemmän kuin edellisellä vuonna.

Työttömyyttä seurataan Suomessa kuukausittain kahdella eri tilastolla. Tilastokeskuksen työvoimatutkimus perustuu otantaan ja työ- ja elinkeinoministeriön Työnvälitystilasto TE-toimistojen asiakasrekisteritietoihin, ja siksi tiedot poikkeavat toisistaan. Työ- ja elinkeinoministeriön työllisyyskatsauksen mukaan 1/2019 työ- ja elinkeinotoimistoissa oli 251 000 työtöntä työnhakijaa, noin 34 400 vähemmän kuin vuotta aiemmin. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 9,6 prosenttia eli 1,3 prosenttiyksikköä pienempi edelliseen vuoteen verrattuna.

Keski-Suomen työllisyystilanne kehittyi myönteisesti koko maan tilannetta mukaillen. Keski-Suomessa oli 1/2019 työttömiä työnhakijoita 15 009, mikä oli 1 960 eli 12 prosenttia vähemmän kuin vuosi aiemmin. Alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita näistä oli 2 321 (1/2018: 2 625). Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta laski selvästi eli 11,9 prosenttiin maan keskiarvon ollessa 9,6 prosenttia.

Keski-Suomen yleinen tilannekuva 2018 hahmottuu Keski-Suomen Aikajana –katsauksessa (4/2018):

Keski-Suomen yritysten liikevaihdot kasvoivat 4,8 prosenttia, mutta kasvun vauhti tasaantui vuoden loppua kohti. Kasvu on heijastunut työllisyyteen jokaisella toimialalla: yritysten työntekijämäärä kasvoi 3,3 prosenttia eli noin 3 000 henkilötyövuotta. Työttömyys laskee edelleen hyvää vauhtia. Kasvun kärjessä oli teknologia-teollisuus, jonka liikevaihdon kasvu oli 8,3 prosenttia. Metsäteollisuuden kasvu oli 7,0 prosenttia. Myös rakentamisessa (5,0 %) ja KIBS-aloilla eli asiantuntijapalveluissa (4,9 %) kasvu jatkui hyvänä. Viennin määrä kasvoi teollisuuden kasvun myötä vuoden alussa 6,8 prosenttia. Viennissä Keski-Suomi on saavuttamassa vuoden 2008 tason. Keski-Suomen yksityisten palveluiden liikevaihtojen kasvu oli tarkastelujaksolla 4,8 prosenttia, mutta kaupan kasvuvauhti vain 1,7 prosenttia. Kauppa kasvoi koko maassa 4,6 prosenttia.

Teollisuuden kasvu nosti Äänekosken seudun Keski-Suomen ykköseksi peräti 16,9 prosentin kasvulla, kakkosena oli Jyväskylän seutu 4,3 prosentin kasvulla ja kolmantena Keuruun seutu 2,1 prosentin kasvulla.

Koulutuspolitiikka: ammatillisen koulutuksen uudistuksen toimeenpano ja lukiolainsäädännön valmistelu

Sipilän hallituksen hallitusohjelmassa koulutuspoliittiset tavoitteet ovat seuraavat:

- Oppimisympäristöjä on modernisoitu, digitalisaation ja uuden pedagogiikan mahdollisuuksia hyödynnetään oppimisessa.
- Koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten määrä on vähentynyt. Koulutuksen keskeyttäneiden määrä on laskenut.
- Koulutuksen ja työelämän vuorovaikutus on lisääntynyt.
- Tutkimus- ja innovaatiotoiminnan laatu ja vaikuttavuus ovat kääntyneet nousuun.
- Koulutuksen ja tutkimuksen kansainvälisyys on lisääntynyt ja koulutusviennin esteet on purettu.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan kuuden kärkihankkeen joukossa yhtenä oli toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformi, jota toteuttava lainsäädäntö saatiin voimaan vuoden 2018 alusta. Rahoituksen osalta lainsäädännössä on vuoteen 2022 jatkuva siirtymävaihe, ja vasta tuolloin malli on kokonaisuudessaan tarkoitettulla tavalla toiminnassa. Vuodelle 2018 ammatillisen koulutuksen rahoitusta saatiin ennen muuta opiskelijavuosituloksen mukaisesti. Ammatillisen koulutuksen rahoitusta jaettiin myös lisätalousarvioissa. Ensimmäinen toimintavuosi oli uuden mallin sisäanjaoja sekä uuden toimintakulttuurin vahvistamista mm. Parasta-perheen hankkeilla, joiden toteutuksessa Jyväskylän koulutuskuntayhtymällä on merkittävä rooli.

Vuoden 2018 aikana valmisteltiin myös uusi lukiolainsäädäntö. Eduskunta hyväksyi uuden lukiolain kesäkuussa 2018, ja laki tulee voimaan 1.8.2019. Uudistus pitää sisällään lukiolain ja lukion toiminnallisen uudistamisen. Tavoitteena on:

- lisätä lukion vetovoimaa yleissivistävänä, korkeakouluihin jatko-opintokelpoisuuden antavana koulutusmuotona,
- vahvistaa koulutuksen laatua ja oppimistuloksia ja
- sujuvoittaa siirtymistä toisen asteen opinnoista korkeasteelle.

Keinoja tavoitteen saavuttamiseksi ovat muun muassa yksilöllisemmät ja joustavammat opintopolut sekä niiden vaatima ohjaus ja tuki, oppiainerajat ylittävät opinnot sekä entistä tiiviimpi yhteistyö korkeakoulujen kanssa. Koulutuskuntayhtymän näkökulmasta Edufutura-yhteistyö muun muassa opintopolkujen edistämiseksi Jyväskylän ammattikorkeakoulun ja Jyväskylän yliopiston kanssa tukee lainkin edellyttämää yhteistyötä. Koulutusviennin edistämiseksi Gradia oli sekä ammatillisen tutkintokoulutuksen että lukiokoulutuksen myynnissä eturintamassa. Myynti on tehty pääosin yliopiston, ammattikorkeakoulun ja kuntayhtymän omistamassa EduCluster Finland Oy:ssä.

Kuntayhtymä: Gradian ensimmäinen vuosi

Uusi yhdessä 2020+ -strategia antaa toiminnalle suuntaviivat ja tavoitteet. Strategian mukaan koulutuskuntayhtymän arvot ovat monien kulttuurien yhteisö, sivistys ja taitaminen sekä työ ja yrittäminen. Perustehtävä on kouluttaa toisella asteella koko ikäluokka ja kehittää aikuisväestön osaamista ja työelämää. Vision mukaan rohkeutemme omaksua yhdessä uutta tekee meistä edelläkävijöitä.

Strategian linjaukset tehtiin asiakas-, yhteisö- ja pedagogiikanäkökulmista. Asiakasnäkökulmasta vastataan kysymykseen, kenelle perustehtävää tehdään:

- Erilaisille opiskelijoille ja muille asiakkaille oikeat polut ja painotukset
- Aktiivinen vuorovaikutus tarpeiden ja laadun varmistamiseksi
- Työelämä, korkeakoulut ja omistajat kumppaneina.

Yhteisönäkökulma korostaa me-henkeä ja vuorovaikutusta:

- Turvallisuus ja hyvinvointi yhdessä tekemällä
- Keskusteleva ja selkeä johtaminen
- Ajantasainen organisaatio.

Pedagogiikanäkökulma linjaa, miten perustehtävää tehdään:

- Koko yhteisö kantaa vastuun perustehtävästä,
- Opettajien osaaminen avainasemassa,
- Monimuotoiset menetelmät, välineet ja ympäristöt innostavat oppimaan.

Koris-toimenpideohjelma täydentää strategiaa, ja siinä on hahmotettu laaja-alainen keinovalikoiman tarkastelu kustannussäästöjen aikaansaamiseksi vuosina 2017–2019. Ydinajatus on, että rahoituksen vähenemisen negatiivista vaikutusta kuntayhtymän perustehtävään ja sen laatuun minimoidaan. Parhaassa tapauksessa etsitään sellaisia uusia toimintamalleja ja -tapoja, että ne niukkuuden innovaatioina tuottavat parannuksia toimintaan.

Lopulliseen ohjelmaan valikoitui viisi pääkoria, joista säästötavoite kolmessa vuodessa kaivetaan: pedagogiset valinnat ja organisoituminen, pedagogiset valinnat ja henkilöstö, strategiset kumppanuudet, muut toimet ja lisätulot. Ensimmäisessä korissa painottuu muutoksen ajurit (työn ja elämän muutos, rahoituksen pysyvä pieneneminen, uusi lainsäädäntö) huomioon ottava uusi organisaatio. Toisessa korissa käsitellään henkilöstöä ja pedagogisia ratkaisuja. Strategisten kumppanuuksien korissa korostuvat työelämä ja korkeakoulujen kanssa tehtävä EduFutura-yhteistyö. Muut-korissa on käsitelty erilaisia säästökeinoja, konkreettisimpina ulkoisten palvelujen sekä aineiden ja tarvikkeiden ostojen pienentäminen. Lisätulot-koriin kuuluvat koulutusmyynti, hankerahoitus ja uudet tilanvuokrausmallit.

Vuosi 2018 oli uuden Gradia-organisaation ensimmäinen toimintavuosi. Uudessa organisaatiossa kuntayhtymän ammatilliset oppilaitokset ovat Gradia Jyväskylä ja Gradia Jämsä. Gradia-lukiot ovat Jyväskylän aikuislukio, Jyväskylän Lyseon lukio ja Schildtin lukio. Yhteisistä palveluista vastaavat Gradian sisäiset palvelut, Gradia-ravintolat sekä Gradia-kiinteistöt-liikelaitos. Tytäryhtiö Gradia-koulutuspalvelut Oy hoitaa markkinaehtoisen koulutusmyynnin tehtävää.

Vuosi 2018 numeroina: tasapainon vuosi

Koris-sopeuttamisohjelman 2017–2019 kehikossa tehdyt toimet osoittautuivat toimiviksi ja tiikauden tulokseksi muodostui 0,7 milj. euroa. Tilikauden ylijäämä oli 2,2 milj. euroa ja vuosikate 12,3 milj. euroa. Lainakanta oli 29,7 milj. euroa ja pitkäaikaista lainaa vähennettiin 2,6 milj. euroa (lainakanta TP 2017: 32,3 milj. euroa). Lukujen mukaisesti kuntayhtymän talous oli vuoden 2018 lopussa tasapainossa.

Vuosien 2017–2018 aikana toimintakulut ovat vuositasolla pienentyneet noin 12,7 milj. euroa. Suurimmissa kululajeissa vuositason säästöt ovat seuraavat:

- muun kuin opetushenkilöstön kulut -3,9 milj. euroa (-18,3 %)
- ulkoisten palvelujen ostot -3,6 milj. euroa (-21,4 %)
- opetushenkilöstön kulut -3,2 milj. euroa (-7,0 %)
- aineet ja tarvikkeet -1,3 milj. euroa (-12,7 %).

Valtionosuusrahoitteisessa ammatillisessa koulutuksessa oli vuositasolla 10 186 perustutkinto-opiskelijaa, 2 411 ammattitutkintoa ja 1 240 erikoisammattitutkintoa opiskelevaa. Siten ammatillisessa tutkintokoulutuksessa oli kaikkiaan 13 837 opiskelijaa. Ammatillisen koulutuksen valmentavissa koulutuksissa (VALMA) oli 341 opiskelijaa. Lukiokoulutuksen vuosioiskelijamäärä oli 3 321. Aikuisten perusopetuksessa ja perusopetuksen lisäopetuksessa opiskeli 268 pääosin maahanmuuttajataustaista opiskelijaa. Taiteen perusopetuksessa (lapset ja nuoret) oli 1 042 opiskelijaa. Lisäksi runsaat 4 000 asiakasta oli täydentämässä työelämän vaatimaa osaamista tai yleissivistystään.

Kuntayhtymän vuoden 2018 opiskelijatuotot olivat 83,2 milj. euroa eli 84,5 prosenttia ulkoisista 98,5 milj. euron toimintatuotoista. Sisäisten myynti- ja vuokratulojen kanssa koulutuskuntayhtymän toimintatuotot olivat 121,9 milj. euroa.

Ulkoiset toimintatuotot kasvoivat 1,2 milj. euroa eli noin 1,2 prosenttia edellisestä vuodesta. Merkittävin ja vakain rahoitus eli opiskelijatuotto kasvoi 4,4 milj. euroa eli 5,6 prosenttia. Vuosien 2017 ja 2018 opiskelijatuotot eivät kuitenkaan ole suoraan verrannollisia toisiinsa, koska valtionosuuteen siirtyi aiemmin myyntituotoissa näkynyttä TEM-rahoitusta.

Koulutuskuntayhtymän kokonaishenkilöstömäärä oli vuoden 2018 lopussa 1 056 (2017: 1064), joista opetus- ja ohjaushenkilöstöä oli 711 (2017: 726). Henkilöstökulut olivat yhteensä 59,6 milj. euroa (2017: 61,0 milj.). Henkilöstökulut olivat 1,4 milj. euroa edellisvuotta pienemmät; säästö kohdistui muun henkilöstön henkilöstökuluihin.

Vuoden 2018 rakentamisinvestoinnit olivat 8,9 milj. euroa (2017: 13,7 milj. euroa).

1.1.2 Kuntayhtymän hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kuntayhtymän valtuusto 2017–2021

Valtuusto 2017 - 2021

	Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen		Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Hankasalmi	Jarkko Kinnunen	Anne Sundell	Keuruu	Saara Kässi-Jokinen	Lauri Oinonen
	Mirja Riipinen	Ari Korhonen		Unto Mikkonen	Hanna Nelimarkka
Joutsa	Leo Niinikoski	Raija Untolahti		Hannu Rantanen	Virpi Järvinen
		<i>4.6.2018 alkaen</i>	Kuhmoinen	Ari Ampuja	Lea Aittolahti
		Marjaana Kuitunen	Laukaa	Harri Hokkanen	Pirjo Leinonen
		<i>4.6.2018 saakka</i>		Leena Kautto-Koukka	Verna Puttonen
Jyväskylä	Jari Blom, puh. joht.	Sowail Rasouli		Pasi Puupponen	Anita Kuniala
	Mervi Hovikoski	Juha Paananen	Luhanka	Harri Taipale	Tiia Lehtonen
		<i>28.5.2018 alkaen</i>		Marjo Merivirta	Ari Ikonen
		Petri Jussila		<i>20.6.2018 alkaen</i>	
		<i>28.5.2018 saakka</i>		Tuomo Kärnä	
	Sonja Karppinen	Taimo Halme		<i>20.6.2018 saakka</i>	
	Heli Kaunistmaa	Irene Hallamäki	Muurame	Jesse Jääskeläinen	Riina Vilander
	Santeri Lohi	Mari Kyllönen		Marja Raiskinmäki	Ari Airaksinen
	Henna-Riikka Markkio	Eira Korpinen	Petäjävesi	Raija Harju-Kivinen	Jouko Pekkanen
	Niina Simanainen	Simo Marttinen	Toivakka	Sakari Ainali, 1. vpj	Markku Kauppinen
Jämsä	Juha Heikka	Mari Äikäs	Uurainen	Pia Bärlund, 2. vpj.	Jari Flyktman
	Pekka Kataja	Jukka Haaparanta			
	Tuula Peltonen	Mikko Laitinen			
	Kyösti Rahkonen	Eero Koskela			
	Matti Similä	Marjatta Laitinen			

Valtuuston 2017–2021 puheenjohtajana toimi toiminnanjohtaja Jari Blom, 1. varapuheenjohtajana musiikinopettaja Sakari Ainali ja 2. varapuheenjohtajana palvelupäällikkö Pia Bärlund. Valtuuston pöytäkirjanpitäjänä toimi kuntayhtymän suunnittelusihteeri Matti Liukkonen. Valtuusto kokoontui vuonna 2018 kolme kertaa ja käsitte- li 32 asiaa. Valtuusto käsitte- li/päät- ti mm. seuraavat asiat:

- Tilintarkastuskertomus vuodelta 2017
- Tarkastuslautakunnan arviointikertomus Jyväskylän koulutuskuntayhtymän toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta vuonna 2017
- Vuoden 2017 tilinpäätöksen hyväksyminen ja vastuuvapauden myöntäminen tilivelvollisille
- Jyväskylän koulutuskuntayhtymän hallinnon ja talouden tarkastuspalveluiden hankinta

- Valtuustossa 15.12.2017 tehty ponsiehdotus
- Peruspääoman korko vuoden 2019 talousarviossa
- Jyväskylän koulutuskuntayhtymän poistosuunnitelman muuttaminen
- Hallintosäännön muutokset
- Kuntayhtymän talousarvio 2019 ja taloussuunnitelmat 2020–2021
- Hallituksen selvitys tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen havainnoista vuodelta 2017
- Hallintosäännön luottamushenkilöiden palkkiot ja korvaukset -liitteen muuttaminen 1.1.2019 alkaen
- Sidonnaisuusilmoitukset tiedoksi valtuustolle

Kuntayhtymän hallitus 2017–2021

Hallitus 2017 - 2021

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Juha Suonperä, puh. joht.	Katja Isomöttönen
Timo Taskinen, 1. vpj.	Emilia Lakka
Jyri Ylönen, 2. vpj.	Terhi Ala-Keturi
Eija Aaltonen	Tomi Tuuliranta
Merja Koivisto	Aila Kruus
Erja Laaksonen	Jaakko Peltola
Marianne Lukkarila	Matti Similä
Harri Oksanen	Ossi Karjalainen
Matti Vesa Volanen	Sonja Karppinen

Hallituksen 2017–2021 puheenjohtajana toimii evers-ti evp. Juha Suonperä sekä 1. varapuheenjohtajana tutkimuksen kehittämispäällikkö Timo Taskinen ja 2. varapuheenjohtajana oppilaanohjaaja, historian ja yhteiskuntaopin opettaja Jyri Ylönen. Esittelijänä toimi kuntayhtymän johtaja Vesa Saarikoski ja pöytäkirjanpittäjänä kuntayhtymän suunnitteluasihteeri Matti Liukkonen. Hallitus kokoontui 12 kertaa ja käsitteli 147 asiaa. Vuoden 2018 aikana hallitus on käsitellyt/päätännyt mm. seuraavat asiat:

- Jyväskylän Kongressikeskus Oy:n ostotarjous pienosakkaille
- Jyväskylän Yritystehdas Oy:n ylimääräinen yhtiökokous
- Kilpailuttaminen, asiantuntijapalveluiden puitejärjestely
- Kilpailuttaminen, urakoitsijoiden puitejärjestely
- Viitaniementie 1 B/Schildtin lukio, urakoitsijoiden kilpailutus
- Lukiokoulutuksen tulosaluejohtajan viran täyttäminen
- Jyväskylän koulutuskuntayhtymän hankinta-ohje
- Musiikkikampuksen Pitkäkatu 18-20 laajennus, vuokrasopimus

- Hanketoiminnan menettelyohjeet
- Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen johtajan viran täyttäminen
- Neuvottelukuntana toimivan Gradian työelämävaltuuskunnan nimittäminen
- Tulosaluejohtajien sijaisten nimeäminen
- Startti-stipenditililtä jaettavat stipendit vuonna 2018
- Kukkulan kampuksen A-rakennuksen peruskorjaus, urakoitsijoiden kilpailutus
- Jyväskylän koulutuskuntayhtymän ja Kuntarahoitus Oy:n välinen vastuunjakosopimus
- Jyväskylän koulutuskuntayhtymän luettelo henkilöstön kelpoisuudesta
- EduCluster Finland Oy:n vuoden 2018 yhtiökokous
- Jyväskylän koulutuskuntayhtymän laskutus- ja perintäohje
- Taitaja-Mästartare 2020 kilpailujen järjestäminen Jyväskylässä
- Opetus- ja kulttuuriministeriöltä haettavat ammatillisen koulutuksen tutkintojen järjestämisluvut
- Lehtorin ja kokoaikaisten opinto-ohjaajien virkojen perustaminen
- Kilpailuttaminen, turvatekniikkaurakoitsijoiden puitejärjestely
- Sisäisen tarkastuksen raportti vuoden 2018 tarkastuksista
- Edustajien nimeäminen AMKE ry:n yhdistyskokoukseen
- Gradia Jämsän tekniikan rakennus, urakoitsijoiden kilpailutus ja hankkeen tavoitehintaa
- Toimielinten ja viranhaltijoiden päätösten julkaiseminen ja nähtävänä pitäminen kuntayhtymän verkkosivuilla sekä henkilötietojen käsittely ja julkisuus
- Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian tietoturva- ja tietosuojalinjaukset
- Kilpailuttaminen, rakennesuunnittelun ja taloteknisen suunnittelun puitejärjestely.

Kuntayhtymän tarkastuslautakunta 2017–2021

Tarkastuslautakunta 2017 - 2021

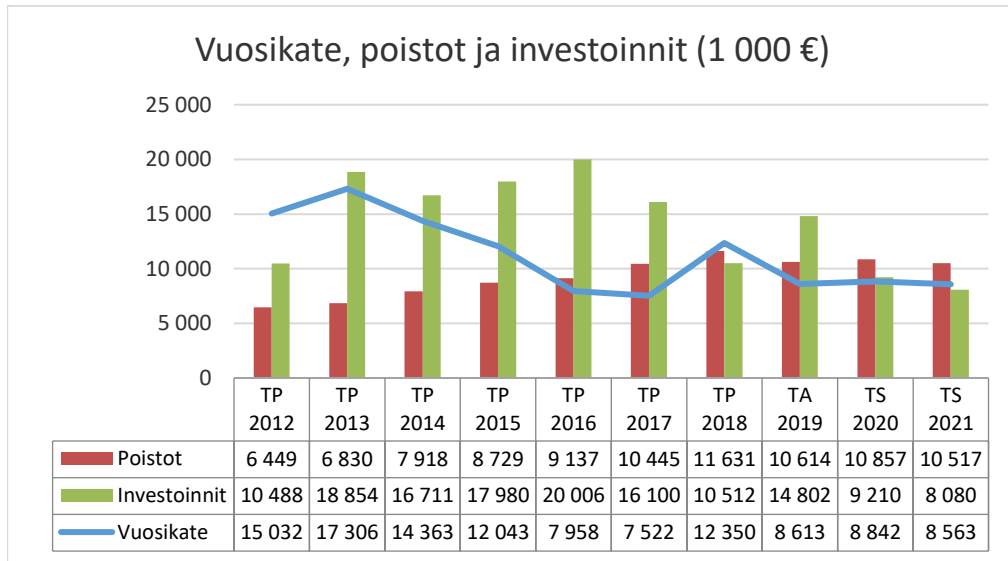
Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Pekka Kataja , puh. joht.	Satu Nieminen
Tuula Peltonen, vpj.	Leo Niinikoski
Yrjö Damskägg	Riitta Jyrinki
Pipsa Häkkänen	Jari Koskenranta
Pentti Niekka	Tiina Leppänen
Susanna Sinisaari-Kaislo	Jorma Jolanki
Henry Träff	Leena Kautto-Koukka

Tarkastuslautakunnan 2017–2021 puheenjohtajana toimi vaalipäällikkö Pekka Kataja sekä varapuheenjohtajana erityisluokanopettaja, kasvatustieteen maisteri Tuula Peltonen. Pöytäkirjanpitäjänä toimi kuntayhtymän suunnittelusihteeri Matti Liukkonen. Tarkastuslautakunta kokoontui 14 kertaa ja käsiteli 106 asiaa. Vuoden 2018 aikana tarkastuslautakunta on käsitellyt/päätännyt mm. seuraavat asiat:

- Gradia-kiinteistöt-liikelaitos
- Harjun kampuksen toimitiloihin tutustuminen ja Gradia Jyväskylän toiminnot Harjulla
- Keskustelu opiskelijoiden kanssa
- Jyväskylän aikuislukio
- Kuntayhtymän kehittämis- ja hanketoiminta
- Jyväskylän oppisopimuskeskus 2017
- Jyväskylän ammattiopiston Hyvinvointi ja kulttuuri -tulosyksikkö 2017
- Kuntayhtymän tilinpäätösennuste 2017 ja talouskatsaus
- Tarkastuslautakunnan kouluttautuminen
- Kuntayhtymän henkilöstöhallinto 2017
- Keskustelu Gradia Jyväskylän aikuisopiskelijoiden kanssa

- Tilintarkastuksen toinen väliraportti vuodelta 2017
- Tutustuminen Gradia Jyväskylän Palvelut-toimintayksikköön Kankaan kampuksella
- Kuntayhtymän tilinpäätöksen 2017 ja tavoitteiden toteutumisen esittely
- Tilintarkastuksen loppuraportointi vuodelta 2017
- Tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelma 2018-2021 ja työohjelma 2018
- Tilintarkastajan tarkastussuunnitelma ja työohjelma 2018
- Kuntayhtymän talous- ja hallintokatsaus
- Gradia-lukiot
- Keskustelu kuntayhtymän hallituksen puheenjohtajan kanssa
- Tarkastuslautakunnan esitys arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi vuodelle 2019
- Kuntayhtymän turvallisuusasiat
- Keskustelu Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen johtokunnan puheenjohtajan kanssa
- Keskustelu Priimus-kampuksen opiskelijoiden kanssa
- Priimus-kampuksen esittely ja toimitilakierros
- Keskustelu Jyväskylän kaupungin tarkastuslautakunnan kanssa
- Gradia Jyväskylän Työelämä- ja yrityspalvelut-toimintayksikkö
- Opiskelijapalvelut
- Tilintarkastuksen ensimmäinen väliraportti vuodelta 2018
- Gradia Jyväskylän Teknologia-toimintayksikkö
- Keskustelu Gradia Jyväskylän Teknologia-toimintayksikön opiskelijoiden kanssa
- Keskustelu kuntayhtymän valtuuston puheenjohtajiston kanssa

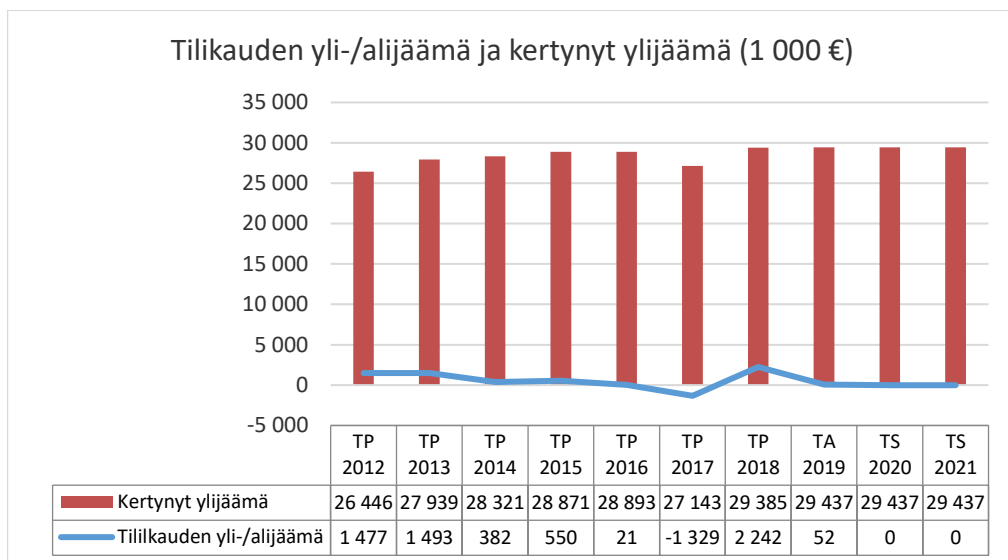
1.1.3 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

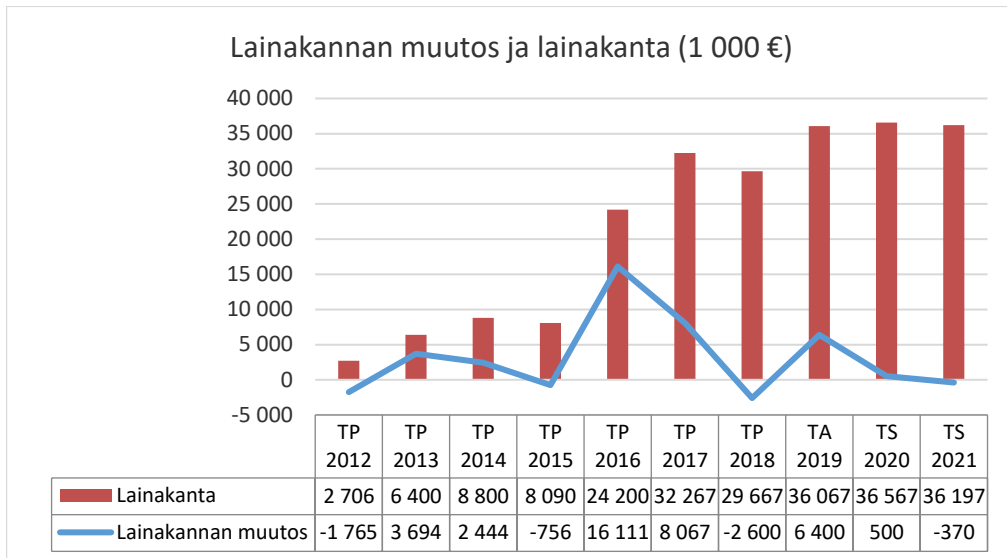
Kuvio 1. Vuosikate, poistot ja investoinnit

Kuviossa 1 on vuosikatteen, suunnitelman mukaisten poistojen ja investointien kehitys vuosina 2012–2018 ja arvio vuosille 2019–2021. Vuoden 2019 talousarvion perusteella vuosikate jää vuonna 2019 noin 3,8 milj. euroa alemmalla tasolle kuin vuonna 2018. Tämä johtuu siitä, että vuodelle 2019 toimintatuottoja on budjetoitu 0,7 milj. euroa ja toimintakuluja noin 4,5 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2018 toteumat olivat. Vuosien 2020 ja 2021 vuosikatteiden arvioidaan olevan 8,8 ja 8,6 milj. euroa.

Suunnitelman mukaiset poistot pienenevät noin miljoonalla eurolla vuodesta 2018 vuoteen 2019 poistosuunnitelman muutoksen vuoksi. Poistot ovat noin 10,5–10,9 milj. euroa vuosina 2019–2021, jolloin vuosikate/poistot -tunnusluku olisi talousarvion ja taloussuunnitelmien mukaan 81 %. Suunnitellulla poistoeron ja rahastojen purkamisella vuosien 2019–2021 tilinpäätöksen yli-/alijäämä olisi lievästi ylijäämäinen tai nolla (ks. Kuvio 2).

Kuvio 2. Tilikauden yli-/alijäämä ja kertynyt ylijäämä

Kuvio 3. Lainakannan muutos ja lainakanta

Kuntayhtymän investointitaso on vuosina 2019–2020 poistotasoa korkeampi, mikä johtaa lisävelkaantumiseen (ks. Kuvio 3). Taloussuunnitelman mukaan vuosikate riittäisi kattamaan investoinnit vuonna 2021, jolloin päästäisiin lyhentämään lainakantaa, jonka arvioidaan olevan suurimmillaan 36,2 milj. euroa vuonna 2019.

1.1.4 Kuntayhtymän henkilöstö

Henkilöstöraportti on tämän tilinpäätös- ja toimintakertomuksen luvussa 3.

1.2 Selonteko kuntayhtymän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen, arviointi ja kehittäminen

Valtuuston 17.12.2015 hyväksymien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden mukaan sisäinen valvonta on osa kuntayhtymän johtamisjärjestelmää sekä johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Edelleen em. asiakirjassa todetaan, että kuntayhtymän tehtävät on järjestettävä siten, että kaikilla organisaation tasoilla ja kaikissa toiminnoissa on riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta, josta vastaavat kaikki tilivelvolliset toimielimet ja viranhaltijat sekä esimiehet.

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskienhallintaa ja toiminnan tuloksellisuuden arviointia. Sisäinen valvonta käsittää (1) luottamushenkilöille kuuluvan seurannan, (2) esimiesten suorittaman, toimivaltansa piiriin kuuluvan toiminnan tarkkailun ja korjaavat toimenpiteet (sisäisen tarkkailun) sekä (3) sisäisen tarkastuksen.

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa ja sen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä. Riskienhallinta tarkoittaa järjestelmällistä ja ennakoivaa tapaa tunnistaa, analysoida, hallita ja raportoida toimintaan liittyviä uhkia ja mahdollisuuksia. Riskienhallinta käsittää kuntayhtymän lyhyen ja pitkän aikavälin strategiset, taloudelliset, toiminnalliset ja vahinkoriskit, jotka voivat olla ulkoisia tai sisäisiä. Riskienhallinnan tulee kohdistua koko kuntayhtymään sekä ulkoistettuihin palveluihin.

Tilinpäätökseen sisältyvässä toimintakertomuksessa kuntayhtymän hallitus antaa selonteon merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä kuntayhtymän valvonnan järjestämisestä. Kuntayhtymän hallituksen selonteot perustuvat toimielinten ja tytäryhteisöjen toimintakertomuksissaan antamiin selontekoihin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, havaittuihin puutteisiin ja toimenpiteisiin puutteiden korjaamiseksi.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Kuntayhtymän hallituksen tietoon ei ole tullut sellaisia oikaisuvaatimuksia tai valituksia, joiden tekemisen perusteena olisi ollut selkeästi sisäisen valvonnan puutteellisuudesta aiheutunut lakien, ohjeiden, päätösten tai hyvän hallintotavan noudattamisen laiminlyönti.

Hallituksen tietoon ei ole saatettu johtokunnan sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevassa selonteossa sellaista säännöistä, ohjeista, sopimuksista tai päätöksistä poikkeavaa viranomaistoimintaa, jonka seurauksena kuntayhtymä olisi joutunut syytteeseen tai muutoin korvausvastuuseen.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Tavoitteiden, varojen käytön ja toiminnan tuloksellisuuden toteutumisen seuranta on esitetty toimintakertomuksen muissa kohdissa. Keskeiset poikkeamat talousarvion toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin sekä niiden johdosta mahdollisesti suoritettut toimenpiteet on esitetty kunkin tulosalueen kohdalla.

Riskienhallinnan järjestäminen

Kuntayhtymässä tehtiin laaja riskikartoitus marraskuussa 2018. Kartoituksessa pyrittiin johtoryhmätyöskentelyllä ja LähiTapiolan edustajan johdolla tunnistamaan toimintaa ja toimintaympäristöä uhkaavat tekijät, arvioimaan ja priorisoimaan tunnistetut riskit sekä keräämään toimenpiteitä riskien hallitsemiseksi. Kartoituksessa kirjattiin yhteensä 37 erilaista kuntayhtymän toimintaan liittyvää riskiä, arvioitiin niiden toteutumisen todennäköisyys ja toteutumisen seuraukset. Toiminnan kannalta kriittisimmiksi riskeiksi arvioitiin tietojärjestelmien käytettävyyden ja jatkuvuuden ongelmat, kuntayhtymän strategian toteutumattomuus, johtamisinformaation puutteellisuus, väkivallan uhka ja kustannusten nousu.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Kuntayhtymän hallituksella ei ole tiedossa omaisuuden hankinnan, luovutuksen tai hoidon valvonnan osalta laiminlyöntiä tai muuta virheellistä menettelyä, josta saataisi aiheutua kuntayhtymälle korvausvaade tai muu oikeudellinen vastuu.

Sopimustoiminta

Kuntayhtymällä ei ole kattavaa sopimushallintajärjestelmää, minkä vuoksi sopimuseuranta ei ole kaikilta osin asianmukaisesti järjestetty. Yhdeksi vuoden 2019 talousarviotavoitteeksi on kirjattu sopimushallinnan kehittäminen.

Vuoden 2017 tilinpäätöksen sisäisen valvonnan selonteossa mainittiin, että kuntayhtymälle voi aiheutua 200 000–300 000 euron taloudellinen menetys Jyväskylän Lyseon lukion väistötilojen lunastusvelvollisuuden laiminlyönnistä. Kuntayhtymän, Kuntarahoitus Oyj:n ja Alfamodul Oy / Kallioinen-Rent Oy:n kesken saavutettiin kevätkesällä 2018 pitkien neuvottelujen jälkeen lopputulokset, jossa Kallioinen-Rent Oy lunasti väistötilaelementit 140 000 eurolla (alv 0 %). Kuntayhtymän ja Kuntarahoituksen välisen vastuujakosopimuksen mukaisesti kuntayhtymän vastuulle tuli 75 % ja Kuntarahoituksen vastuulle 25 % realisointitappiosta. Kuntayhtymän taloudellinen tappio oli lopulta noin 176 000 euroa.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Sisäinen tarkastus edistää sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa kuntayhtymän toimintaa arvioimalla ja tarvittaessa konsultoimalla. Sisäinen tarkastus tuottaa johdolle riippumatonta ja objektiivista arviointitietoa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan riittävyydestä ja tehokkuudesta hallituksen hyväksymän sisäisen tarkastuksen toimintasuunnitelman mukaisesti vuosittain. Sisäinen tarkastus raportoi tarkastuksen tulokset kuntayhtymän johtajalle ja kuntayhtymän hallitukselle ja toimenpiteitä varten tarkastuskohteiden johdolle.

Sisäinen tarkastus on ostettu vuonna 2018 tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab:ltä. Vuonna 2018 tarkastuskohteena oli matkustusohjeen noudattaminen ja matkalaskujen kirjauskäytännöt. Tarkastuksessa tehtyjen havaintojen perusteella voidaan todeta, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimivat pääsääntöisesti tarjotulla tavalla.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelma (1 000 €)	2014	2015	2016	2017	2018	Muutos	
						1 000 €	%
Toimintatuotot	117 775	112 033	106 576	97 265	98 470	1 205	1,2 %
Valmistus omaan käyttöön	30	0	43	90	0	-90	-100,0 %
Toimintakulut	-102 979	-99 548	-98 199	-89 236	-85 456	3 780	-4,2 %
Toimintakate	14 825	12 484	8 420	8 119	13 014	4 895	60,3 %
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korko- ja muut rahoitustuotot	83	89	56	34	67	33	99,7 %
Korko- ja muut rahoituskulut	-545	-530	-518	-631	-731	-100	15,8 %
Vuosikate	14 363	12 043	7 958	7 522	12 350	4 829	64,2 %
Poistot ja arvonalentumiset	-7 918	-8 729	-9 137	-10 445	-11 631	-1 186	11,4 %
Tilikauden tulos	6 445	3 314	-1 179	-2 923	719	3 642	-124,6 %
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)	-6 750	906	-4 786	1 292	1 523	231	17,9 %
Varausten lisäys (-)/vähennys(+)	5 706	-2 047	5 986	302	0	-302	-100,0 %
Rahastojen lisäys (-)/vähennys(+)	-5 019	-1 623	0	0	0	0	
Tilikauden ylijäämä	382	550	21	-1 329	2 242	3 571	-268,7 %
Tuloslaskelman tunnusluvut							
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	114 %	113 %	109 %	109 %	115 %		
Vuosikate/Poistot, %	181 %	138 %	87 %	72 %	106 %		

Tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, miten tilikaudella syntyneet tuotot riittävät palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Virallisessa tuloslaskelmassa esitetään ulkoiset erät eli tuotot, jotka on saatu kuntayhtymän ulkopuolelta, ja kulut, jotka ovat syntyneet hankinnoista kuntayhtymän ulkopuolelta. Kuntayhtymän sisäiset taloudelliset tapahtumat on laskelmasta eliminoitu.

Toimintatuotot/Toimintakulut, % = $100 \cdot \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Toimintatuotot kattoivat toimintakuluista 115 %. Tunnusluvun arvo nousi selkeästi korkeammalle tasolle kuin vuosina 2016–2017. Toimintatuotot suurensivat 1,2 milj. euroa (1,2 %) vuodesta 2017 ja toimintakulut pienensivät 3,8 milj. euroa (-4,2 %). Toimintakate parani 4,9 milj. euroa (60,3 %).

Toimintatuotot	2017	2018	Muutos	Muutos-%
Opiskelijatuotot	78 830	83 235	4 405	5,6 %
Myyntituotot	10 344	7 772	-2 572	-24,9 %
Maksutuotot	310	296	-14	-4,5 %
Tuet ja avustukset	4 993	4 764	-230	-4,6 %
Vuokratuotot	1 749	1 666	-83	-4,7 %
Muut toimintatuotot	1 040	738	-302	-29,1 %
Yhteensä	97 265	98 470	1 205	1,2 %

Toimintatuottojen analysoinnissa täytyy huomioida, että lakimuutoksen vuoksi osa työvoimakoulutuksen rahoituksesta siirtyi työ- ja elinkeinoministeriöltä opetus-

ja kulttuuriministeriölle, jolloin kyseinen rahoitus vaihtoi paikkaa myyntituotoista valtionosuusrahoitteisiksi opiskelijatuotoiksi. Kokonaisuudessaan opiskelijoiden tuoma rahoitus kasvoi siten 1,8 milj. euroa (2,1 %).

Toimintakulut	2017	2018	Muutos	Muutos-%
Palkat ja palkkiot	48 822	48 115	-707	-1,4 %
Eläkekulut	9 945	9 762	-183	-1,8 %
Henkilösivukulut	2 220	1 725	-495	-22,3 %
Palvelujen ostot	15 105	13 084	-2 020	-13,4 %
Aineet ja tarvikkeet	9 269	9 094	-175	-1,9 %
Varastojen muutos	-17	21	38	-222,8 %
Avustukset	405	261	-144	-35,6 %
Muut toimintakulut	3 486	3 394	-93	-2,7 %
Yhteensä	89 236	85 456	-3 780	-4,2 %

Toimintakulujen laskuun vaikutti henkilöstökulujen pieneneminen 1,4 milj. eurolla. Palkkasumma pieneni 0,7 milj. eurolla, eläkekulut 0,2 milj. eurolla ja henkilösivukulut 0,5 milj. eurolla. Palvelujen ostot pienenivät 2,0 milj. euroa sekä aineet ja tarvikkeet 0,2 milj. euroa. Avustukset ja muut toimintakulut pienenivät myös hieman.

Rahoitustuotot nousivat hieman. Nousuun vaikutti merkittävimmin Gradia-koulutuspalvelut Oy:n maksamat ensimmäiset, noin 53 000 euron osingot. Rahoituskulut nousivat 100 000 eurolla, mikä johtui vuonna 2017 nostetun 10 milj. euron lainan korkokuluista.

Vuosikate/Poistot, % = 100 * Vuosikate / Poistot ja arvonalentumiset

Vuosikate oli 12,4 milj. euroa ja kattoi 106 % poistoista. Vuosikate parani 4,8 milj. euroa (64,2 %) vuodesta 2017. Poistot olivat 11,6 milj. euroa, ja ne nousivat 1,2 milj. euroa (11,4 %) vuodesta 2017. Tilikauden tulos oli 0,7 milj. euroa ja tilikauden ylijäämä 2,2 milj. euroa tilinpäätöserien eli poistoeron muutoksen jälkeen (1,5 milj. euroa). Poistoeron vähennys (1,523 milj. euroa) koostui Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen (1,359 milj. euroa) ja Gradia Jyväskylän poistoeron purkamisesta (0,164 milj. euroa).

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Rahoituslaskelma (1 000 €)	2014	2015	2016	2017	2018	Muutos	
						1 000 €	%
Vuosikate	14 363	12 043	7 958	7 522	12 350	4 828	64,2 %
Tulorahoituksen korjauserät	-131	-171	-145	-456	-244	212	-46,5 %
Toiminnan rahavirta	14 232	11 871	7 813	7 066	12 106	5 041	71,3 %
Investointimenot	-16 903	-18 166	-20 006	-16 100	-10 512	5 589	-34,7 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin				40	0	-40	-100,0 %
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	191	187	149	807	1 121	314	38,9 %
Investointien rahavirta	-16 711	-17 979	-19 858	-15 253	-9 391	5 862	-38,4 %
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 479	-6 108	-12 045	-8 188	2 715	10 903	-133,2 %
Lainakannan muutokset							
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	20 000	10 000	0	-10 000	-100,0 %
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-756	-756	-689	-1 933	-2 600	-667	34,5 %
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 200	0	-3 200	0	0	0	
Muut maksuvalmiuden muutokset	2 832	2 158	-3 916	5 791	-1 151	-6 943	-119,9 %
Rahoituksen rahavirta	5 276	1 402	12 195	13 858	-3 751	-17 609	-127,1 %
Rahavarojen muutos	2 798	-4 706	150	5 670	-1 036	-6 706	-118,3 %
Rahavarat 31.12.	12 473	7 767	7 917	13 587	12 551	-1 036	-7,6 %
Rahavarat 1.1.	9 675	12 473	7 767	7 917	13 587	5 670	71,6 %
Rahoituslaskelman tunnusluvut							
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	-4 304	-5 156	-17 932	-30 601	-26 105		
Investointien tulorahoitus, %	85 %	66 %	40 %	47 %	117 %		
Lainanhoitokate	16,6	14,3	10,7	3,6	4,3		
Kassan riittävyys, pv	38	24	24	46	46		

Rahoituslaskelmaan kootaan kaikki rahan lähteet ja rahan käyttö. Rahoituslaskelma kuvaa kirjattujen liiketaapahtumien vaikutusta rahavaroihin eli rahoituslaskelma kertoo, lisääntyivätkö vai vähenivätkö rahavarat tilikauden aikana. Tuloslaskelman tavoin rahoituslaskelma sisältää ainoastaan ulkoiset erät, jotka ovat syntyneet kuntayhtymän kannalta ulkopuolisiin yksiköihin nähden.

Kuntayhtymän toiminnan rahavirta oli 12,1 milj. euroa, joka muodostui 12,35 milj. euron vuosikatteesta ja siihen tehdyistä 244 000 euron tulorahoituksen korjauseristä, joilla eliminoidaan omaisuuden myyntivoittojen vaikutus toimintatuottoihin ja jotka siirretään investointien rahavirtaan pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot -riville. Tulorahoituksen korjauserät koostuivat irtaimen omaisuuden myynnistä saaduista myyntivoitoista (Gradia Jyväskylä noin 58 000 euroa ja Gradia Jämsä noin 186 000 euroa).

Investointien rahavirrassa investointimenot vuonna 2018 olivat 10,5 milj. euroa (16,1 milj. euroa vuonna 2017). Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloissa (1,1 milj. euroa) merkittävin erä oli Voionmaan lukiorakennuksen myynti Jyväskylän kaupungille 860 000 eurolla, minkä lisäksi saatiin luovutustuloina edellä mainitut irtaimen omaisuuden myyntivoitot (244 000 euroa). Myös Jyväskylän Kongressikeskus Oy:n osakkeet myytiin yhtiön tekemän ostotarjouksen ja kuntayhtymän hallituksen päätöksen 25.1.2018 H 6 mukaisesti (myyntihinta 4 900 euroa, kirjanpitoarvo 16 818,79 euroa ja myyntitappio 11 918,79 euroa).

Rahoituksen rahavirrassa pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 2,6 milj. eurolla. Muissa maksuvalmiuden muutoksissa vaikutti merkittävimmin lyhytaikaisten korottomien velkojen vähentyminen noin 1,3 milj. eurolla (-) ja lyhytaikaisten saamisten pienentyminen noin 0,2 milj. eurolla (+).

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta on tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä kertoo, kuinka paljon rahavirrasta jää lainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Tunnusluvun avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Kuntayhtymän toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta parani 4,5 milj. eurolla, kun vuoden 2013 negatiivinen luku (-1,8 milj. euroa) jäi vertailusta pois ja sen tilalle tuli vuoden 2018 positiivinen luku (2,7 milj. euroa).

Investointien tulorahoitus, % = $100 \times \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Mikäli tunnusluvun arvo on alle 100, erotus on rahoitettava pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien myynnillä, lainoilla ja rahavarojen määrää vähentämällä. Kuntayhtymän investointien omahankintamenosta rahoitettiin 117 % tulorahoituksella.

Lainanhoitokate = $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan omaisuutta tai vähentämään kassavaroja. Tunnusluvun arviointiasteikko on seuraava:

- Lainanhoitokyky on hyvä, kun lainanhoitokate on suurempi kuin 2.
- Lainanhoitokyky on tyydyttävä, kun lainanhoitokate on 1 – 2.
- Lainanhoitokyky on heikko, kun lainanhoitokate on pienempi kuin 1.

Kuntayhtymän lainanhoitokate oli 4,3 (3,6 vuonna 2017). Tunnusluvun vahvistumiseen vaikutti vuosikateen nouseminen 7,5 milj. eurosta 12,4 milj. euroon ja lainanlyhennysten nousu 1,9 milj. eurosta 2,6 milj. euroon.

Kassan riittävyys (pv) = $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa rahavaroilla. Kassan riittävyys 31.12.2018 oli 46 päivää.

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

T A S E

VASTAAVAA (1 000 €)	2017	2018	VASTATTAVAA (1 000 €)	2017	2018
PYSYVÄT VASTAAVAT	140 928	138 932	OMA PÄÄOMA	78 602	80 844
Aineettomat hyödykkeet	10	155	Peruspääoma	13 671	13 671
Aineettomat oikeudet	10	0	Muut omat rahastot	37 787	37 787
Muut pitkävaikutteiset menot	0	155	Edellisten tilikausien ylijäämä	28 472	27 143
			Tilikauden yli- /alijäämä	-1 329	2 242
Aineelliset hyödykkeet	140 331	138 083	POISTOERO JA VAPAA-EHTOISET VARAUKSET	24 541	23 018
Maa- ja vesialueet	4 715	4 715	Poistoero	24 541	23 018
Rakennukset	127 568	121 098			
Koneet ja kalusto	7 132	6 162	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	506	486
Muut aineelliset hyödykkeet	223	230	Lahjoitusrahastojen pääomat	506	486
Ennakomaksut ja keskener.hank.	693	5 878			
Sijoitukset	587	693	VIERAS PÄÄOMA	54 299	50 349
Osakkeet ja osuudet	587	570	Pitkäaikainen	29 667	27 067
Muut saamiset	0	123	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	29 667	27 067
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	506	486	Lyhytaikainen	24 632	23 283
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	506	486	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 600	2 600
			Ostovelat	4 232	7 334
VAIHTUVAT VASTAAVAT	16 514	15 280	Muut velat	1 308	166
			Siirtovelat	16 492	13 183
Vaihto-omaisuus	145	124	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	157 948	154 697
Aineet ja tarvikkeet	145	124			
Saamiset	2 782	2 605	TASEEN TUNNUSLUVUT:		
Lyhytaikaiset saamiset	2 782	2 605	Omavaraisuusaste, %	65,3 %	67,1 %
Myyntisaamiset	1 235	806	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	55,8 %	51,1 %
Muut saamiset	689	980	Velat ja vastuut, % käyttötuloista	63,0 %	57,5 %
Siirtosaamiset	858	818	Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	27 143	29 385
			Lainakanta 31.12., 1 000 €	32 267	29 667
Rahat ja pankkisaamiset	13 587	12 551			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	157 948	154 697			

Kuntayhtymän taseen loppusumma oli 154,7 milj. euroa (157,9 milj. euroa vuonna 2017). Taseen loppusumman pienenemiseen 3,2 milj. eurolla vaikuttivat merkittävimm in taseen vastaavissa aineellisten hyödykkeiden (2,2 milj. euroa) ja vaihtuvien vastaavien (1,2 milj. euroa) tasearvojen laskut. Taseen vastattavissa oma pääoma kasvoi 2,2 milj. eurolla. Poistoero pieneni 1,5 milj. eurolla ja vieras pääoma 4,0 milj. eurolla.

Tasearvojen muutoksia arvioitaessa on huomioitava mm. seuraavat asiat:

- Aineettomien hyödykkeiden tasearvon nousu aiheutuu siitä, että Gradia-kiinteistöt-liikelaitos hankki 162 000 eurolla Jyväskylän kaupungilta käyttöoikeuden pysäköintipaikkoihin Harjun Sepänaukion pysäköintialueelta, mikä kirjattiin muihin pitkävaikutteisiin menoihin.
- Jyväskylän Kongressikeskus Oy:n osakkeiden myynti (kirjanpitoarvo noin 17 000 euroa) pienentää osakkeiden ja osuuksien kirjanpitoarvoa.
- Sijoitusten muihin saamisiin kirjattiin Gradia Jämsän Metsäoppilaitoksien investointiin liittyvä kaukolämpöliittymän hankinta.

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste, % = $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Omavaraisuusaste mittaa vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääristä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Kuntayhtymän omavaraisuusaste oli 67,1 % (65,3 % vuonna 2017). Tunnusluvun vahvistuminen johtuu siitä, että oman pääoman ja poistoeron määrä yhteensä kasvoi 0,7 milj. eurolla samalla, kun taseen loppusumma pieneni 3,2 milj. euroa.

Suhteellinen velkaantuneisuus, % = $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon käyttötuloista (toimintatuotoista) tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet on selviytyä velan takaisinmaksusta tulo-rahoituksella. Kuntayhtymän suhteellinen velkaisuus oli 51,1 % (55,8 % vuonna 2017). Tunnusluku vahvistui siis 4,7 prosenttiyksikköä, mihin vaikutti vieraan pääoman pieneneminen 4,0 milj. eurolla 54,3 milj. eurosta 50,3 milj. euroon ja käyttötulojen kasvu 1,2 milj. eurolla 97,3 milj. eurosta 98,5 milj. euroon.

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista = $100 \cdot (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot} + \text{Vuokravastuut}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun, silloin kun vieraaseen pääomaan rinnastetaan myös vuokravastuut. Tunnusluku ottaa paremmin huomioon erilaisilla malleilla, kuten rahoitusleasingsopimuksilla rahoitetut hankkeet, jotka eivät näy velkana kunnan taseessa. Tunnusluku sai arvon 57,5 % (63,0 % vuonna 2017). Tunnusluku vahvistui siten 5,5 prosenttiyksikköä. Tunnusluvun osatekijöistä vieras pääoma pieneni, vuokravastuut pienenivät 7,0 milj. eurosta 6,2 milj. euroon ja käyttötulot kasvoivat.

Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 € = Edellisten kausien ylijäämä + Tilikauden ylijäämä

Tunnusluku osoittaa, paljonko kuntayhtymälle on kertynyt ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana tai paljonko on kertynyt alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina. Kuntayhtymän taseen ylijäämien kertymä on 29,4 milj. euroa.

Lainakanta 31.12. = Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Kuntayhtymän lainakanta oli 29,7 milj. euroa (32,3 milj. euroa vuonna 2017). Lainakanta pieneni siis 2,6 milj. eurolla.

1.5 Kokonaistulot ja –menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat ja joissa liikelaitokset on yhdistelty rivi riviltä. Kokonaistulo ja -meno -käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitus-toiminnan rahan lähteet ja käytön.

Kokonaistuloista 99,1 % muodostui toimintatuotoista ja 1,1 % pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloista (pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot -0,2 %). Kokonaismenoista 86,1 % koostui toimintakuluista, 0,7 % korko- ja muista rahoituskuluista, 10,6 % investointimenoista ja 2,6 % pitkäaikaisten lainojen vähennyksistä. Kokonaistulojen ja -menojen erotus oli noin 0,1 milj. euroa.

KOKONAISTULOT JA -MENOT 2018

TULOT	1 000 €	%	MENOT	1 000 €	%
Toiminta			Toiminta		
Toimintatuotot	98 470	99,1	Toimintakulut	85 456	86,1
Korkotuotot	0	0,0	- Valmistus omaan käyttöön	0	0,0
Muut rahoitustuotot	67	0,1	Korkokulut	316	0,3
Tulosrahoituksen korjauserät			Muut rahoituskulut	415	0,4
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-244	-0,2	Investoinnit		
Investoinnit			Investointimenot	10 512	10,6
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0		Rahoitustoiminta		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 121	1,1	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	2 600	2,6
Rahoitustoiminta			Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0	0,0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0,0			
Kokonaistulot yhteensä	99 414	100,0	Kokonaismenot yhteensä	99 298	100,0

1.6 Kuntayhtymäkonsernin toiminta ja talous

1.6.1 Koulutuskuntayhtymäkonserni

Jyväskylän koulutuskuntayhtymäkonserniin kuuluu kuntayhtymän 100-prosenttisesti omistama tytäryhtiö Gradia-koulutuspalvelut Oy, jonka toiminta käynnistyi vuoden 2015 alussa. Yhtiöön on siirretty koulutuskuntayhtymän kilpailutilanteessa markkinoilla harjoittama toiminta eli muu kuin koulutuksen järjestämislupa, toimilupa tai oppilaitoksen ylläpitämislupa perustuva koulutus sekä siihen kiinteästi liittyvien oppilas- ja opiskelijatöiden tuottaminen.

Koulutuskuntayhtymäkonserniin kuuluvat osakkuusyhtiöt Jyväskylän Yritystehdas Oy (kuntayhtymän omistusosuus 25 %) ja Viitasaaren Koulutuskiihteistö Oy (omistusosuus 24 %). Osakkuusyhteisöjä ei ole yhdistelty konsernitilinpäätökseen, koska yhdistelemättä jättäminen ei vaaranna olennaisella tavalla oikean ja riittävän kuvan antamista konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta (KPL 6:12.2 §).

Kuntajaoston konsernitilinpäätöksen laatimista koskevan yleisohjeen mukaan epäolennaiseksi konsernitilinpäätöksen kannalta voidaan katsoa yhteisö, jolla ei ole merkittävää varallisuutta eikä velkaa eikä takaussitoumuksia ja jonka oma pääoma vastaa kunnan taseeseen osakkeisiin ja osuuksiin merkittyä erää. Edelleen yleisohjeessa todetaan, että pienet kiinteistöyhteisöt voidaan usein jättää yhdistelemättä niiden vähäisen merkityksen johdosta. Oikean ja riittävän kuvan antamista arvioitaessa tulee ensisijaisesti kiinnittää huomiota yhdistelemättä jättämisen vaikutukseen konsernin tilikauden tulokseen ja omaan pääomaan.

- Jyväskylän Yritystehdas Oy:n vaikutus konsernin tilikauden tulokseen on 37 625,75 euroa ja omaan pääomaan 47 625,75 euroa. Yhtiöllä ei ole merkittävää varallisuutta eikä velkaa eikä takaussitoumuksia. Kuntayhtymän osuus yhtiön omasta pääomasta kattaa osakkeiden kirjanpitoarvosta 376 %.
- Viitasaaren Koulutuskiihteistö Oy:n vaikutus konsernin tilikauden tulokseen on -5 371,96 euroa ja omaan pääomaan 146 252,46 euroa. Viitasaaren koulutuskiihteistö Oy:n taseen loppusumma on 614 537,01 euroa, yhtiöllä ei ole lainaa eikä takaussitoumuksia. Kuntayhtymän osuus yhtiön omasta pääomasta kattaa 82 % osakkeiden kirjanpitoarvosta.

1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Kuntayhtymän tytäryhtiön toiminnan ja talouden ohjaus perustuu valtuuston 17.12.2015 V 18 hyväksymään omistajapolitiikkaan ja konserniohjeeseen, jonka mukaan

- Tytäryhteisöt noudattavat talousarvion ja tilinpäätöksen laadinnassa kuntayhtymän antamia ohjeita ja aikatauluja. Tytäryhteisöt ovat velvollisia raportoimaan toiminnastaan ja taloudellisesta tilanteestaan kuntayhtymän raportointiaikataulujen mukaisesti.
- Tytäryhteisöjen investoinnit, rahoitus-, takaus- ja vakuusasiat valmistellaan yhdessä kuntayhtymän kanssa.
- Tytäryhteisön hallitus vastaa siitä, että oleellisiin muutoksiin on etukäteen saatu kuntayhtymän lupa.
- Kuntayhtymän hallitus nimeää edustajat tytäryhtiön ja osakkuusyhteisöjen yhtiökokouksiin tai muihin päättäviin elimiin sekä nimeää ehdokkaat tytäryhtiön ja osakkuusyhteisöjen hallituksiin.

1.6.3 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kuntalain (410/2015) 48 §:n mukaan konsernijohto (kuntayhtymässä hallitus ja kuntayhtymän johtaja) vastaa kuntakonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä, jollei hallintosäännössä toisin määrätä. Kuntayhtymän hallintosäännön 23 §:ssä on täsmennetty kuntayhtymän hallituksen ja kuntayhtymän johtajan tehtäviä ja toimivallan jakoa omistajaohjauksessa ja konsernivalvonnessa. Kuntalain (410/2015) 123 §:n mukaan tilintarkastajien on tarkastettava, onko kunnan ja kuntakonsernin sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti.

Konserniohjaus ja -valvonta on perustunut läheiseen yhteistyöhön ja vuorovaikutukseen tytäryhtiön toimitusjohtajan ja hallituksen sekä kuntayhtymän johtajan ja hallituksen välillä. Toimivallan ja -vastuunjako konserniohjauksessa, ohjeiden anto kuntayhtymän edustajille tytäryhtiössä, konsernitavoitteiden asettamista ja toteutumista koskeva arviointi sekä tytäryhtiön toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi on ollut toimivaa ja riittävää. Tytäryhtiö on muutoin käyttänyt kuntayhtymän keskitettyjä konsernipalveluita ja -toimintoja, paitsi että yhtiön talous- ja palkkahallinto on ulkoistettu yksityiselle tiloitustalolle.

1.6.4 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma (1 000 €)	2015	2016	2017	2018	Muutos	
					1 000 €	%
Toimintatuotot	112 086	106 730	97 511	98 967	1 456	1,5 %
Toimintakulut	-99 619	-98 269	-89 253	-85 688	3 566	-4,0 %
Toimintakate	12 467	8 462	8 257	13 279	5 022	60,8 %
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	23	0	12	14	2	17,2 %
Muut rahoitustuotot	66	56	22	0	-22	-100,0 %
Korko- ja muut rahoituskulut	-93	-63	-219	-316	-98	44,6 %
Muut rahoituskulut	-437	-455	-412	-415	-2	0,6 %
Vuosikate	12 026	7 999	7 660	12 562	4 902	64,0 %
Poistot ja arvonalentumiset	-8 729	-9 137	-10 445	-11 631	-1 186	11,4 %
Tilikauden tulos	3 297	-1 137	-2 785	931	3 715	-133,4 %
Tilinpäätössiirrot	-794	0	0	0	0	
Tilikauden verot	0	0	0	0	0	
Laskennalliset verot	0	0	0	0	0	
Tilikauden yli-/alijäämä	2 503	-1 137	-2 785	931	3 715	-133,4 %
Tuloslaskelman tunnusluvut						
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	113 %	109 %	109 %	115 %		
Vuosikate/Poistot, %	138 %	88 %	73 %	108 %		

Kuntayhtymäkonsernin toimintatuotot olivat 99,0 milj. euroa ja ne nousivat 1,5 milj. euroa (1,5 %). Toimintakulut olivat 85,7 milj. euroa ja ne pienenevät 3,6 milj. euroa (-4,0 %). Konsernituloslaskelman ja sen tunnuslukujen erot kuntayhtymän tuloslaskelmaan ovat varsin pieniä.

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Konsernirahoituslaskelma (1 000 €)	2015	2016	2017	2018	Muutos	
					1 000 €	%
Vuosikate	12 026	7 999	7 660	12 562	4 902	64,0 %
Tulosrahoituksen korjauserät	-171	-145	-456	-244	212	-46,5 %
Toiminnan rahavirta	11 855	7 854	7 204	12 318	5 114	71,0 %
Investointimenot	-18 166	-20 006	-16 100	-10 512	5 589	-34,7 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin			40	0	-40	-100,0 %
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	187	149	807	1 121	314	38,9 %
Investointien rahavirta	-17 980	-19 858	-15 253	-9 391	5 862	-38,4 %
Toiminnan ja investointien rahavirta	-6 125	-12 004	-8 050	2 927	10 977	-136,4 %
Lainakannan muutokset						
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	20 000	10 000	0	-10 000	-100,0 %
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-756	-689	-1 933	-2 600	-667	34,5 %
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	-3 200	0	0	0	
Muut maksuvalmiuden muutokset	2 160	-3 878	5 730	-1 055	-6 785	-118,4 %
Rahoituksen rahavirta	1 405	12 233	13 797	-3 655	-17 452	-126,5 %
Rahavarojen muutos	-4 720	230	5 747	-729	-6 475	-112,7 %
Rahavarat 31.12.	7 810	8 040	13 787	13 058	-729	-5,3 %
Rahavarat 1.1.	12 531	7 810	8 040	13 787	5 747	71,5 %
Rahoituslaskelman tunnusluvut						
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	-5 173	-17 908	-30 439	-25 731		
Investointien tulo-rahoitus, %	66 %	40 %	48 %	120 %		
Lainanhoitokate	14,3	10,7	3,7	4,4		
Kassan riittävyys, pv	24	25	47	48		

Konsernirahoituslaskelma ja sen tunnusluvut vastaavat hyvin pitkälti kuntayhtymän rahoituslaskelmaa.

Konsernitase ja sen tunnusluvut

KONSERNITASE

VASTAAVAA (1 000 €)	2017	2018	VASTATTAVAA (1 000 €)	2017	2018
PYSYVÄT VASTAAVAT	140 868	138 872	OMA PÄÄOMA	103 304	104 234
Aineettomat hyödykkeet	10	155	Peruspääoma	13 671	13 671
Aineettomat oikeudet	10	0	Muut omat rahastot	37 787	37 787
Muut pitkävaikutteiset menot	0	155	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	54 630	51 845
			Tilikauden yli-/alijäämä	-2 785	931
Aineelliset hyödykkeet	140 331	138 083	VÄHEMMISTÖOSUUDET	0	0
Maa- ja vesialueet	4 715	4 715	PAKOLLISET VARAUKSET	0	0
Rakennukset	127 568	121 098	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	506	486
Kiint. rakenteet ja laitteet	0	0	VIERAS PÄÄOMA	54 355	50 473
Muut aineelliset hyödykkeet	223	230	Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	29 667	27 067
Ennakkomaksut ja keskener.hank.	693	5 878	Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	2 600	2 600
			Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	22 089	20 806
Sijoitukset	527	633	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	158 165	155 193
Osakkeet ja osuudet	527	510	KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT:		
Muut saamiset		123	Omavaraisuusaste, %	65,3 %	67,2 %
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	506	486	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	55,7 %	51,0 %
VAIHTUVAT VASTAAVAT	16 791	15 835	Velat ja vastuut, % käyttötuloista	62,9 %	57,3 %
Vaihto-omaisuus	145	124	Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	51 845	52 776
Saamiset	2 859	2 653	Lainakanta 31.12., 1 000 €	32 267	29 667
Lyhytaikaiset saamiset	2 859	2 653			
Rahat ja pankkisaamiset	13 787	13 058			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	158 165	155 193			

Konsernitase ja sen tunnusluvut vastaavat hyvin pitkälti kuntayhtymän taseen tietoja. Merkittävin ero on se, että kirjanpitolautakunnan kuntajaoston konsernitilinpäätöstä koskevaan ohjeen mukaisesti kuntayhtymän taseessa olevat vapaaehtoiset varaukset ja poistoero on merkitty konsernitaseessa omaan pääomaan edellisten tilikausien yli-/alijäämiin.

1.7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

Kuntayhtymän hallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä (kuntalaki 115 §). Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman tulosta ennen poistoeron, varausten ja rahastojen muutoksia. Kuntayhtymän tilikauden tulos on 719 191,54 euroa. Hallitus esittää tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- vähennetään poistoeroa yhteensä 1 522 572,65 euroa, joka koostuu

- Kuntayhtymän ilman liikelaitosta poistoeron vähennyksestä 163 559,42 euroa ja
- Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen poistoeron vähennyksestä 1 359 013,23 euroa

Tilikauden tuloksen käsittelyn jälkeen kuntayhtymän tilikauden ylijäämäksi muodostuu 2 241 764,19 euroa, joka esitetään siirrettäväksi edellisten tilikausien yli-/alijäämätileille.

Kuntayhtymän kertynyt ylijäämä vuoden 2018 lopussa oli 29 385 107,54 euroa. Vuoden 2019 talousarvio ja vuosien 2020–2021 taloussuunnitelmat ovat kokonaisuutena ylijäämäisiä. Näin ollen kuntayhtymällä ei ole kuntalain 110 §:n 3 momentin mukaista alijäämän kattamisvelvoitetta.

2 Talousarvion toteutuminen

2.1 Tavoitteiden toteutuminen

2.1.1 Gradian yhteiset tavoitteet

Uuden organisaation myötä vuodelle 2018 asetettiin ensimmäistä kertaa koko Gradiaa koskevat yhteisesti linjatut tavoitteet.

Opiskeluvirtojen seurannassa hyödynnetään Koppa-ri-hankkeessa vuosina 2010–2012 kehitettyä aurinkokuvioita. Aurinkokuvion mukaisiksi tavoitteiksi talousarviossa asetettiin:

- aloittaneiden opiskelijoiden määrän lisäys
- tutkinnon suorittaneiden määrän lisäys
- eronneiden määrän vähentäminen
- eronneeksi katsottujen opiskelijoiden määrän vähentäminen.

Vuonna 2018 tapahtunut ammatillisen koulutuksen lainsäädännön muutos loi kuitenkin opiskelijatilastoihin epäjatkuvuuskohdan, jonka vuoksi vuosien 2017 ja 2018 välisiä lukuja ei ole mahdollista verrata. Näin ollen vuoden 2019 talousarvion tavoitteisiin kuuluu opiskelijavirtojen uudelleen mallintaminen huomioiden lainsäädännön muutokset. Vertailutiedot vuosilta 2018 ja 2019 esitetään uudistetun aurinkokuviomallin pohjalta vuoden 2019 tilinpäätöksessä.

Gradian **muut kaikkia tulosalueita** koskevien toiminnallisten tavoitteiden toteuma vuonna 2018:

- **Organisaatiouudistuksen johtaminen ja uuden Gradian yhteisen toimintakulttuurin ja vuorovaikutuksen kehittäminen yhteistyössä koko henkilöstön kanssa.**

Organisaatioon on nimetty osallistavat Gradia-ryhmät, toteutettu systemaattinen esimieskoulutus ja käynnistetty säännölliset Missä mennään -infot koko henkilöstölle.

- **Opiskelijoiden osallisuuden vahvistaminen, ryhmään kuulumisen tuntemisen vahvistaminen arjen toimintojen avulla.**

Vuonna 2018 toteutettiin opiskelijoiden järjestämä käänteinen seminaari ja heidän tekemä kysely opiskelijoille.

Opiskelijakuntatoiminnan opinnollistaminen Gradian ammatillisessa koulutuksessa eteni esityksenä rehtorille. Opiskelijakunnat osallistuivat ”Vauhtia Varjolassa” -opiskelijoiden osallisuuden ja osallistumisen työpäivään. Toimipisteiden opiskelijajaaostot järjestivät yhteisöllistä toimintaa omilla toimipisteillään. Opiskelijat pääsivät ideoimaan Viitaniemen toimipisteelle opiskelua kehoittavia kehittämisajatuksia Kampus rauhaa -hankkeen puitteissa. Opiskelijoilta nousi kolme kehityskohdetta jotka olivat; ruokalan kehittäminen, tiedottamisen parantaminen sekä yhteistoiminta ja näitä ollaan lähdetty opiskelijoiden kanssa viemään eteenpäin.

Gradiassa otettiin käyttöön Vivo-valmennus toimintamalli, jossa ryhmä- ja yksilövalmennuksen keinoin tuetaan nuorten osallisuutta, sosiaalista vahvistumista ja minäpystyvyyden syvenemistä. Valmennukseen osallistui noin 100 Gradian opiskelijaa.

Hyry-ryhmien (yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä) tilannetta selvitettiin ja aloitettiin yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän yhteinen kehittämistyö, ryhmien työn sisällön ja vuosisuunnitelmien tarkastaminen, jolla parannetaan yhteisöllisyyttä eri toimipisteissä. Työ jatkuu vuonna 2019.

Jämsässä seutukunnallinen toisen asteen johtoryhmä kokoontui aktiivisesti. Jokilaaksossa ja Kuhmoisissa järjestettyyn seutuviikkoon integroitiin myös Jyväskylän avoimen yliopiston ja Jyväskylän avoimen ammattikorkeakoulun kursseja. Gradia Jämsä oli myös mukana korkeakouluopintojen suunnittelu ja valmisteluprosessissa. Seutukunnalla käynnistyi tulevaisuuden tutkimuksen ja kasvatustieteen opintokokonaisuudet. Kasvatus- ja ohjausalaalla on ollut yhteistyösopimus Humanistisen ammattikorkeakoulun kanssa jo muutaman vuoden.

- **Korkeakouluyhteistyön tiivistäminen osana EduFuturaa kehittämällä jatko-opintopolkuja, ristiin opiskelua ja siirtymiä. Yrittäjyysopintojen vahvistamisessa hyödynnetään erityisesti in house -yhtiö Jyväskylän Yritystehtaan palvelutarjontaa.**

Korkeakouluyhteistyössä jatko-opintopolkuja kehitettiin yhdessä Jyväskylän ammattikorkeakoulun ja Jyväskylän yliopiston kanssa erityisesti liiketalouden, ravitsemusalan, musiikin, kuntoutuksen ja yrittäjyyden opinnoissa. Alustavaa mallinnusta tehtiin myös muilla aloilla. Lisäksi aloitettiin yhteinen opetussuunnitelmatyö, joka mahdollistaa ristiin opiskelun ja siirtymät tulevaisuudessa joustavammin.

Jyväskylän Yritystehdas -yhteistyössä on pyritty kehittämään palvelutarjontaa vastaamaan paremmin Gradian tutkintojen perusteiden tavoitteita ja vaatimuksia. Nykyinen tarjonta ja menetelmät eivät kaikilta osin palvele parhaalla tavalla Gradian opiskelijoita ja osallistujamäärät ovat jääneet pieniksi. Yhteistyötä on osin hidastanut Yritystehtaan tapahtuneet henkilöstömuutokset mm. toimitusjohtajan vaihtuminen. Uutena palveluna pilotoitiin Gradian opettajien vetämänä yhteinen osuuskuntavalmennus syksyllä 2018.

Gradiaan luotiin yhtenäinen yrittäjyyskoordinointimalli ja yhtenäiset käytänteet sekä ammatilliseen Wilmaan yrittäjyysopintotarjotin, jossa on sekä Gradian että Jyväskylän Yritystehtaan tarjonta. Nimettiin alakohtaiset yrittäjyyskoordinaattorit, jotka jalkautuivat aloille tiedottamaan Gradian ja Yritystehtaan yrittäjyysopintotarjonnasta.

- **Koko Gradian monimuotoista pedagogiikkaa ja opintotarjontaa palvelevan sähköisen oppimisympäristön eGradian perustaminen, sisällön tuotanto ja henkilöstön osaamisen kehittäminen.**

eGradiaa varten perustettiin tiimi keväällä 2018, jonka tehtäviin kuului mm. Gradian olemassa olevan verkko-opetustarjonnan selvittäminen. Lukiokoulutuksella verkkotarjontaa on pääasiassa aikuislukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa verkkokurssitarjontaa oli eniten entisessä aikuiskoulutuksessa. Elokuussa 2018 perustettiin yhteisten tutkinnon osien -verkkokurssitarjotin (kaikki pakolliset opinnot) vastaamaan reformin mukaisia yksilöllisiä ja joustavia opintojen toteutustapoja. Loppuvuodesta 2018 käynnistettiin koko Gradiaa koskevat työpajat, joissa tuotetaan verkkokursseja. Työpajoissa hyödynnetään eGradian tuottamaa Opas Verkkokurssin toteuttajalle -käsikirjaa, jonka avulla pyritään parantamaan verkkokurssien laatua tulevaisuudessa.

Loppuvuodesta 2018 kilpailutettiin sähköinen oppimisympäristö. Uudeksi oppimisympäristöksi valittiin Mediamaisterin Moodle, joka on myös eGradian oppimisympäristön alusta.

Henkilöstön tvt-koulutuksiin osallistui kuluva vuoden aikana vaihtelevasti henkilöstöä ja koulutuksia jouduttiin perumaan, koska osallistujia ei ollut.

- **Jatketaan Gradian laatujärjestelmän ja Gradian yhteisten prosessikuvausten kehittämistä. Oteetaan käyttöön jo uudistetut prosessit. Huomioidaan prosessikuvauksissa jatkuvan kehittämisen periaate.**

Ammatillisen koulutuksen uudistetut keskeisten prosessien kuvaukset otettiin käyttöön. Gradian laadunhallintajärjestelmän kokonaisvaltainen kehittäminen aloitettiin siten, että laadunhallinnan menettelyt koskevat koko Gradian toimintaa. Kokonaisuuden kehittämisessä painottuu tiedolla johtaminen, arviointi ja toiminnan jatkuvan kehittämisen periaate. Laadunhallinnan kokonaisuuden kehittämistä jatketaan vuoden 2019 aikana.

- **Koulutusviennin liiketoimintasuunnitelman toteuttaminen.**

Laadittiin ja hyväksyttiin koulutusviennin liiketoimintasuunnitelma ja toimenpiteet vuoteen 2022. Suomen ensimmäinen ammatillisen koulutuksen koko tutkinto, koulunkäynnin aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjauksen ammattitutkinto, saatiin päätökseen Qatarissa. Toteutettiin osatutkintokoulutuksia Kiinassa. Solmittiin sopimus ensimmäisen suomalais-kansainvälisen lukion perustamisesta EU- ja ETA-alueiden ulkopuolelle, Qatarin.

- **Toisen asteen Liikkuva koulu –periaatteiden levittäminen koko Gradian toimintaan.**

Gradia-lukioissa käynnistetty Liikkuva opiskelu -toiminta laajennettiin koskemaan myös ammatillista koulutusta. Henkilöstön tietoisuutta toimintakulttuurin muutoksesta lisättiin ja henkilöstö osallistettiin tukemaan aktiivista ja toiminnallista opiskelua. Opiskelijoiden ja henkilöstön arkiympäristön muuttaminen aktiivisuutta tukevaksi mahdollistaa liikkuvan opiskelun juurtumista pysyväksi käytännöksi.

2.1.2 Gradia Jyväskylä

Gradia Jyväskylän tehtävänä on tuottaa ammattiosaajia alueen elinkeinoelämän tarpeisiin ja vahvistaa jo työssä olevien ammatillista osaamista. Gradia Jyväskylä tarjoaa koulutusta yhteensä 79 eri ammatilliseen tutkintoon. Vuonna 2018 tutkintotavoitteisessa koulutuksessa opiskeli yhteensä 11 746 opiskelijaa. Tavoite toteutui suunnitellusti ammatti- ja erikoisammattitutkintojen osalta. Perustutkinnoissa jäätin tavoitteesta (-360 opiskelijaa). Ammatilliseen koulutukseen valmentavassa koulutuksessa (VALMA) ylitettiin tavoite opiskelijamäärän oltua 341. Ei-tutkintotavoitteisessa koulutuksessa (lyhytkursit, lupakortit jne.) opiskeli yhteensä 3 400 opiskelijaa.

Ammatillisen koulutuksen opiskelijavuosimäärä oli 5 528. Tavoitteeseen ei tältä osin päästy (6 075). Opiskelijavuosien toteuman seuranta ja sen pohjalta tehtävä toiminnan suuntaaminen oli haasteellista, koska seuranta saatiin toimimaan vasta syksyllä 2018.

Ammatillisia tutkintoja suoritettiin yhteensä 3 056, mikä ylittää tavoitteen 846 tutkinnolla. Tutkinnon osia suoritettiin 15 549. Tavoite ylittyi erityisesti perustutkintojen osalta. Lisäkoulutuksessa ei päästy tavoitteeseen, mihin osaltaan vaikutti se, että vuoden 2017 lopussa suoritettiin merkittävä määrä tutkinnon osia ennakoiden tulossa olevaa lainsäädäntömuutosta. Ammatillisia ylioppilaita valmistui aikaisempien vuosien malliin.

Edellä mainitun lisäksi Gradia Jyväskylä järjestää myös aikuisten perusopetusta sekä taiteen perusopetusta. Aikuisten perusopetuksen opiskelijamäärä ylitti merkittävästi tavoitteen: opiskelijoita koulutuksissa oli yhteensä 268 (tavoite 170). Taiteen perusopetuksen opiskelijamäärä oli 1 042, mikä on enemmän kuin aikaisempina vuosina.

Gradia Jyväskylän tehtävänä on lisäksi edesauttaa alueen yrityksiä liiketoiminnan kehittämisessä erityisesti Keski-Suomen alueella. Tässä toiminnassa se tekee tiivistä yhteistyötä Gradia-koulutuspalvelut Oy:n kanssa. Yhteishankinta- ja rekrytointikoulutuksia toteutui yhteensä 20, mikä kertoo alueen elinkeinoelämän positiivisesta vireestä. Rekrytoivia koulutuksia toteutettiin etenkin rakentamisen, rakennustuoteteollisuuden, mekaanisen metsäteollisuuden, kone- ja metallialan, puualan, kiinteistöalan, puhtauspalvelualan ja komposiittialan yrityksissä. Yhteishankintakoulutusten kautta syntyi lähes 100 uutta työpaikkaa. Koulutusten toteuttamiseen osallistui noin 70 Gradia Jyväskylän toimijaa eri aloilta. Rekrytoivia oppisopimuksia solmittiin 288.

Gradia Jyväskylän toimijat osallistuivat koulutusliiketoiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen Qatarissa ja Kiinassa yhteistyössä EduCluster Finland Oy:n kanssa. Qatarin Dohassa yhdeksän koulunkäynnin ohjaajaa suoritti suomalaisen ammattitutkinnon, mikä oli ensimmäinen laatuaan koko Suomessa. Shanghaissa 22 opiskelijaa suoritti tutkinnon osan liiketalouden perustutkinnosta (markkinointiviestintä) ja 25 opiskelijaa aloitti opiskelunsa palvelumuotoilun tutkinnon osaan (tuotekehitystyön erikoisammattitutkinto).

Vuoden 2018 aikana aloitettiin valmistautuminen ammattitaidon SM-kilpailujen järjestämiseen Jyväskylässä vuonna 2020. Taitaja2020-kilpailuille laadittiin kattava kilpailusuunnitelma, perustettiin kilpailuorganisaatio, aloitettiin yhteistyöneuvottelut keskeisten toimijoiden, kuten Paviljonki, kanssa sekä käynnistettiin lajien suunnittelu ja lajivalmentajien valmennukset.

Vuosi 2018 oli Gradia Jyväskylälle monen muutoksen vuosi. Uusi ammatillisen koulutuksen lainsäädäntö astui voimaan 1.1.2018. Keskeisinä kehittämistoimenpiteinä lainsäädännön toimeenpanossa olivat jatkuvan haun ja joustavan aloittamisen mahdollistaminen, mikä tavoite on toteutunut. Opiskelijoiden yksilöllisiä opintopolkuja kehitettiin ja HOKS-prosessia mallinnettiin. Opetus- ja ohjaushenkilöstön osaamista vahvistettiin opintojen henkilökohtaistamisessa. Toiminnassa on edelleen laadullista vaihtelua, mikä edellyttää pedagogista kehittämistä, opettajien valmiuksien vahvistamista sekä uudenlaisen toimintamallin sisäistämistä.

Työelämäyhteistyötä syvennettiin erilaisilla piloteilla sekä luomalla koulutus- ja oppisopimusprosessien toimintamallit. Koulutussopimuksia solmittiin yhteensä 7 818, mikä ylitti asetetun tavoitteen. Oppisopimuskoulutustoiminta oli aiempien vuosien tasoa. Oppisopimusyhteistyötä tehtiin 707 työnantajan ja yrityksen kanssa.

Ammatillisten perustutkintojen tutkinnon perusteet muuttuivat lakiuudistuksen yhteydessä, joten kaikille perustutkinnoille tehtiin uudet osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmat. Sama työ käynnistyi myös ammatti- ja erikoisammattitutkintojen osalta ja jatkuu vuonna 2019. Vuoden 2018 aikana osa opiskelijoista suoritti tutkintoaan siirtymäsäännöksen mukaisesti ns. vanhoilla tutkinnon perusteilla ja osa uusilla, mikä osaltaan lisäsi opettajien ja ohjaushenkilöstön työtä.

Vuoden 2018 alusta alkaen Gradia Jyväskylä aloitti toimintansa täysin uudenaikaisessa kokoonpanossa. Neljäs- tä entisestä tulosalueesta (Jyväskylän ammattiopisto, Jyväskylän aikuisopisto, Jyväskylän oppisopimuskeskus ja Jämsän ammattiopiston yhteisten tutkinnon osien opettajat ja ohjaushenkilöstö) kootussa tulosalueessa yhdistyivät aiemmat erilaiset toimintamallit ja -kulttuurit. Opetuksen ja ohjauksen ohessa tutustuttiin uusiin työkavereihin, uusiin esimiehiin ja uusiin alaisiin. Uusi toiminta edellytti uuden yhteisen toimintakulttuurin rakentamista, mikä jatkuu edelleen. Se edellytti myös tehtävänkuvien ja roolien uudelleen sovittamista joka alalla ja organisaatiotasolla. Lisäksi rakennettiin yhteistyön malleja erityisesti Gradia Jämsän (yhteiset tutkinnon osat, opinto-ohjaus, työelämä- ja yrityspalvelut) ja Gradian hakupalveluiden kanssa. Toimintaa oli suunnittelemassa ja johtamassa 23 esimiestä ja johtajaa entisten 32 sijaan. Kaikilla heillä oli uusi tehtäväkokonaisuus vastuullaan. Opetus- ja ohjaushenkilöstön määrä oli 487, mikä oli 10 vähemmän kuin aiemmissa yhdistetyissä tulosalueissa yhteensä. Osa opettajista ja lähiesimiehistä koki vuoden erityisen kuormittavana, mikä ilmeni mm. työuupumuksena.

Suuret yhtäaikaiset muutokset eivät ole voineet olla näkymättä myös opiskelijoiden arjessa. Kaikesta huolimatta opiskelijapalauteen keskiarvo oli hyvä 4,2 ja ylittää asetetun tavoitteen.

Vuoden 2018 tulos oli 3,4 milj. euroa ylijäämäinen eli merkittävässä määrin parempi kuin budjetoitu. Alkuvuodesta 2018 kävi ilmi, että valtionosuutta oli budjetoitu noin 1,0 milj. euroa saatua enemmän, mikä huomioitiin toiminnassa tiukalla talouskurilla. Tämä näkyy suunniteltua pienempinä palkkakustannuksina, palveluiden ostoina ja tarvikkehankintoina. Loppuvuodesta 2018 saatiin valtion lisätalousarvioista valtionosuusrahoitusta 962 000 euroa, joka tuloutui täysimääräisenä vuodelle 2018, mutta valtaosa toiminnasta toteutuu vasta vuoden 2019 aikana. Myös aikuisten perusopetukseen saatiin lisärahoitusta 334 000 euroa marraskuussa 2018, joten myöskään siltä osin toteutuneet kustannukset eivät vastaa saatua rahoitusta. Edellä mainittujen, pääosin loppuvuoden 2018 ajoittuvien muutosten myötä Gradia Jyväskylän opiskelijatuotot toteutuivat budjetoitua suurempana. Budjetointivaiheessa Gradia Jyväskylässä ei myöskään ollut tietoa työvoimakoulutusten ns. häntien erillisrahoituksesta, joka toteutui 0,5 milj. euron suuruisena ja lisäsi näin maksullinen palvelutoiminnan tuottoja.

Toimenpiteiden toteuma 2018: Gradia Jyväskylä

Strateginen linjaus 2020+	Toimenpiteet 2018	Toteuma 2018
ASIAKAS (kenelle)		
Erilaisille opiskelijoille ja muille asiakkaille oikeat polut ja palvelut.	- Rakennetaan ja otetaan käyttöön opiskelijan lähtötilanteen ja aiemman osaamisen huomioivat opintojen kolme pääväylää: "Suunnitelmallisesti ryhmissä, Omaa polkua rakentaen, Ohjatusti ja tuetusti" (työnimet). - Vahvistetaan joustavaa opintojen aloittamista hyviä käytänteitä hyödyntäen.	- Otettu käyttöön joustava 5-jaksojärjestelmä opintojen henkilökohtaistamisen ja joustavan aloittamisen tueksi. - Rakennettu aloille opiskelijan taustan ja tarpeet (opintojen kolme pääväylää) huomioivia opintopolkuja esimerkkeinä hius- ja kauneusala, puhtauspalveluala, musiikkiala ja autoala (Gradia Garage -toimintamalli). - Laajennettu opintopolkuja (kuljetusallalla linja-autonkuljettajakoulutus mahdollistettiin myös nuorille, autoalan opinnot myös aikuisille). - Käynnistetty yrityskohtaisia osaamisen kehittämistoimenpiteitä asiakkaan tarpeiden mukaisesti (rekry-, oppisopimus- ja täsmäkoulutukset). - Rakennettu Keski-Suomen TE -toimiston kanssa työvoimakoulutusten yhteissuunnittelumalli (kattava työvoimakoulutustarjonta näkyväksi). - Rakennettu eri asiakasryhmiä palveleva lupakorttikoulutustarjotin. - Joustavaa opintojen aloittamista tuettu tarkentamalla hakupalveluohjaajien, opinto-ohjaajien ja hoks-ohjaajien vastuita sekä selkeyttämällä prosessia. - Jatkuva haku ja joustava aloittaminen mahdollistettu kaikille opiskelijoille. Joustavan aloittamisen malleja kehitetty uutena toimintamallina auto- ja turvallisuusaloilla.

Aktiivinen vuorovaikutus tarpeiden ja laadun varmistamiseksi.	- Luodaan toimialakohtainen malli osaamistarpeiden ennakointiin. - Sovitaan yhdessä työelämän kanssa koulutussopimuksen ja oppisopimuksen prosesseista ja toimintatavoista. - Pilotoidaan erilaisia työpaikalla tapahtuvan oppimisen malleja yhdessä työelämän kanssa. - Otetaan käyttöön ammatillisen koulutuksen uudistetut prosessit osana laatu järjestelmää.	- Järjestetty alakohtaisia työelämätapaa mmm. sosiaali- ja terveys, ravintola- ja catering-, puhtaushuolto-, media - ja sähköalalla (ammatillisen koulutuksen reformi, alakohtaisen työelämäyhteistyön tiivistäminen ja työelämän tulevat osaamistarpeet). - Opettajat ovat pilotoineet Liidi-mobiili työkalua keinona välittää työpaikkakäynnillä esiin tulevat yritysten osaamistarpeet Työelämä- ja yrityspalveluun. - Mallinnettu koulutus- ja oppisopimuksen asiakaslähtöisiä prosesseja yhteistyössä Parasta Palvelua -kehittämishankkeen toimijoiden kanssa. - Toteutettu oppisopimuskoulutukseen liittyvä palvelumuotoilu prosessi yhdessä työelämäasiakkaiden (Jyväskylän Hoivapalveluyhdistys ja Kylan Kattaus) ja Parasta Palvelua -kehittämishankkeen kanssa. - Mallinnettu oppisopimuksen sujuvat siirtymät -prosessi (joustava siirtyminen koulutussopimuksesta oppisopimukseen) ja otettu käyttöön aloilla. - Suunniteltu ja käynnistetty uusia työelämässä oppimisen malleja: - Osuuskauppa Keskimäen kanssa Keskimäen polku -malli - Hiusalan pilotti yhteistyössä yrittäjä Aki Korpinen kanssa. - Sosiaali- ja terveysalalla Terveystupa-yhteistyö Mehiläisen kanssa. - Autoalalla rengasviikot paikallisten autoliikkeiden tiloissa. - Käynnistetty Sepän Yrityspajan toiminnan kehittäminen monialaiseksi yrittäjyyden oppimisympäristöksi, jonka toiminnan pyörittämisestä vastaavat liiketoiminnan opiskelijat. - Mallinnettu ammatillisen osaamisen pilotit alanvaihtajille: Uusille urille teollisuuteen ja Uusille urille palvelualoille. - Otettu käyttöön uuden lainsäädännön mukaiset ammatillisen koulutuksen prosessit.
Työelämä, korkeakoulu ja omistajat kumppaneina.	- Luodaan Gradian kokonaisvaltainen työelämäasiakkaan palvelukonsepti. - Turvataan joustavat jatko-opintoihin siirtymät EduFutura -yhteistyönä. - Edistetään uraohjauksen ja tiiviin työelämäyhteistyön kautta opiskelun jälkeistä työllistymisen tukemista (työnhakuvalmiudet).	- Kuvattu Gradian yritysasiakkaan palvelukokonaisuus (yritysten osaamisen kehittäminen) ja palveluprosessi. - Mallinnettu ja pilotoitu korkeakouluväylä uusilla aloilla: ravintola- ja cateringala, musiikki, logistiikka-ala. - Sovittu osana HOKS-prosessia uraohjauksen vastuista ja dokumentoinnista yhteistyössä digipalveluiden kanssa.
YHTEISÖ (me)		
Turvallisuus ja hyvinvointi yhdessä tekemällä.	Laajennetaan hyvinvointiryhmien toimintaa ja mahdollistetaan uusia yhteisöllisyyden toimintatapoja (opiskelijoiden osallisuuden lisääminen).	Laajennettu hyvinvointiryhmien (HYRY) mukainen toiminta koskemaan kaikkia opiskelijaryhmiä, muodostettu uudet kampuskohtaiset HYRY-ryhmät ja toteutettu yhteisöllisiä tapahtumia.
Keskusteleminen ja selkeä johtaminen.	Sovitaan tulosalueen vastuualueiden keskinäisistä toimintaprosesseista sekä työnjaoista.	Sovittu Gradia Jyväskylän yksiköiden prosessi- ja koordinaatiovastuut (HOKS- ja ohjausprosessi, työelämässä oppimisen prosessit, työvoimakoulutuksen koordinaatio, yrittäjyysopinnot ja NY-toiminnan koordinaatio, kilpailutoiminnan koordinaatio, vuosisuunnitteluprosessi).

	Tuetaan lähiesimiehiä muutosten johtamisessa.	- Esimiehet osallistuneet Gradian esimiesten muutosvalmennukseen (uusi esimiesidentiteetti ja Gradian yhteiset esimiestyönperiaatteet). - Perehdytetty esimiehiä uusiin tehtäviin käytännön tasolla (vuosisuunnittelu, Kurre, OVTES, huoliprosessi, työvoimakoulutukset, yrityskoulutukset).
Ajantasainen organisaatio.	Tehdään itsearviointi uuden organisaation toimivuudesta.	- Uuden organisaation toimivuutta on tarkasteltu ja kehitetty Gradian sisällä ja yhteistyössä muiden tulosalueiden kanssa (mm. Gradia Jämsä, Hakupalvelut) - Varsinainen itsearviointi uuden organisaation toimivuudesta siirrettiin vuodelle 2019.
PEDAGOGIIKKA (miten)		
Koko yhteisö kantaa vastuun perustehtävästä.	Edistetään tiimimäistä toimintatapaa ja osaamisen jakamista.	- Rakennettu uutta yhteistä toimintakulttuuria neljästä tulosalueesta uuteen organisaatioon siirtyneille. - Sosiaali- ja terveysalalla käynnistetty mittava, koko henkilöstöä koskeva tiimivalmennus. Pilotista saatava kokemus jaetaan Gradia Jyväskylän muille aloille. - Vahvistettu aikaisempien aloilla toimineiden tiimien toimintaa. - Lisätty henkilöstön mahdollisuutta tehtävänmuutoksiin (vrt. aiempi tehtävänjako nuorten koulutus – aikuiskoulutus).
Opettajien osaaminen avainasemassa.	- Vahvistetaan opettajien osaamista HOKS-prosessissa. - Varmistetaan uudistuneen lainsäädännön edellyttämä osaaminen yhteistyössä reformihankkeiden kanssa. - Tuetaan opettajien työelämäosaamisen kehittämistä.	- Toteutettu kehittämispalveluiden, digipalveluiden ja Gradia Jyväskylän ohjaus- ja urapalveluiden yhteistyönä HOKS-työpajoja eri aloille ja kohdennetusti eri henkilöstöryhmille (esim. opinto-ohjaajat, erityisopettajat) tukemaan henkilöstön henkilökohtaistamisosaamista. - Mallinnettu ja otettu käyttöön erityisen tuen suunnittelu, dokumentoinnin ja päätöksenteon prosessi. Perehdytetty esimiehet ja erityisopettajat sekä erityisen tuen vastuuopettajat prosessin mukaiseen toimintaan. - Järjestetty oppisopimus- ja koulutussopimusinfoja koulutusaloilla opettajille ja esimiehille. - Toteutettu oppisopimuskoulutuksen sujuvien siirtymien valmennus (Työelämä- ja yrityspalvelut ja Parasta Palvelua -kehittämishanke) 39 opettajalle. - Sitoutettu uusia opettajia asiakas- ja yritysprojekteihin. - Palkittu Kuukauden kumppani -maininnalla hyvää työelämäyhteistyötä tehneitä opettajia.
Monimuotoiset menetelmät, välineet ja ympäristöt innostavat oppimaan.	- Kannustetaan henkilöstöä monipuolistamaan oppimismenetelmiä ja mahdollistetaan kokeilukulttuuria. - Kehitetään ja vahvistetaan sähköisten oppimisympäristöjen käyttöä oppimisen tukena eGRADIAa hyödyntäen. - Konkretisoidaan toisen asteen sisäisen yhteistyötä: kahden tutkinnon opinnot, Suomalaisen Musiikkikampuksen hyödyntäminen, työelämäyhteistyö, urheiluyrittäjyys.	- Otettu käyttöön yhteisten tutkinnon osien verkko-opintojen tarjotin palvelemaan oppisopimusopiskelijoita ja jatkuvan haun kautta tulleita opiskelijoita (yht. 12 kurssia, yli 700 ilmoittautumista). Yrittäjyyden opintoja 5 verkkokurssia ja ammatillisia opintoja 18 verkkokurssia. - Suunniteltu verkko-opetuksen koulutuskokonaisuus Teknologia-yksikön opettajille (osaamisen vahvistaminen opettajille). - Otettu käyttöön joustava 5-jaksojärjestelmä tukemaan yhteistyön mahdollistumista lukiokoulutuksen kanssa (mm. kahden tutkinnon opinnot). - Harjun kampuksella ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen toimijoiden välillä käynnistetty yhteinen kampuskehittäminen (yhteisöllisyyden ja yhteistyön vahvistamista tukevat ratkaisut).

Yhteenveto Gradia Jyväskylän tunnusluvuista

Gradia Jyväskylä	TA 2018	TP 2018
Asiakas (kenelle)		
Opiskelijamäärä (vuoden aikana kirjoilla olleet)		
Ammatilliset perustutkinnot	8 760	8 409
Ammattitutkinnot	2 040	2 112
Erikoisammattitutkinnot	1 220	1 225
VALMA-koulutus	310	341
Perusopetus ja perusopetuksen lisäopetus	170	268
Taiteen perusopetus	1 340	1 042
Opiskelijavuodet	6 075	5 528
Työllistyminen	62 %	65 %
Jatko-opintoihin siirtyminen	10 %	8 %
Opiskelijapalaute	4,1	4,2
Yhteisö (me)		
Henkilöstön kehittäminen		
Euroa / henkilö	1 300	1 236
Koulutuspäivät / henkilö	5	5,1
Henkilöstön työelämäjaksot		
Henkilöiden määrä	14	1
Työelämäjaksoiden pituus yhteensä viikkoina	56	6
Kansainvälisyys		
Työntekijät ulkomailla, alle 5 vrk	45	74
Työntekijät ulkomailla, 5 vrk tai enemmän	55	82
Pedagogiikka (miten)		
Suoritetut tutkinnot		
Ammatilliset perustutkinnot	1 515	1 984
Ammattitutkinnot	395	643
Erikoisammattitutkinnot	300	429
Ylioppilastutkinnot (kaksoistutkinnot)	70	90
Suoritetut tutkinnon osat (määrä)		
Ammatilliset perustutkinnot	11 220	14 210
Ammattitutkinnot	1 960	821
Erikoisammattitutkinnot	875	518
Yrittäjyys		
NY- ja osuuskuntayrittäjät	330	389
Työpaikalla tapahtuva oppiminen		
Solmitut koulutussopimukset	7 400	7 818
Solmitut oppisopimukset	850	820
Kansainvälisyys		
Opiskelijat ulkomailla, henkilöä	370	256
Ulkomailla suoritettavat viikot	1 675	1 245

Mittariseloste (ks. liite 4)

2.1.3 Gradia Jämsä

Vuoden 2018 alusta Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian organisaatiouudistuksen myötä Jämsän ammattiopiston uudeksi nimeksi tuli Gradia Jämsä. Gradia Jämsän henkilöstön toiminnan funktio keskittyi ammatilliseen koulutukseen. Yhteiset opinnot, opinto-ohjaus ja opiskelija- sekä asuntolapalvelut tuotettiin Gradia Jämsään joko Gradia Jyväskylästä tai Gradian sisäisistä palveluista.

Vuoden 2018 kolme keskeisintä toiminnan funktiota olivat:

- Gradia Jämsän valintojen ja profiloinnin vahvistaminen koulutuksen kehittämisen ja vetovoiman sekä toimintaympäristön elinvoiman vahvistamiseksi.
- Gradia-yhteistyön arviointi ja kehittäminen sen varmistamiseksi, että Jämsän alueelle voidaan joustavasti ja mahdollisimman kattavasti tarjota koko Gradian koulutuspalvelut ja toimintaa tukevat palvelut.
- Ammatillisen koulutuksen tiimimäistä työskentelyä ja työelämäyhteistyötä vahvistava pedagoginen työ.

Perustehtävän varmistaminen onnistui hyvin, mikä on luettavissa toiminnan mittareista ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta. Myös taloudellista tulosta voidaan pitää kohtuullisena. Alijäämä oli -238 000 euroa (TA -1 195 000 euroa).

Gradia Jämsä on kehittänyt toimintaansa ammatillisen koulutuksen reformin suuntaisesti jo muutamia vuosia. Vuonna 2018 toteutettu ammatillisen koulutuksen lainsäädännön uudistus ja uudet tutkinnot eivät aiheuttaneet suuria muutoksia oppilaitoksen toimintaan. Henkilöstö on osallistunut aktiivisesti reformia käsitteleviin koulutuksiin. Reformin aiheuttamassa muutoksessa on myös auttanut henkilöstön valmiudet ottaa vastaan uusia toimintatapoja ja toisaalta asettaa myös ohjeita ja säännöksiä kriittiseen mutta kehittävään arviointiin. Gradia Jämsän tiimityöhön ja tiimioppimiseen perustuva toimintatapa ja edellä mainittuihin asioihin suunnattu henkilöstön koulutus on edesauttanut paljon toiminnan uudelleen organisoinnissa.

Vuonna 2018 Gradia Jämsässä oli henkilöstöä 91, joista opetushenkilöstöä oli 74, johtoa 4 ja muuta henkilöstöä 13. Gradia Jämsän kampuksilla on henkilöstöä yhteensä 129, joista 34 on Gradian eri toimintojen henkilöstöä. Jämsän kaupungin henkilöstöä ovat koulukuraattori ja koulupsykologi. Opiskelijaterveydenhuollon toteuttaa Jämsässä Pihlajalinna Oy.

Gradia Jämsästä siirtyi virkasiirtona neljä opettajaa Gradia Jyväskylän palvelukseen vuonna 2018. Syynä oli opiskelijamäärän väheneminen rakennusallalla, matkailualalla sekä ravintola- ja cateringalalla. Gradia Jämsän kone- ja tuotantotekniikan perustutkintokoulutus on vähentynyt

viime vuosina. Kouluttaminen koneistajiksi ja levyseppähitsaajiksi on päätetty lopettaa, sen sijaan kouluttaminen muovi- ja kumituotevalmistajiksi jatkuu. Syksyllä 2018 käynnistyi työvoimakoulutuksena komposiittityöntekijän rekrykoulutus. Rakennusallalle otetaan jatkossa opiskelijoita vain oppisopimuskoulutukseen. Mikäli rakennusallalle on jatkossa koulutuskysyntää tai rekrytoivaa koulusta, niin Gradia Jyväskylä hoitaa sen Jämsässä.

Gradia Jämsässä käynnistyi syksyllä 2018 uuden tekniikan alan oppimisympäristön rakentaminen. Rakennusotettaneen käyttöön vuoden 2019 lopussa.

Gradia Jämsässä aloitettiin vuonna 2018 koneiden ja laitteiden sekä välineiden inventointi. Käytöstä poistettiin huonokuntoisia ja elinkaarensa päässä olevia koneita ja laitteita. Osa koneista ja laitteista saatiin myytyä. Myyntituottoja kertyi lähes 200 000 euroa.

Gradia Jämsällä on ollut Jämsänjokilaaksossa selkeä seutukunnallinen kehittämisen ja työelämän palvelurooli sekä vahva suhteiden ylläpito ja kehittäminen Jämsän kaupungin ja sen eri toimintojen suuntaan. Gradia Jämsä on pyrkinyt olemaan mukana seutukunnallisena toimijana suhteessa yritys- ja työelämän tarpeisiin sekä julkishallinnon haasteisiin. Suhteet koulutoimen suuntaan ovat avoimet ja luottamukselliset.

Gradia Jämsällä ja Jämsän lukiolla on yhteisiä opiskelijoita mm. kaksoistutkinnon suorittajia, aineopiskelijoita ja urheiluvalmennettavia. Urheiluvalmennuksessa oli 34 opiskelijaa, joista Jämsän lukiolaisia oli 17.

Yhteistyötä Gradia Jyväskylän kanssa kehitetään edelleen. Gradia Jyväskylän toteuttama opinto-ohjaus onnistui hyvin. Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian sisäinen yhteistyö jatkui toimivana. Lyseon lukion kanssa on käyty kehittävää keskustelua tiimipedagogiikan saralla.

Gradia Jämsän vetovoimaisuus pysyi kohtuullisen hyvänä. Nuorten hakeutuminen yhteisvalinnan kautta on vähentynyt selkeästi viimeisten neljän vuoden aikana. Vuonna 2018 yhteisvalinnan ensisijaisten hakijoiden määrä pysyi samalla tasolla kuin vuonna 2017. Pitkällä tähtäimellä Jämsän seutukunnan peruskoulun päättävien opiskelijoiden määrä tulee vähenemään.

Gradia Jämsässä oli vuonna 2018 valtionosuusrahoitteisessa ammatillisessa perustutkinnossa 942 opiskelijavuotta sekä ammatti- ja erikoisammattitutkinnossa 61 opiskelijavuotta. Suurin opiskelijavuosikertymä oli sosiaali- ja terveysalan perustutkinnossa (183). Seuraavina tulivat metsäalan perustutkinto (121) ja autoalan perustutkinto (102). Ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa suurin kertymä oli metsäkoneenkuljettajan ammattitutkinnossa (10), välinehuoltajan ammattitutkinnossa (8) ja hierojan ammattitutkinnossa (7).

Toimenpiteiden toteuma 2018: Gradia Jämsä

Strateginen linjaus 2020+	Toimenpiteet 2018	Toteuma 2018
ASIAKAS (kenelle)		
Erilaisille opiskelijoille ja muille asiakkaille oikeat polut ja palvelut.	- Laaditaan tuotteistettuja malliopintopolkuja jokaiseen tutkintoon ja edistetään näin tutkinnonosien ja tutkintokokonaisuuden valintaa. - Ryhmänohjaaja seuraa ja arvioi opiskelijoiden henkilökohtaisia opintopolkuja säännöllisesti hyödyntäen monipuolisia menetelmiä ja erilaisia foorumeita (esim. työelämä).	- Henkilökohtaisia opintopolkuja on tehty kaikilla aloilla. Joillakin aloilla on lisääntynyt opiskelijoiden tekemät tutkinnon osien valinnat toisista tutkinnoista perustuen työpaikkojen erilaisiin tarpeisiin. Varsinaisia case-esimerkkipolkuja ei ole kuvattu lisää. Esimerkkipolkujen tarve on kuitenkin todettu tärkeäksi esimerkiksi markkinoinnissa. - HOKS-ohjaajat ovat seuranneet opiskelijoiden henkilökohtaisia opintopolkuja. Arvioinnin ja seurannan tehostamisen tarve on todettu. Opettajien tapaamisissa ja arjen käytänteissä on jaettu osaamista ja kokemuksia koko HOKS-prosessista ja monipuolisten menetelmien ja erilaisten foorumien hyödyntämisestä kehittämistyössä.
Aktiivinen vuorovaikutus tarpeiden ja laadun varmistamiseksi.	- Opiskelijat osallistuvat aktiivisesti oman opiskelunsa kehittämiseen esim. osallistumalla kehittämistiimeihin, työelämäfoorumeihin ja PedaStepin päivittämiseen ja kehittämiseen. - Mahdollistetaan tutkintokohtaisten ja monialaisten tiimien syntyminen. - Rakennetaan ja kehitetään yhteisten palveluiden saatavuus ja sopivuus huomioiden esim. opintojen integrointi yhteistyössä Gradia Jyväskylän yhteisten palveluiden kanssa.	- Opiskelijat ovat osallistuneet eri aloilla eri tavoilla oman opiskelunsa kehittämiseen esimerkiksi tiimitunteja hyödyntäen. Monialaisissa ja alojen omissa tiimeissä opiskelijat ovat suunnitelleet, toteuttaneet ja arvioineet omaa toimintaansa. Valmiuksiltaan aktiiviset opiskelijat osallistuvat luontaisesti oman oppimisensa suunnitteluun enemmän. - Tutkintokohtaisia tiimejä on syntynyt lisää esimerkiksi matkailualalle sekä kasvatus- ja ohjausalalle. Monialaisissa yrittäjyysopintojen tiimeissä on ollut seitsemän eri alan opiskelijoita. Tiimeille on todettu jonkin verran rakenteellisia rajoitteita, esimerkiksi työskentelyä tukevia tiloja ei ole riittävästi. - Yhteisten aineiden ja ammatillisten opintojen integrointi on vähentynyt. Yhteistä keskustelua ja suunnittelua opintojen integraatiosta on ollut liian vähän opettajien välillä. Koetaan, että nämä prosessit vaativat edelleen hiomista. Oppisopimuskoordinaattoripalvelu käynnistettiin vuoden aikana. Palvelu toteutuu kerran viikossa Jämsässä. Työelämä- ja yrityspalveluiden toiminnan kehittyminen koetaan edelleen tärkeäksi erityisesti alueen näkökulmasta. Yritysten henkilöstökoulutus ja oppisopimuskoulutus ovat vähentyneet alueella. Opiskelijoiden ohjauspalvelut (opinto-ohjaus) koetaan toimiviksi.
Työelämä, korkeakoulut ja omistajat kumppaneina.	- Laaditaan työelämän tarpeista lähtevä tutkintokohtainen tiedotussuunnitelma työpaikoille ja toteutetaan se kullekin työpaikalle sopivalla tavalla. Tiedotussuunnitelmat tarkastellaan Gradia Jämsä -tasolla. - EduFutura-yhteistyötä jatketaan.	- Työelämä tiedotusta on toteutettu monilla eri tavoin. Opettajat ovat jakaneet työpaikoilla tietoa tutkinnonperusteudesta tutkintokohtaisesti ja jakaneet esim. Parasta palvelua -hankkeen materiaalia. Muuta yhteistä materiaalia ei ole ollut käytössä. Sosiaali- ja terveysalla sekä kasvatus- ja ohjausalalla on pidetty neljä työelämäfoorumi, joissa on ollut työelämän edustajia yhteensä 150. Matkailualalla ja yrittäjyysopinnoissa on ollut useita yrittäjiä asiantuntijoina erilaisissa tilaisuuksissa. Gradia Jämsällä on edustaja työelämätoimikunnassa. - Työtä on jatkettu osallistumalla EduFuturan oppimisen uudistaminen- ja yrittäjyystyöryhmiin. Jämsän seutuviikolla toteutui kaksi Jyväskylän ammattikorkeakoulun ja Jyväskylän yliopiston tarjoamaa kurssia. Seutuviikko järjestetään seuraavan kerran

	Parasta osaamista -verkostohanketyötä jatketaan.	keväällä 2020. Toteutustapaa tullaan kehittämään ja seutuviikon järjestämisvastuuta jakamaan tasapuolisemmin oppilaitosten välillä. Gradia Jämsä oli suunnittelemassa seutukunnalle alueen toimijoiden kanssa korkeakouluopintoja, jotka käynnistetään vuoden 2019 alussa. Parasta osaamista -hankkeen materiaalit on linkitetty Intran sivuille kaikille käyttöön (mm. prosessikuvauksissa).
YHTEISÖ (me)		
Turvallisuus ja hyvinvointi yhdessä tekemällä.	Selkiytetään turvallisuusvastuuhenkilöiden tehtävät ja perehdytetään heidät tehtäviinsä uudessa organisaatiossa.	Henkilöt on nimetty ja heidät on perehdytetty Secapp-vastuuhenkilöiksi. Henkilöstö on osallistunut turvallisuuskävelyihin, ensiapukoulutuksiin ja sammutusharjoituksiin. Opiskelijoiden poistumisharjoituksia ei ole ollut.
Keskusteleva ja selkeä johtaminen.	Esimiestyötä uudistetaan ja tiimimäistä työskentelyä vahvistetaan johtamisessa. Vastuuta jaetaan esim. työjärjestelyjen/ vuosisuunnittelun osalta tiimeille.	Esimiestyön uudistamisen tueksi on ollut kuntayhtymätasoinen esimiesvalmennus. Koulutusaloille on perustettu tiimejä, joiden vastuualueet ovat muotoutumassa. Tiimeillä on nimetyt vetäjät.
Ajantasainen organisaatio.	- Arvioidaan ja kehitetään tulosalueen organisaation toimivuutta. - Kannustetaan henkilöstöä tiimimäiseen työskentelyyn ja tuetaan siinä. - Henkilöstön osaamisen vahvistamista jatketaan mm. sisäisen valmennuksen (veturiryhmä, tiimimestarit pilvessä), koulutuksen ja kehittämispäivien muodossa.	- Opiskelijat ovat tehneet Arvo-amispalautteita 1.8.2018 alkaen. Alojen koosteraportit tulevat tiedoksi tammikuun 2019 aikana. Muita koottuja palautteita ei ole tehty. Organisaation toimivuudessa on koettu edelleen epäselvyyttä vastuunjaossa esim. rehtori - koulutuspäällikkö - tiiminvetäjä - koulutussuunnittelija. - Tiimipaalutuskoulutus on aloitettu uudelle henkilöstölle syksyllä ja se jatkuu keväälle 2019. Tiimimestarikoulutuksen aloitti yksi henkilö syksyllä ja uutta tiimimestarikoulutusta suunniteltiin alkavaksi vuoden 2019 alussa. - Veturitiimi kokoontui viisi kertaa. Koko henkilöstöä koskevia kehittämispäiviä oli kolme. Joillakin koulutusaloilla oli myös omia alakohtaisia kehittämispäiviä. Tarjolla on ollut 12 ammatillisen koulutuksen uudistukseen liittyvää webinaaria. Tiimioppimisen osaamista on vahvistettu tiimipaalutuskoulutuksen lisäksi mahdollistamalla yhden opettajan osallistuminen Tiimiakatemiaan järjestämään Ihmevalmentaja-koulutukseen. Gradia Jämsän ja Gradia Jyväskylän opettajien osaamisen jakaminen on käynnistynyt tutkintokohtaisen osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmaprosessin myötä. - Uuden henkilöstön perehdyttäminen tehtäviinsä vaatii edelleen kehittämistä ja siinä tulisi hyödyntää arjen pedagogista käsikirjaa (PedaStep).

PEDAGOGIIKKA (miten)		
Koko yhteisö kantaa vastuun perustehtävästä.	- Arjen pedagogisen ohjelman, PedaStepin käyttöönotto, arviointi ja kehittäminen. - Tiimimäisen pedagogiikan sertifioinnin valmistelu yhteistyössä Tiimiakatemia kanssa	- PedaSteppia on käytetty opiskelijoiden ja uusien opettajien perehdyttämisessä vaihtelevasti. Todettiin, että tarvitaan jatkuvaa arjen pedagogisen toteutumisen arviointia ja kehittämistyötä, jossa PedaStep on oleellinen työkalu. - Perustason sertifikaatti saatiin toukokuussa monialaisten yrittäjyysopintojen toteuttamisesta. Yrittäjyysopintojen osalta olisi mahdollista lähteä hakemaan ensi vuonna Silver-tasoa ja laajentaa eri koulutusaloille perustason sertifikaattia.
Opettajien osaaminen avainasemassa.	- Vahvistetaan opettajien valmiuksia opiskelijan henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman (HOKS) laadinnassa ja toteuttamisessa. - Jaetaan ja vahvistetaan osaamista opettajien kesken (vertaisarviointi ja vertaismentorointi).	- Henkilöstölle tarjottiin Parasta osaamista -hankkeen avoin HOKS-koulutus, opettaja HOKSin ohjaajana sekä järjestettiin neljä HOKS-pajaa. Lisäksi osaamista on voinut vahvistaa useissa OPH:n seminaareissa paikan päällä tai etänä ja useissa erilaisissa webinaareissa. - Tiimien toiminnassa, kehittämissäpäivissä ja opetuksen suunnittelussa on jaettu osaamista opettajien kesken. Hankkeisiin osallistuneet opettajat ovat omalta osaltaan levittäneet kehittämistyössä syntynyttä osaamista.
Monimuotoiset menetelmät, välineet ja ympäristöt innostavat oppimaan.	- Jaetaan opetuksessa käytettävät toimivat menetelmät, työkalut ja välineet kaikkien käytettäväksi - Osallistutaan aktiivisesti kokeilutoimintoihin esim. hankkeiden kautta. Seurataan ja hyödynnetään aktiivisesti yleistä kehitystä oppimisympäristöjen ja menetelmien osalta. - Yläkampuksen uuden korjaamorakennuksen suunnittelu ja yhteiskäyttö teknisten alojen opetuksessa.	- Yhteistä sähköistä materiaalia työstetään, kehitetään ja jaetaan opetuskäyttöön. Uusien yhteisten työkalujen ja materiaalien käyttöön suunnitellaan ja luodaan pelisääntöjä koulutusalojen kesken. - Hankkeisiin on osallistunut 25 opettajaa. He ovat olleet mukana kehittämässä oppimisympäristöjä ja -menetelmiä. Keskeisiä kehittämiskohteita ovat olleet sähköisten oppimisympäristöjen kehittäminen ja virtuaalioppimisen kokeilut. - Suunnittelutyö on valmistunut ja rakennustyöt ovat alkaneet. Monialainen tiimi käynnistetään edistämään uuden oppimisympäristön yhteiskäyttöä.

Yhteenveto Gradia Jämsän tunnusluvuista

Gradia Jämsä	TA 2018	TP 2018
ASIAKAS (kenelle)		
Opiskelijamäärä (vuoden aikana kirjoilla olleet)		
Ammatilliset perustutkinnot	1 914	1 777
Ammattitutkinnot	298	299
Erikoisammattitutkinnot	2	15
Opiskelijavuodet (ammatillinen koulutus)	1 322	1 003
Työllistyminen (ammatillinen koulutus)	55 %	62 %
Jatko-opintoihin siirtyminen (ammatillinen koulutus)	9 %	8 %
Opiskelijapalaute	4,3	4,2
Yhteisö (me)		
Henkilöstön kehittäminen		
Euroa / henkilö	1 500	878
Koulutuspäivät / henkilö	2	2
Henkilöstön työelämäjaksot		
Henkilöiden määrä	5	2
Työelämäjaksojen pituus yhteensä viikkoina	24	5
Kansainvälisyys		
Työntekijä ulkomailla, alle 5 vrk	10	21
Työntekijät ulkomailla, 5 vrk tai enemmän	9	21
PEDAGOGIIKKA (miten)		
Suoritetut tutkinnot		
Ammatilliset perustutkinnot	359	551
Ammattitutkinnot	110	126
Erikoisammattitutkinnot		4
Ylioppilastutkinnot (kaksoistutkinnot)	7	3
Suoritetut tutkinnon osat (määrä)		
Ammatilliset perustutkinnot	2 118	2 519
Ammattitutkinnot	265	355
Erikoisammattitutkinnot	1	16
Yrittäjyys		
Ny- ja osuuskuntayrittäjät	180	135
Työpaikalla tapahtuva oppiminen		
Solmitut koulutussopimukset	2 400	1 851
Solmitut oppisopimukset	50	38
Kansainvälisyys		
Opiskelijat ulkomailla, henkilöä	40	14
Ulkomailla suoritettavat viikot	200	101

Mittariseloste (ks. liite 4)

2.1.4 Gradia-lukiot

Gradia-lukiot ovat Jyväskylän Lyseon lukio ja Schildtin lukio sekä Jyväskylän aikuislukio. Lukiokoulutuksen tehtävä on nuorten ja aikuisten yleissivistävän koulutuksen kehittäminen ja siten vahvojen valmiuksien antaminen jatko-opintoihin ja työelämään.

Opiskelijoiden yksilöllisten opinpolkujen valintoja vahvistavat opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämät erityiset koulutustehtävät (linjat): englanninkielinen IB-opetus Jyväskylän Lyseon lukiossa (IB World School), urheilupainotteinen opetus ja musiikki-ilmaisupainotteinen opetus (1.8.2018 alkaen) Schildtin lukiossa.

Kummatkin päivälukiot ovat vahvoja ja monipuolisia yleislukioita, joiden tarjontaa laventavat virallisten erityistehtävien lisäksi omat painotukset: luonnontiedepolku, tiimipolku ja yrittäjyyspolku Lyseon lukiossa sekä LUMA-polku ja kieli- ja kansainvälisyyspolku Schildtin lukiossa. Jyväskylän aikuislukio puolestaan on Keski-Suomen ainoa aikuislukio. Se tarjoaa myös maahanmuuttajille ja vieraskielisille tarkoitettua yhden lukuvuoden kestävää lukiokoulutukseen valmentavaa koulutusta (LUVA), johon ei keväällä 2018 valmistuneen vuosikurssin jälkeen tullut uusia hakijoita syksyllä 2018 alkavaan koulutukseen. Tästä syystä LUVA-koulutuksen tarvetta selvitetään ja sen jatkosta tehdään päätöksiä seuraavan lukuvuoden alkuun mennessä. Samoin aikuisten perusopetuksen tarvetta selvitetään ja koordinoidaan Gradia Jyväskylän kanssa.

Gradia-lukiot ovat kansallisesti ja kansainvälisesti aktiivisia toimijoita lukiokoulutuksen toteuttamisessa ja kehittämisessä. Ne toimivat vuorovaikutteisesti koko Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian kokonaisuudessa ja ovat osa Gradian, Jyväskylän ammattikorkeakoulun ja Jyväskylän yliopiston muodostamaa EduFutura-osaimiskeskittymää. Lukiokoulutuksen edunvalvomiseksi ja uudistamiseksi toimitaan mm. Kuntaliiton lukiofoorumeissa, Kuntatyöntantajien palkkatyöryhmässä ja valtakunnallisissa verkostoissa kuten JOTTE (Jyväskylä, Oulu, Turku, Tampere, Espoo) ja Viisiapila (Jyväskylä, Kuopio,

Lahti, Hämeenlinna, Mikkeli) sekä kansainvälisissä verkostoissa esimerkiksi IB-koulutukseen liittyen. Koulutuksen kehittämistä tuetaan aktiivisella hanketyöllä, jota toteutetaan Gradian kehittämispalveluiden tukemana.

Lukioiden laskennallinen opiskelijamäärä oli 2 439 opiskelijaa vuoden 2018 laskentapäivien keskiarvona lasketuna. Kummassakin päivälukiossa oli hieman yli 1 100 opiskelijaa ja aikuislukiossa hieman yli 200 opiskelijaa, kun mukaan lasketaan ns. laskennalliset aineopiskelijat. Aineopiskelijoita aikuislukiossa oli lukio-opinnoissa kolmisen sataa ja perusopetuksessa vajaat sata. Lukioiden henkilöstömäärä oli 155 henkilöä siten, että opetushenkilöstöä oli 149 ja muuta henkilöstöä 6. Gradia-organisaation myötä entiset koulusihteerit (uutena nimikkeenä opintosihteerit) ja johdon sihteeri siirtyivät hallinnollisesti tulosalueelle Gradian sisäiset palvelut. Maaliskuussa 2018 aloittanut uusi tulosaluejohtaja toimii myös Jyväskylän aikuislukion rehtorina.

Gradia-lukiot saavuttivat vuoden 2018 keskeisimmät tavoitteensa:

- Opetustarjonta nostettiin vuoden 2015 tasolle (0,91 opetettua kurssia / opiskelija) Jyväskylän kaupungin lisärahoitusta kohdentamalla samalla, kun jatkettiin talouden tasapainottamista painottaen muusta kuin opetustarjonnasta säästämisestä ja Gradian synergian hyödyntämisestä.
- Yhteistyörakenteita ja -siteitä vahvistettiin koulutustarjonnan volyymin ja laadun kehittämiseksi: Gradia-lukioiden keskinäinen yhteistyö tiivistyi, osallistuttiin eGRADIA-toiminnan suunnitteluun, toimittiin koko Gradian yhteisissä työryhmissä ja hyödynnettiin Gradian sisäisiä palveluita, osallistuttiin EduFuturan yhteistyömuotojen suunnitteluun ja vahvistettiin työelämäyhteyksiä sekä oppilaitostasolla että Gradian työelämävaltuuskunnan kautta.
- Schildtin lukion uudistettu oppimisympäristö Viitaniemen kampuksella otettiin onnistuneesti käyttöön syksyllä 2018.

Toimenpiteiden toteuma 2018: Gradia-lukiot

Strateginen linjaus 2020+	Toimenpiteet 2018	Toteuma 2018
ASIAKAS (kenelle)		
Erilaisille opiskelijoille ja muille asiakkaille oikeat polut ja palvelut.	- Siirrytään 5-jaksojärjestelmään lukuvuonna 2018-2019. - Koulutusviennissä kehitetään lukioden Summer camp -konsepti kesäkaudelle 2018 sekä tarkastellaan IB-myyntiä.	5-jaksojärjestelmään siirryttiin suunnitellusti ja alkukokemukset muutoksesta ovat enimmäkseen positiivisia. - Summer camp -konseptia suunniteltiin pitkälle, mutta suunnitellut asiakkuudet eivät lopulta toteutuneet. IB-myyntin mahdollisuudet arvioitiin lupaaviksi, mutta sen tuotteistaminen vaatii pidempää suunnittelujännettä ja merkittäviä panostuksia.
Aktiivinen vuorovaikutus tarpeiden ja laadun varmistamiseksi.	- Opiskelijoiden osallisuuden lisääminen: opiskelijatutortoiminnan vahvistaminen ja opiskelijakuntien osallistaminen johtoryhmän TA- ja kehittämiseminaareihin. - Toisen asteen sisäisen yhteistyön konkretisointi: kahden tutkinnot opinnot, Musiikkikampuksen hyödyntäminen (vrt. uusi erityistehtävä), työelämäyhteistyö, urheiluyrittäjyys. - Tiimimäisen toimintakulttuurin edistäminen. - Syötteiden antaminen ja kommentointi lukiolain ja -asetusten	- Nuorten lukiokoulutuksessa jo vuosia hyvin toiminutta uusien opiskelijoiden tutorointia vahvistettiin entisestään. Samoin liikunta-, kieli- ja matemaattisten aineiden tutorointia on lisätty menestyksellisesti. Opiskelijakuntien edustajat on nimetty ja kutsuttu Gradia-lukioiden laajennetun johtoryhmän kokouksiin. Lukion opiskelijakunnat olivat hyvin aktiivisia Gradian opiskelijafoorumin (käänteiseminaari) järjestelyissä. - Gradia Jyväskylän ja Jämsän kanssa on keskusteltu ammatillisen koulutuksen reformin toteutuksen vaikutuksista yhteistyömahdollisuuksiin. Kahden tutkinnon opintojen järjestämistä on jatkettu entisenkaltaisella mallilla. Uutta musiikkikampusta on suunniteltu EduFutura-yhteistyönä ottaen huomioon myös musiikki-ilmaisun erityistehtävän tarpeita. Työelämä- ja yrittäjyysyhteistyötä on tehty Gradian työelämävaltuuskunnassa. - Suurin osa Lyseon henkilöstöstä on osallistunut JAMKin Tiimiakatemiaan tiimikoulutuksiin ja merkittävä osa on Tiimimestarikoulutuksessa. Myös Schildtin lukion ja aikuislukion henkilöstöä osallistuu Tiimimestarikoulutukseen. Tiimimäistä toimintakulttuuria on edistetty kaikissa lukioissa niin henkilöstön toiminnassa kuin opiskelumenetelmänä oppiainerajat ylittävissä opintokokonaisuuksissa. Lyseon Tiimipolku tarjoaa kolmatta vuotta mahdollisuuden opiskella suurin osa lukio-opinnoista tiimimäisesti. - Syötteitä ja vaikuttamista on tehty toimimalla OKM:n työryhmissä sekä Jotte-verkostoyhteistyön kautta.

	uudistamisprosessiin verkostoja ja kumppanuuksia hyödyntäen. Kuntaikkuna käyttöön vertailutietoa antavana mittarina.	Kuntaikkunan käyttöä on valmisteltu siten, että tietojen syöttö päästään aloittamaan vuonna 2019.
Työelämä, korkeakoulut ja omistajat kumppaneina.	- EduFutura-yhteistyön ja työelämäyhteyksien syventäminen ja näiden näkyminen opintosuunnitelmissa ja hyväksi lukemisen käytännöissä. - Yrittäjyyspainotteisen erityisen koulutustehtävän kehittäminen ja suunnitelma tehtävän hakemiseen. - Varmistetaan omistajakunta Jyväskylän lisärahoituksella 2015 opetustarjonnan tason (kurssit, ryhmäkoot) saavuttamista samalla kun jatketaan talouden tasapainottamista.	- EduFutura-yhteistyötä on tehty aktiivisesti johtoryhmässä ja kärkeillä sekä hankkeissa. Opetussuunnitelmayhteistyöstä ja hyväksi lukemisesta on sovittu periaatteellisella tasolla ja työ konkretisoituu vuoden 2019 aikana. - Yrittäjyyspainotteista erityistä koulutustehtävää haetaan sitten, kun OKM:ltä saadaan selvä signaali siitä, että hakeminen on mahdollista. - Vuoden 2015 opetustarjonnan taso (0,91 opetettua kurssia / päivälukion opiskelija) saavutettiin. Taloudellista alijäämää saatiin pienennetyksi, mutta yksikköhintojen huonon kehityksen vuoksi tasapainon saavuttaminen lähivuosina näyttää vaikealta.
YHTEISÖ (me)		
Turvallisuus ja hyvinvointi yhdessä tekemällä.	Hyvinvoivan yhteisön tukeminen mm. hyödyntämällä Liikkuva koulu -hanketta.	Liikkuva koulu -hankkeen toteutusta on jatkettu menestyksellisesti ja innostavasti tuoden sekä konkreettisia liikuntavälineitä että kaikilla oppitunneilla toteutettavia menetelmiä opiskelijoiden ja henkilöstön arjen osaksi.
Keskusteleva ja selkeä johtaminen.	- Uuden tulosaluejohtajan ja aikuislukion rehtorin toiminnan tukeminen ja lukiokoulutuksen johtamisjärjestelmän tarkentaminen. - Johtoryhmätyöskentelyyn kaksi vuotuisia seminaaria (kehittämisseminaari ja TA-seminaari). - Lukion YS-ajan käytön suunnitelma.	- Uusi tulosaluejohtaja ja aikuislukion rehtori aloitti maaliskuussa ja hänen toimintaansa on tuettu mm. ulkopuolisella sparrauksella. Gradi-lukioiden johtoryhmän yhteistyö on tiivistynyt yhteistä tulevaisuuskuvaa luovaksi ja tavoittelevaksi. Johtamisjärjestelmästä on käynnistetty ulkopuolista fasilitointia hyödyntävä selvitystyö, jonka päämääränä on uudistaa suurten lukioiden johtamista vuonna 2019 siten, että arjen lähiesiämyksen resurssit paranevat ja että Gradian yhteisiä palveluita hyödynnetään mahdollisimman tehokkaasti. - Nämä kaksi seminaaria toteutettiin ja ne osoittautuivat hyödyllisiksi lukioiden tulevaisuuskuvan luomisessa sekä talousarvion konkretisoinnissa. - Lukioiden YS-ajan käyttö on suunniteltu tarkoituksenmukaisesti oppilaitostasolla. Lukioilla oli kaksi yhteistä pedagogista iltapäivää.
Ajantasainen organisaatio.	Lukiokoulutuksen konkreettisten vuorovaikutusmallien rakentaminen Gradian yhteisten palveluiden kanssa.	Lukiokoulutukselle osoitettu osa-aikainen talouspäällikköresurssi on osoittautunut erittäin hyödylliseksi samoin kuin lukion johtoryhmään

		kuuluva HR-asiantuntija. Hankevalmistelussa ja KV-toiminnassa on tehty erittäin toimivaa yhteistyötä Gradian kehittämispalveluiden kanssa. Syksyllä yksi lukion opinto-ohjaaja alkoi käyttää puolet työajastaan Gradian hakupalveluiden toimintaan ja kehittämiseen osaltaan lukioita palvelevaksi.
PEDAGOGIIKKA (miten)		
Koko yhteisö kantaa vastuun perustehtävästä.	Gradian yhteiset palvelut – sisäiset palvelut, kiinteistöt ja ravintolat – vuorovaikutteisesti ja työnjaollisesti mukana vastuussa.	Edellisessä kohdassa on kuvattu osa tästä yhteistyöstä. Gradia-kiinteistöt ja -ravintolat ovat tarjonneet lukioille näiden tarvitsemat laadukkaat palvelut ja osallistuneet osaltaan myös opiskelijoiden ohjaamiseen koulun arjessa.
Opettajien osaaminen avainasemassa.	- Opettajuuden sisäinen koulutus lukiokoulutuksessa suunnitelluksi ja koordinoituksi ohjelmaksi tarpeen mukaisessa yhteistyössä koko Gradian kanssa. - Lukiokoulutusta koskevan hanketoiminnan koordinoiminen selkeyttäminen ja riittävän vaikuttava kohdentaminen painopisteisiin: johtoryhmän kehittämisseminaari jäsentää yhteistyössä Gradian kehittämispalveluiden kanssa. - Oppiaineryhmäyhteistyön laajentaminen yli oppilaitosrajojen ja ainerajojen.	- Gradiassa on ollut tarjolla merkittävä määrä erilaisia henkilöstökoulutuksia, mutta täydellisesti koordinoitu ohjelma vaatii vielä suunnittelua. Henkilöstökoulutuksen painopiste on ollut tiimitoiminnan koulutuksissa. - Hanketoiminnan suunnittelua on kehitetty lukion johtoryhmän ja kehittämispalveluiden hyvänä yhteistyönä. Työ jatkuu ja kehittyy vuonna 2019. - Oppiaineryhmäyhteistyötä on tehty yli oppilaitosrajojen erityisesti pedagogisissa iltapäivissä. Ainerajat ylittävää yhteistyötä on tehty erityisesti monioppiaineisten tiimikurssien suunnittelussa ja toteutuksessa.
Monimuotoiset menetelmät, välineet ja ympäristöt innostavat oppimaan.	- Schildtin lukion uuden oppimisympäristön suunnittelu ja toiminnan sujuva aloitus. - Sähköisten oppimisympäristöjen kehittäminen ja lisääntyvä käyttö eGRADIAa hyödyntäen.	- Schildtin lukion toiminta on alkanut onnistuneesti osin uusituissa tiloissa Viitaniemessä. Havaittuja puutteita on korjattu tarpeen mukaan. - Lukion henkilöstöä on osallistunut eGradian suunnittelutyöhön. Ylioppilaskokeet ovat kokonaan sähköistyneet lukuun ottamatta keväällä 2019 sähköistytävää matematiikan koetta ja opettajat ovat käyttäneet Abitti-koeympäristöä laajasti myös kurssien aikana. Myös kustantajien sähköisiä materiaaleja sekä peda.net-oppimisympäristöä ja Office 365:n työvälineitä on käytetty monipuolisesti.

Yhteenveto Gradia-lukioiden tunnusluvuista

Gradia-lukiot	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Asiakas (kenelle)					
Opiskelijamäärä					
Lukiokoulutus (tutkintotavoitteiset)		3 583	3 303	3 500	3 321
Laskennallinen (tilastointipäivien painotettu ka.)	2 683	2 545	2 450	2 498	2 439
Ensisijaiset hakijat / aloituspaikat (päivälukiot)	0,84	0,87	0,86	1	1,05
Opiskelijavirrat					
Eronneet (negat., päivälukioiden tutkintotavoitteisista)	32	26	21	25	27
- osuus päivälukioiden opiskelijoista (%)	1,2	1,1	0,9	1,1	0,9
Läpäisyaste (%) (3 vuotta / 3,5 vuotta), HUOM laskutapa muuttunut v. 2018	84	87	87	89	63 / 74
Opiskelijapalaute				4	3,87
Yhteisö (me)					
Henkilöstön kehittäminen					
Euroa / henkilö	1 383	905	1 096	700	1 252
Henkilöstön koulutuspäivät / kalenterivuosi	593	386	579	500	685
Henkilöstökulut					
Opetuksen henkilöstökulut (euroa / opiskelija)	3 538	3 554	3 635	3 705	3 774
Kaikki henkilöstökulut (euroa / opiskelija)	4 065	4 078	4 103	4 058	4 030
Pedagogiikka (miten)					
Kurssia / opiskelija	1,09	1,08	1,08	1,05	
Päivälukion kurssia/opiskelija/vuosi	0,91	0,89	0,89		0,91
Suoritettut ylioppilastutkinnot	723	709	670	700	718
- yo-tutkintoja / opettaja	4,9	4,7	4,6	4,7	4,8
Työelämäkontaktit	14 132	5 430	6 408	4 500	3 767
Kansainvälisen toiminnan osuus työpäivinä	4 725	3 901	2 903	4 500	3 197
Vuokrakustannukset (euroa / opiskelija)	983	973	1 199	1 075	1 154
Ulkoisten ja sis. palvelujen ostot (euroa / opiskelija)	870	829	882	855	897
NY- ja osuuskuntayrittäjien määrä (opiskelijaa)				30	35

Mittariseloste (ks. liite 4)

2.1.5 Gradian sisäiset palvelut

Gradian sisäiset palvelut palvelevat koko kuntayhtymän henkilöstöä, opiskelijoita ja muita asiakkaita tehtäväkenttensä mukaisesti. Sisäisiin palveluihin kuuluvat hallinto-, kehittämis- ja opiskelijapalvelut. Gradian sisäisissä palveluissa oli 31.12.2018 yhteensä 138 työntekijää. Vuoden 2018 toimintakulut (sisältäen sekä ulkoiset että sisäiset toimintakulut) olivat 13,1 milj. euroa, mikä oli noin 1,1 milj. euroa vähemmän kuin mitä oli budjetoitu (14,3 milj. euroa). Toimintatuottoja toteutui 0,4 milj. euroa budjetoitua enemmän (ulkoiset myynti- ja vuokratuotot yhteensä noin 250 000 euroa ja hankerahoitus 155 000 euroa).

Gradian **hallintopalvelut** jakautuvat johtamisen tuki- palveluihin, talouspalveluihin ja henkilöstöpalveluihin. Hallintopalveluiden henkilöstömäärä 31.12.2018 oli 44 henkilöä. Vuoden 2018 toimintakulut (sisältäen sekä ulkoiset että sisäiset toimintakulut) olivat 3,7 milj. euroa.

Gradian **kehittämispalveluihin** on koottu palvelutoiminta, joka tukee oppilaitosten kehittämistoimintaa monipuolisesti. Kehittämispalveluihin kuuluvat hanke- ja kv-palvelut, digipalvelut sekä yhteyspalvelut. Kehittämispalveluiden henkilöstömäärä 31.12.2018 oli 49. Vuoden 2018 toimintakulut olivat 6,6 milj. euroa, joista 1,8 milj. euroa oli oppilaitostulosalueille maksettua kehittämistyön palkkoja.

Gradian **opiskelijapalvelut** palvelee kaikkia kuntayhtymän opiskelijoita ja opiskelijaksi hakeutuvia. Kokonaisuuteen kuuluvat hakeutumisen palvelut, opinto- toimistopalvelut sekä opiskeluhuollon järjestämiseen hallinnointi, tieto- ja vapaa-ajanpalvelut sekä asuntolapalvelut. Opiskelijapalveluiden henkilöstömäärä 31.12.2018 oli 45. Vuoden 2018 toimintakulut olivat 2,9 milj. euroa.

Toimenpiteiden toteuma 2018: Gradian sisäiset palvelut

Strateginen linjaus 2020+	Toimenpiteet 2018	Toteuma 2018
ASIAKAS (kenelle)		
Erilaisille opiskelijoille ja muille asiakkaille oikeat polut ja palvelut.	- Kehitetään ja käynnistetään koko toisen asteen koulutuksen kattava hakijapalvelu - Luodaan yhteiset prosessit ulkomaan työssäoppimisjaksoille lähteille opiskelijoille. Systematisoidaan ja kuvataan kansainvälisen opiskelijavaihdon toimintatavat lähteille ja saapuville opiskelijoille - Gradian vetovoiman vahvistaminen tuottamalla laadukkaat viestintä- ja markkinointipalvelut panostamalla erityisesti sähköisen markkinointiin	- Hakupalveluiden malli on kehitetty palvelemaan toisen asteen koulutukseen hakeutuvia. Gradian hakupalvelut vastaa hakeutumispalveluiden kokonaisuudesta: yhteishaun ja jatkuvan haun organisoinnista, järjestämisestä, ohjeistamisesta ja hakuvaiheen neuvonnasta ja ohjauksesta. - Opiskelijoiden kansainvälisen työpaikalla oppimisen prosesseille on luotu yhteiset toimintatavat. Opiskelijavaihtojen toimintatapojen yhtenäistäminen on aloitettu ammatillisen koulutuksen vaihtoprosessien kuvaamisella. Työtä jatketaan lukion opiskelijavaihtojen kuvaamisella vuoden 2019 aikana. - Yhteyspalveluiden painopistettä on suunnattu sähköiseen markkinointiin ja hakukoneoptimointiin. Lisäksi on kehitetty henkilöstön osaamista sähköisessä markkinoinnissa ja panostettu graafiseen suunnitteluun asiakaspalveluprosessin sujuvoittamiseksi.
Aktiivinen vuorovaikutus tarpeiden ja laadun varmistamiseksi.	- Uudenmuotoisen neuvottelukuntayhteistyön käynnistäminen - Gradian ennakointijärjestelmän systematisointi ja kuvaaminen - Otetaan käyttöön työelämän akuuttien koulutustarpeiden sekä tulevaisuuden ammatillisen osaamisen kartoittamiseen yhteinen työkalu	- Työelämävaltuuskunta aloitti työnsä joulukuussa 2018 tavoitteenaan työelämäyhteistyön laadun kehittäminen ja parhaiden käytäntöjen palkitseminen. - Ennakointijärjestelmän systematisointi ja kuvaaminen aloitettiin syksyllä 2018. Työtä jatketaan osana laatujärjestelmän kehittämistä vuonna 2019. - Koulutustarpeiden ennakointityökaluja pilotoitiin kone- ja tuotantotekniikan koulutuksessa FutureMan-hankkeen avulla. Osaamistarpeiden ennakointia suunnitellaan osana laatujärjestelmän kehittämistä.

Työelämä, korkeakoulut ja omistajat kumppaneina.	- EduFutura-yhteistyön syventäminen ja laajentaminen uusilla avauksilla - Kumppanuuksien tiivistäminen Keski-Suomen yrittäjien ja Kauppakamarin kanssa	- EduFutura-yhteistyössä painopisteiksi nostettiin siirtymä toisen asteen koulutuksesta korkea-asteelle ja liikunnan koulutuspolkujen kehittäminen. - Yhteistyötä Keski-Suomen yrittäjien ja Kauppakamarin kanssa vahvistettiin erityisesti Parasta-hankkeiden kautta osana ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpanoa.
YHTEISÖ (me)		
Turvallisuus ja hyvinvointi yhdessä tekemällä.	- Opiskelijoiden digisoamisen hyödyntäminen oppilaitosten arjessa, digiTutor-toiminnan käynnistäminen - Kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä opiskeluhoitoa koko toisen asteen koulutuksessa - Arvioidaan työterveyshuollon palvelutarve ja valmistaudutaan kilpailuttamaan työterveyspalvelut	- DigiTutor-toiminta on käynnistetty Oodi-hankkeessa vuonna 2018. Hanke jatkuu vuoden 2019 loppuun. - Gradian opiskeluhoitosuunnitelma päivitettiin vastaamaan lainsäädäntöä ja Gradian opiskeluhoitoryhmä nimettiin. Yksilökohtaisen opiskeluhoitoon kehittäminen käynnistettiin tarkastamalla kuraattorien, psykologien ja terveydenhuollon henkilöstön wilma-oikeudet vastaamaan tietosuoja-asetuksia. - Työterveyspalvelut kilpailutettiin syksyllä 2018. Suomen Terveystalo Oy aloitti työterveyspalvelujen tuottajana 1.1.2019.
Keskusteleva ja selkeä johtaminen.	- Uuden intranetin suunnittelu henkilöstön osallistamisen ja tiedolla johtamisen tavoitteet huomioiden - Tuetaan johtamisen ja esimiestyön kehittämistä kollegiaalisissa vertaisryhmissä	- Uuden intranetin suunnittelu siirrettiin käynnistettäväksi vuoden 2019 aikana. Tiedolla johtamisen määräaikainen projektipäällikkö on aloittanut Gradiassa tammikuussa 2019. - Esimiehille järjestettiin yhteisiä esimiestilaisuuksia keväällä ja syksyllä. Gradian uudet esimiehet määrittivät itselleen mm. esimiestyön periaatteet yhteisessä esimiesvalmennuskokonaisuudessa.
Ajantasainen organisaatio.	- Sisäisten palvelujen uuden organisaation käynnistäminen ja palveluiden tuottaminen nopeasti ja tehokkaasti asiakastarpeen pohjalta. Asiakas-/käyttäjäfoorumien ja organisaation sisäisten keskustelufoorumien käyttöönotto - Systematisoidaan hanketoiminnan prosesseja ja otetaan käyttöön hankehallinnoinnin sähköinen järjestelmä ja uusi arviointijärjestelmä - Organisaatiouudistuksen tukeminen rakentamalla vahva ja yhteisöllinen Gradia brändi	- Vuonna 2018 käynnistettiin sisäisten palveluiden organisaatio ja toimintoja kehitettiin vuoden aikana asiakaspalautteen pohjalta. Jäsentyneempiä foorumeita vuorovaikutuksen lisäämiseen otetaan käyttöön vuonna 2019. - Hanketoiminnan menettelyohjeet hyväksyttiin keväällä 2018, hankehallinnon sähköinen järjestelmä Reportronic otettiin käyttöön kesällä ja sen kehittämistä jatketaan mm. arviointijärjestelmän osalta. - Gradian brändiuudistus on tehty ja ulotettu toiminnan tasolle. Lisäksi on uudistettu verkkosivut uuden brändin ja toimintojen mukaisiksi. Markkinointi ja viestintä on hajautettu aloille lähelle yksiköiden toimintaa.

PEDAGOGIIKKA (miten)		
Koko yhteisö kantaa vastuun perustehtävästä.	Joustavan raportointityökalun rakentaminen tiedolla johtamisen vahvistamiseksi	PowerBI-raportointityökalu on otettu käyttöön opiskelijavuosien seurantaan. Raportointityökalua ja tiedolla johtamista kehitetään edelleen vuonna 2019.
Opettajien osaaminen avainasemassa.	- Pedagogiikan kehittämistä tukevan ulkoisen kehittämisrahoituksen lisäys hanketoiminnan kautta - Koulutus- ja tukitarjonnan monipuolistaminen koko henkilöstön digiosaamisen kehittämiseksi	- Hankesalkun arvo oli 6,5 miljoonaa euroa vuoden 2018 lopussa. Hankkeita oli käynnissä 55 ja suurin osa hankkeista kohdistui pedagogiikan kehittämiseen. - Tavoite ei toteutunut henkilöstövajeen vuoksi vuoden 2018 aikana.
Monimuotoiset menetelmät, välineet ja ympäristöt innostavat oppimaan.	- ICT- ja AV-laitteiden hankinnan toteutusvaihtoehtojen ja kustannusvaikutusten arviointi - Yhteiskäytössä olevien tilojen ja niiden laitteistojen ylläpitomallin tarkistaminen	- ICT- ja AV-investointien hankintamalleja selvitetty, leasing-malliin siirtymisestä päätetään vuoden 2019 aikana. - Yhteiskäyttöisten neuvottelutilojen ja auditorioiden ylläpitomallin kehittäminen on aloitettu, palvelukonsepti rakennetaan vuoden 2019 aikana.

Hanketoiminta

Kuntayhtymän hallituksen 23.3.2018 hyväksymien hanketoiminnan menettelyohjeiden mukaan ”arvoltaan yli 100 000 euron hankkeiden tilanne raportoidaan hallitukselle kerran vuodessa sekä tilinpäätöksessä.”

Vuoden lopussa 2018 Gradiassa oli käynnissä 15 hanketta, joiden toimintatuotot ylittävät 100 000 euroa. Hankkeista viisi on alkanut vuoden 2018 aikana. Näiden hankkeiden kokonaisbudjetti oli 5,1 miljoonaa euroa. Raportointirajan alittavia pienempiä hankkeita oli vuoden lopussa käynnissä yhteensä 36. Näiden hankkeiden kokonaisarvo oli noin 1,4 miljoonaa euroa. Lisäksi oli käynnissä vielä muutamia aiempina vuosina alkaneita ja vuoden 2018 loppuun mennessä päättyneitä valtionavustushankkeita, joita hallinnoitiin oppilaitostasolla.

Raportoitavista hankkeista kuutta toteutettiin Euroopan unionin sosiaalirahaston (ESR) tuella. Näistä viisi oli ELY-keskuksen rahoittamia alueellisia ESR-hankkeita ja yksi ESR-hankkeista (Vahvistu verkossa) sai rahoitusta Opetus- ja kulttuuriministeriön valtakunnallisesta ESR-kehiksestä. ESR-hankkeiden kokonaisbudjetti oli noin 2,1 miljoonaa euroa. ESR-hankkeiden omarahoitussuus on keskimäärin 27 %. Suurin hankkeista on yhdessä Jyväskylän kaupungin kanssa toteutettava Kasvun maisema -hanke, jonka tavoitteena on kehittää monimuotoisia työpajatoimintoja keskeyttämisvaarassa oleville opiskelijoille toisen asteen koulutuksen sisälle sekä työllistymispolkujen alkuun. Hankkeista kaksi on ammatillisen ja lukiokoulutuksen yhteisiä hankkeita (Kasvun maisema ja Vahvistu verkossa).

Kansallisella valtionavustusrahoituksella toteutettiin kahdeksan opetushallituksen sekä kolmea opetus- ja kulttuuriministeriön hanketta, joiden arvo oli yli 100 000 euroa. Valtionavustushankkeiden kokonaisbudjetti oli noin 2,0 miljoonaa euroa. Lukiokoulutuksen valtionavustushankkeista suurin on Astetta korkeammalle! -hanke, jossa tavoitteena on korkeakouluopintojen ja työelämäprojektien tuominen osaksi Gradia-lukioiden arkea tulevan lukiolain mukaisesti. Ammatillisen koulutuksen hankkeista suurin on strategiarahoitus hanke, jossa on kesäkuuhun 2020 mennessä käytettävissä 843 000 euroa niin ikään korkeakoulupolkujen, ja myös Hippoksen ja Kukkulan

alueen työelämäyhteistyöhön sekä liikunnan ja urheilijoiden koulutuksen kehittämiseen. Myös Parasta-hankkeet ovat ammatillisen koulutuksen kansallisia kärkihankkeita. Näiden viiden hankkeen lisäksi toteutuksessa on useita pienempiä valtionavustushankkeita.

Kansainvälisellä EU-rahoituksella toteutettavia raportointirajan ylittäviä hankkeita oli kolme, joista Erasmus+-rahoituksella kehitetään ammatillisen koulutuksen kansainvälistymistä mahdollistamalla henkilöstön ja opiskelijoiden liikkuvuusjaksoja Euroopan maiden kumppaneiden kanssa. Euroopan komission rahoittamassa kansainvälisessä ComLeap-hankkeessa kehitetään digitaalisia ratkaisuja osaamisen kysynnän ja tarjonnan parantamiseen ja mm. osaamisen kartoittamiseen, koulutustarjonnan vertailuun ja koulutukseen hakeutumiseen. Raportointirajan ylittävien kansainvälisten hankkeiden kokonaisbudjetti on noin 0,7 miljoonaa euroa.

Aluehallintoviraston rahoituksella Gradiassa toteutetaan toisen asteen Liikkuva koulu -toimintaa. Syksyn 2018 aikana Liikkuva opiskelu -toiminta laajeni palvelemaan kaikkien Gradian oppilaitosten liikunnallisuutta, aktiivisen opiskelupäivän ja aktiivisten oppimisympäristöjen rakentamista. Liikkuva koulu/opiskelija -rahoituksen arvo lukuvuodelle 2018–2019 on 225 000 euroa.

Hankkeiden kesto on 1–3 vuotta, joten hankesalkun tuotot jakautuvat useammalle tilikaudelle. Tilikaudella 2018 hanketoimintaa toteutettiin 2,1 miljoonalla eurola, johon ulkoisia hanketuottoja saatiin 1,6 miljoonaa euroa. Hanketoiminnan omarahointi oli 0,5 miljoonaa euroa eli noin 25 %. Hanketoiminnan kuluista 69 % oli vakituisten henkilöstön palkkakuluja ja 24 % ulkoisia os-topalveluita.

Raportoitavien hankkeiden taloudelliset tiedot on koottu taulukkoon liitteessä 2. Vertailutietoja edelliseltä vuodelta ei ole, sillä kaikkia kuntayhtymän hankkeita hallinnoitiin ensimmäistä vuotta keskitetysti. Edellisen raportoinnin eli 31.8.2018 jälkeen on päättynyt yhdeksän hanketta. Päättäneiden hankkeiden perustiedot, keskeiset tulokset ja pysyvät vaikutukset on koottu taulukkoon liitteessä 3.

2.1.6 Gradia-ravintolat

Gradia-ravintolat tulosalueeseen kuului vuoden 2018 alussa kahdeksan opiskelija- ja henkilöstöravintolaa eli Oppiikka, Voionmaa, Hoivakka, Lounastuuli, Kyytipoi-ka, Popina, Ykkönen ja Kahveli. Schildtin lukion siirryttyä toukokuussa Voionmaan kiinteistöstä Viitaniemeen Voionmaan ravintola sulkeutui. Elokuussa 2018 avattiin uusi ravintola Jyväskylän Steinerkoulun ravintolapalvelut Viitaniemessä Kortesuon kiinteistössä. Gradia-ravintolat toimivat Jyväskylän koulutuskuntayhtymän kiinteistöissä Jyväskylässä Kukkulan, Viitaniemen, Kankaan ja Harjun kampuksilla sekä Jämsässä ja Lievestuoreella.

Gradia-ravintoloiden perustehtävänä on tuottaa lounas-, kahvio- sekä kokouspalveluja Jyväskylän koulutuskuntayhtymän opiskelijoille ja henkilöstölle. Lisäksi merkittävä osa perustehtävää on toimia opiskelijoiden ammatillisesti esimerkillisenä ja oppimista tukevana oppimisympäristönä sekä työelämän oppimispaikkana. Perustehtävien lisäksi Gradia-ravintoloissa oli vuoden aikana monipuolista ulkoista palvelutoimintaa.

Henkilöstö

Gradia-ravintoloissa oli vuoden 2018 lopussa 49 työntekijää. Henkilöstöä koulutettiin edelleen aktiivisesti Gradia Jyväskylältä hankitulla ja ruokapalvelualalle räätälöidyllä monipuolisella koulutuksella. Henkilöstön sisäisiä koulutuspäiviä oli vuonna 2018 yhteensä 206 koulutuspäivää ja henkilöstön kehittämiseen käytettiin 1 334 euroa/henkilö. Gradia-ravintolat koulutti henkilöstöään myös oppisopimuskoulutuksella. Vuoden 2018 aikana valmistui kolme hotelli-, ravintola- ja cateringalan perustutkintoa, yksi dieettikokin erikoisammattitutkinto, kolme kokin ammattitutkintoa ja yksi johtamisen erikoisammattitutkinto. Näiden lisäksi viisi henkilöä jatkoi opintojaan erilaisissa tutkintoon johtavissa oppisopimuskoulutuksissa.

Sisäinen yrittäjyys ja tuloksellisuus

Opiskelijaravintoloiden toiminta kasvoi edelleen vuonna 2018 ja budjetoidut tuotot ylittyivät merkittävästi. Liikevaihdoksi oli budjetoitu 5,075 milj. euroa ja toteuma oli 5,342 milj. euroa, joten tavoite ylittyi 267 000 eurolla. Ulkoisiksi myyntituotoiksi oli budjetoitu 1,655 milj. euroa ja toteuma oli 1,744 milj. euroa. Ulkoiset myyntituotot nousivat 89 000 euroa budjetoitua suuremmiksi.

Opiskelijaravintoloiden liiketoimintaan sisältyi merkittävästi monipuolista ulkoista palvelutoimintaa, jonka tuotolla katettiin olemassa olevia kiinteitä kustannuksia. Näillä toiminnoilla tarjottiin monipuolisia oppimistilanteita ja osaamisen näyttämisen mahdollisuuksia työelämäjaksolla oleville opiskelijoillemme ja siten käytettiin myös tehokkaasti olemassa olevia resursseja eli tiloja, koneita ja laitteita sekä ammattitaitoisen henkilöstön työaika. Gradia-ravintolat hoiti Jyväskylässä heinäkuussa 2018 järjestettyjen Kalevan Kisojen mittavat ravintolapalvelut, joista tuli paljon myönteistä palautetta. Mahdollisuutta myydä tuotteita Cafe-myyrmälä Oppipuodissa hyödynnettiin myös.

Jyväskylän koulutuskuntayhtymän oppilaitokset maksoivat toisen asteen ammatillisesta opiskelija ruokailusta sekä lukio-opiskelijoiden ruokailusta Gradia-ravintoloille vuonna 2018 yhteensä 3,26 milj. euroa. Opiskelija-aterian hinnaksi oli budjetoitu 4,35 euroa / toteutunut eli syöty ateria. Opiskelija-aterian hinnaksi tuli 4,20 euroa / toteutunut eli syöty ateria. Opiskelijoista noin 55 % ruokaili ravintoloissamme koulupäivittäin koko lukuvuonna. Osuutta pienentävät ammattiopistojen opiskelijoiden yhä lisääntyneet työelämäjaksot, poissaolopäivät sekä lukion koeviikot ja abiturienttien lukuloma.

Toimenpiteiden toteuma 2018: Gradia-ravintolat

Strateginen linjaus 2020+	Toimenpiteet 2018	Toteuma 2018
ASIAKAS (kenelle)		
Erilaisille opiskelijoille ja muille asiakkaille oikeat polut ja palvelut.	- Tarjotaan monipuolisia oppimismahdollisuuksia etenkin erityistä tukea tarvitseville opiskelijoillemme - Palvelut tuotetaan kustannustehokkaasti ja kilpailukykyisesti, seurataan kustannusrakenteita ja toiminnan tehokkuutta sekä tuloksellisuutta.	- Erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat suorittivat työelämäjaksojaan ja osoittivat osaamistaan Gradia-ravintoloissa henkilöstömme ohjauksessa. - Tulosalueen toiminta oli tehokasta ja kilpailukykyistä. Olemassa olevat resurssit hyödynnettiin tehokkaasti tuottavaan työhön.
Aktiivinen vuorovaikutus tarpeiden ja laadun varmistamiseksi.	- Jatkuva ja aktiivinen vuoropuhelu ja yhteistyö opettajien sekä koulutusjohdon kanssa kuntayhtymän perustehtävän tukemiseksi - Toimivat asiakaspalauttejärjestelmät ja asiakastytytyväisyyskyselyt vuosittain	- Työelämässä tapahtuvaa oppimista ohjaavat opettajat olivat aktiivisesti mukana ohjaamassa opiskelijoiden näyttösuunnitelmia ja arvioimassa osaamisen karttumista. - Asiakastytytyväisyyskyselyyn tuli 1 772 vastausta ja kyselyn kokonaistulos oli 2,56 asteikolla 1-3.
Työelämä, korkeakoulut ja omistajat kumppaneina.	Gradia-ravintolat toimivat aitoina työelämän oppimisympäristöinä sekä koulutuspaikkoina koulutuskuntayhtymän sekä muiden koulutusorganisaatioiden opiskelijoille	Gradia-ravintoloissa on osoitettu eri tutkinnonosien osaamista perustutkinnoissa, ammattitutkinnoissa ja erikoisammattitutkinnoissa.
YHTEISÖ (me)		
Turvallisuus ja hyvinvointi yhdessä tekemällä.	- Huomioidaan työn fyysinen ja henkinen kuormittavuus ja tuetaan työkykyä erilaisin työjärjestelyin. - Työnilo on yksi toimintaperiaatteistamme - Henkilöstö sitoutetaan ja valtuutetaan toimimaan vastuullisesti työssään	- Henkilöstöä on pystytty siirtämään fyysisesti kevyempään työhön ja osa-aikaisiin tehtäviin heidän niin halutessaan. - Palveluasenteemme oli vahvuutemme asiakaskyselyssä. Arvosana oli 2,95 asteikolla 1-3 - Gradia-ravintoloissa teki työtään ammatillisesti vahva ja sitoutunut henkilökunta
Keskusteleva ja selkeä johtaminen.	- Johtaja ja esimiehet ovat jokapäiväisenä osana työyhteisöä ja mukana työssä - Palaute ja kiitos ovat luonteva osa jokapäiväistä työtä - Arviointi ja jatkuva parantaminen ovat luonteva osa jokapäiväistä työtä	- Johtamisen tavoitteena oli yhdessä tekeminen ja hyvä yhteistyö kaikkien kanssa. - Molemmipuolinen palaute oli osa arjen toimintaa. - Arviointi ja jatkuva parantaminen olivat luonteva osa jokapäiväistä työtä.
Ajantasainen organisaatio.	Ammatillisesti vahva ja moniosaava henkilöstö liikkuu	Palvelukeittiöiden toimintaa hoidettiin muista yksiköistä lounasajaksi

	joustavasti eri työyksiköiden välillä tarpeen mukaan	siirtyvällä henkilöstöllä ja tarvittavat sijaisuudet hoidettiin sisäisin järjestelyin.
PEDAGOGIIKKA (miten)		
Koko yhteisö kantaa vastuun perustehtävästä.	- Koko henkilöstöllä on ajantasainen työpaikkaohjaajakoulutus - Koko henkilöstö sitoutuu kaikkien opiskelijoiden kannustavaan ja ammatillista kasvua tukevaan ohjaamiseen. - Koko henkilöstö toimii ohjaajina ammatillisesti esimerkillisesti. - Gradia-ravintolat työelämän koulutuspaikkana mahdollistaa erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden osaamisen osoittamisen ja opintojen etenemisen	- Koko henkilöstöllä oli ajantasainen työpaikkaohjaajakoulutus. - Koko henkilöstö ohjasi ja arvioi kannustavasti opiskelijoiden eri tutkinnonosissa osoitettavaa osaamista. - Ammattitaitoa ja ammatillisuutta ylläpidettiin erilaisin yhteisin koulutuksin ja osaamista jaettiin koko tulosalueella. - Gradia-ravintoloissa oli v. 2018 aikana työelämässä tapahtuvassa oppimisessa pääsääntöisesti erityistä tukea tarvitsevia opiskelijoita suorittaen perustutkintoonsa kuuluvia tutkinnonosia
Opettajien osaaminen avainasemassa.	Aktiivinen yhteistyö ja vuoropuhelu työelämän koulutusjaksoja ohjaavien opettajien kanssa	Työelämässä tapahtuvaa oppimista ohjaavat opettajat olivat aktiivisesti mukana ohjaamassa opiskelijoiden näytösuunnitelmia ja arvioimassa osaamisen karttumista.
Monimuotoiset menetelmät, välineet ja ympäristöt innostavat oppimaan.	- Kaikkia päivittäistä toimintaa kehitetään ja vakioidaan laatutyön, itsearvioinnin, prosessien jatkuvan parantamisen ja arvioinnin sekä jatkuvan koulutuksen avulla. Vakioruokaohjeita ylläpidetään ja kehitetään jatkuvasti Jamix-tuotannon-ohjausjärjestelmän avulla. - Osa kampusten ruokapalveluista hoidetaan palvelukeittiötoimintoina valmistuskeittiöiden sijaan. - Kehitetään kaikkia toimintoja ja palveluja ympäristövastuu huomioiden. - Koko henkilöstö sitoutuu yrittäjämäiseen ja kannattavaan toimintaan sekä omassa työssään että opiskelijoiden ohjaamisessa yrittäjyyteen.	- Koko henkilöstöä koulutettiin laatutyöhön ja laatujärjestelmää päivitettiin. Ruokatuotantoamme on vakioitu ja kehitetty jatkuvasti Jamix-tuotannonohjaus -ohjelmiston avulla. - Tulosalueella oli neljä tuotantokeittiötä ja neljä palvelukeittiötä. - Energian- ja vedenkäyttöön kiinnitettiin erityistä huomiota astiahuollossa ja kaikissa päivittäisissä toiminnoissa. Siivouksen prosesseissa siirryttiin ns. vedettömään mikrokuitusiivoukseen. Gradia-ravintoloiden oma ympäristöohjelma ohjasi työtä ympäristöohjelman mukaiseen vastuulliseen toimintaan. - Gradia-ravintoloissa oli merkittävä määrä ulkoista myynti- ja palvelutoimintaa sekä erilaisia asiakastilaisuuksia, jotka hoidettiin oppimistapahtumina yhdessä opiskelijoiden kanssa.

Yhteenveto Gradia-ravintoloiden tunnusluvuista 2015 - 2018

Gradia-ravintolat	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Asiakas (kenelle)					
Toiminnan laatu (asteikko 1 - 3) ¹⁾	2,52	2,53	2,57	2,50	2,56
Yhteisö (me)					
Sisäinen yrittäjyys					
Sisäinen laskutus, % liikevaihdosta	63 %	64 %	65 %	66 %	65 %
Ulkoinen laskutus, % liikevaihdosta	37 %	36 %	35 %	34 %	35 %
Henkilöstön kehittäminen, euroa/henkilö	1 751	1 682	1 047	1 500	1 334
Tilikauden tulos vähintään 0 euroa	232 000	38 000	-17 000	0	76 000
Asiakasmäärän vakiinnuttaminen, aterial/päivä ²⁾	5 222	4 957	5 085	5 100	5 074
Pedagogiikka (miten)					
Työssäoppijoiden määrä ja hyväksytyt näytöt					
Ulkoinen työssäoppiminen / tehdyt koulutus-sopimukset: opiskelijaa / jakso / ravintola ³⁾	2	1-3	1-3	1-3	1-3
Hyväksyttyjä näyttöjä yhteensä / vuosi ⁴⁾	480	480	480	240	240

¹⁾Asiakastyytyväisyysmittauksen tuloksena kaikkien osa-alueiden yhteenlaskettu keskiarvo yli 2,50

²⁾Lounaita budjetoitu ka 5 100 / pvä / 190 koulupäivää (vaihteluväli 3 600-5 500).

³⁾Ulkoinen työpaikalla tapahtuva oppiminen: 2 opiskelijaa/jakso jokaisessa ravintolassa suorittaen ao. jaksoihin liittyvät osaamisen näytöt

⁴⁾Oppimisympäristönä suoritettavat osanäytöt: 240 hyväksyttyä osanäyttöä yhteensä Gradia-ravintoloissa

2.1.7 Gradia-kiinteistöt-liikelaitos

Vuosi 2018 toi mukanaan uuden Gradian. Myös Kiinteistöliikelaitos nimenä jäi historiaan ja uusi nimi Gradia-kiinteistöt-liikelaitos otettiin käyttöön vuoden 2018 alusta lähtien. Liikelaitoksen pitkäaikainen johtaja Erkki Kumpulainen jäi eläkkeelle vuonna 2017 ja Jyväskylän koulutuskuntayhtymän hallitus valitsi kiinteistöjohtajan virkaan 1.8.2018 lähtien DI Riikka Kaarnamon, joka hoiti virkaa myös määräajan 13.7.2017–31.7.2018.

Jyväskylän koulutuskuntayhtymän omistamien rakennusten tekninen nykyarvo oli vuoden 2018 lopussa yhteensä noin 192 milj. euroa, josta Jyväskylässä käytössä olevien rakennusten osuus oli noin 153 milj. euroa ja Jämsän noin 39 milj. euroa. Kuntayhtymän omistamien tilojen laajuus on noin 142 000 huom2. Jyväskylässä tiloja on 108 000 huom2 ja Jämsässä 34 000 huom2. Vuokratiloja kuntayhtymän käytössä on noin 9 000 huom2, suurimpina kiinteistöinä Jyväskylässä Education Facilities Oy:ltä vuokratut musiikin opetuksen tilat Musiikkikampuksella ja kulttuurialan opetuksen käyttöön vuokratut tilat Kankaan kampuksella. Jyväskylässä käytössä olevien omien tilojen määrä pieneni edelliseen vuoteen verrattuna, koska Voionmaan kiinteistö myytiin. Lisäksi luovuttiin useista pienistä ulkoa vuokratuista tiloista.

Kiinteistöliikelaitoksen johtokunta päätti 10.8.2017 muuttaa sisäistä vuokrajärjestelmää vastaamaan uuden Gradia-organisaation rakennetta ja päätti myös pääomavuokran sekä ylläpitovuokran uusista määrittämissä periaatteista. Vuoden 2018 talousarvio tehtiin näillä uusilla vuokranmääräytymisperiaatteilla.

Kuntayhtymä on vienyt läpi mittavan kiinteistöinvestointiohjelman, jossa erityistä huomiota on kiinnitetty mm. Terve talo -kriteerien noudattamiseen ja kiinteistöjen elinkaaren hallintaan sekä tilojen monikäyttöisyyteen, muunneltavuuteen ja joustavuuteen. Vuoden 2013 alusta voimaan tullut poistosuunnitelman muutos on osoittautunut hallinto- ja laitosrakennusten osalta jälkikäteen varsin tiukaksi suhteessa kiinteistöinvestointien tulonodotuksiin ja palvelutuotantokykyyn. Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen arvion mukaan hallinto- ja laitosrakennusten kiinteistöinvestointien tulon odotukset ja siten niiden palvelutuotantokyky olivat olennaisesti paremmat kuin mitä arvioitiin edellisen poistosuunnitelman muutoksen yhteydessä. Valtuusto päättikin 7.9.2018 muuttaa poistosuunnitelmaa niin, että 1.1.2019 alkaen sovelletaan 25 vuoden poistoaikaa niihin hallinto- ja laitosrakennuksiin, joiden poisto aika kirjanpidossa on 20 vuotta. 25 vuoden poisto aikaa on perusteltua soveltaa myös hallinto- ja laitosrakennusinvestointeihin, jotka valmistuvat 1.1.2019 jälkeen.

Gradia-kiinteistöjen keskeisenä tavoitteena oli kiinteistöohjelman laatiminen. Laatiminen aloitettiin määrittelemällä kiinteistöjen omistamiselle, tilojen käytölle ja kiinteistöjen ylläpidolle tavoitteita sekä visioimalla tulevaisuuden digitalisoitumisen mukanaan tuomia mahdollisuuksia sekä turvallisuusnäkökulmaa. Kiinteistöohjelman laatimista jatketaan vuonna 2019 visioimalla Gradian yksiköiden koulutustoiminnan tulevaisuuden näkymiä ja muutosten mukanaan tuomia tilatarpeita.

Keskeisiksi tavoitteiksi asetettiin myös digitalisoinnin hyödyntäminen kiinteistönpidossa ja toimenkuvien päivittäminen. Digitalisoinnin hyödyntämiseen kiinteistönpidossa tähtäävää tietomallintamista jatkettiin ja lisäksi valmisteltiin kiinteistönhallinnan ohjelmistohankintaa, joka on tarkoitus toteuttaa vuoden 2019 aikana. Gradia-kiinteistöjen toimenkuvat päivitettiin ja samalla päivitettiin myös tehtävänimikkeet. Uutena tehtävänä perustettiin tilapalvelupäällikön toimi, johon rekrytoitiin henkilö 1.12.2018 alkaen.

Vuoden aikana kilpailutettiin suunnittelija- ja rakennuttajakonsulttien puitesopimukset, rakennus- ja LVI-SA-urakoitsijoiden puitesopimukset sekä turvatekniikan urakoitsijoiden puitesopimukset.

Koulutuskuntayhtymä on mukana kuntien energiansäästöohjelmassa vuosille 2017–2025 (KETS-hanke), jossa tavoitteena on 10,5 %:n energiansäästö vuonna 2014 kulutetusta energiamäärästä vuoteen 2025 mennessä. Tavoitteena ollut 3,8 %:n taso saavutettiin vuoden 2018 lopussa.

Vuonna 2018 sähkön ominaiskulutus laski edellisvuoteen verrattuna 1,9 %, vaikka Harjun kampuksen 2. vaiheen käyttöönotto vaikutti sähkönkulutukseen nostavasti. Myös vedenkulutus pieneni 5,8 %. Lämmön normeerattu ominaiskulutus pieneni 0,7 % vuonna 2018. Koko vuoden lämmitystarveluku oli noin 1,2 % pienempi kuin vuonna 2017. Jätehuollossa jätteen kierrätysprosentti kasvoi 58,2 %:iin lajittelun parantamisen myötä. Kierrätyksen ja oikeaoppisen lajittelun ansiosta jätteen käsittelykulut €/tonni pienenevät 16 %.

Kaikilla vuoden aikana tehdyillä toimenpiteillä on tähdätty toiminnan tehostamiseen sekä tilatehokkuuteen ja näiden kautta kustannusten karsimiseen tukien koko Gradian taloudellisten tavoitteiden toteutumista, unohtamatta kuitenkaan laadukasta asiakaspalvelua ja henkilöstön työhyvinvointia.

Toimenpiteiden toteuma 2018: Gradia-kiinteistöt-liikelaitos

Strateginen linjaus 2020+	Toimenpiteet 2018	Toteumat 2018
ASIAKAS (kenelle)		
Erilaisille opiskelijoille ja muille asiakkaille oikeat polut ja palvelut.	- Kiinteistöhuollon ja siivouspalvelun laadun varmistukseen otetaan käyttöön mobiilitekniikkaan perustuva laadunseurantajärjestelmä. - Uudistetaan intran ja nettisivujen sisältö.	- Huoltokirjaohjelmistoa ei saatu päivitettyä uuteen alustaan 2018 aikana, joten mobiililaadunseurantaa ei voitu ottaa käyttöön. Päivitys tehdään 2019 aikana. - Intran ja nettisivujen tiedot on päivitetty ja lisäksi nettisivuille on lisätty tiedot ulos vuokrattavista tiloista.
Aktiivinen vuorovaikutus tarpeiden ja laadun varmistamiseksi.	Toteutetaan rakennusprojektit sekä tilojen käytön suunnittelu tiiviissä yhteistyössä oppilaitosten kanssa. Varmistetaan kaikkien osapuolten sitoutuminen toteutettaviin investointeihin ja kustannuksiin.	- Toteutettavista investoinneista sekä ulkopuolisten tilojen vuokrauksesta. mm. Musiikkikampus, on sovittu yhteisesti oppilaitosyksiköiden kanssa ja Kiinteistöryhmässä. - Nimetyt kiinteistöyhteyshenkilöt ovat toimineet linkkeinä kiinteistöasioissa Gradia-kiinteistöjen henkilöstön suuntaan.
YHTEISÖ (me)		
Turvallisuus ja hyvinvointi yhdessä tekemällä.	- Raportoidaan kiinteistöturvallisuuteen tehdyistä toimenpiteistä sekä kustannuksista. - Luodaan pitkän tähtäimen kiinteistöohjelma, tavoitteena kiinteistökustannusten pienentäminen.	- Kustannuksille perustettiin oma projekti. Vuoden 2018 kiinteistöturvallisuuden toimenpiteiden kustannukset olivat 55 000 euroa. - Kiinteistöohjelman laatiminen on aloitettu.
Keskusteleva ja selkeä johtaminen.	- Kuvataan kiinteistöliikelaitoksen prosessit Gradian laatutiimin johdolla linkittäen prosessit joustavasti Gradian yhteisten palveluiden sekä muiden tulosalueiden prosesseihin. - Minimoidaan tyhjiällä olevat toimitilat ja luovutaan kiinteistöistä ja toimitiloista niin, että vuoden 2018 lopussa kiinteistöomaisuutta olisi noin 120 000 h². - Seurataan kiinteistöliikelaitoksen palaverikäytänteiden toteutumista ja kehitetään niitä tarvittaessa. - Laaditaan kiinteistöliikelaitoksen vuosikello ja toimintasuunnitelma. - Hyödynnetään digitalisoinnin mukanaan tuomia mahdollisuuksia: otetaan tietomallit konkreettisesti ylläpidon käyttöön ja tehostetaan nykyohjelmistojen käyttöä.	- Prosessikuvauksia on päivitetty, Gradian laatutiimi ei ole toiminut vuoden 2018 aikana. - Voionmaan koulurakennus on myyty vuoden 2018 kuluessa, kiinteistöomaisuuden kokonaisneliömäärän tavoitetta ei ole saavutettu. - Vuosikello ja toimintasuunnitelma on laadittu. - Rakennusten tietomallintamista rakennusprojektien yhteydessä on jatkettu. Tietomalleja hyödyntävää ylläpidon ohjelmistoa ei ole edelleenkään markkinoilla.

Ajantasainen organisaatio.	Päivitetään toimenkuvat vastaamaan uuden organisaation mukaisia tehtäviä.	Toimenkuvia on päivitetty.
PEDAGOGIIKKA (miten)		
Monimuotoiset menetelmät, välineet ja ympäristöt innostavat oppimaan.	Mahdollistetaan uusien pedagogisten menetelmien käyttöönotto rakentamalla niitä palvelevia oppimisympäristöjä.	Tilojen suunnittelussa, kalustamisessa sekä av-laittevarustelussa huomioidaan käyttäjien pedagogisten menetelmien asiantuntemus ja tilojen muunneltavuus oppimistapojen muuttuessa.

Yhteenveto Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen tunnusluvuista 2015–2018

Gradia-kiinteistöt-liikelaitos	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Asiakas (kenelle)					
Asiakastytyväisyysskysely					
Siivous (pisteytys 1 - 4, keskiarvo)	3,26	3,27	3,46	3,30	3,52
Kiinteistöhoito (pisteytys 1 - 4, keskiarvo)	3,05	3,06	3,16	3,10	3,37
Vahtimestaripalvelut (pisteytys 1 - 4, keskiarvo)	3,46	3,62	3,60	3,30	3,60
Yhteisö (me)					
Henkilöstön kehittäminen					
Koulutuskustannukset / henkilö (euroa / hlö)	1 016	989	605	1 500	556
Ammattitutkintojen suorittaneet vakituisesta henkilöstöstä (%)	100	100	98	100	98
Kiinteistöjen ylläpito					
Kiinteistöhuollon kulut: euroa / m ² / kk	3,78	3,84	3,84	3,84	3,84
Siivous: euroa / siivousneliö / kk	1,43	1,45	1,48	1,46	1,44
Vuosikorjauskulut: euroa / m ² / kk *)				0,72	0,81
Ominaiskulutuksen muutos, sähkö	-1,80 %	-1,50 %	-4,00 %	-1,00 %	-1,90 %
Ominaiskulutuksen muutos, lämpö	-9,70 %	4,70 %	3,50 %	-1,00 %	-0,70 %
Ominaiskulutuksen muutos, vesi	-5,10 %	5,60 %	-5,30 %	-2,00 %	-5,80 %
Kuntien energiatehokkuussopimuksen säästötavoite, 9 %:n kokonaistavoite kaudella 2009–2016 ja 10,5 %:n kokonaistavoite kaudella 2017-2025	9,50 %	10,50 %	2,90 %	3,80 %	4,00 %
Jätteiden kierrätysaste	48 %	48 %	49 %	49 %	58 %
Kuntoluokka, %	67,6	68,5	73,6	75	74,0
Tyhjät tilat, % *)				0	8,4
Tilankäytön tehokkuus, m ² /opiskelija *)				**) 6,9	13,2
Rakentamisinvestointien kustannusarvion pitävyys, % *)					
- Schildtin lukion tilat				+/-0	-2,0

*) Tunnusluku ensimmäisen kerran käytössä talousarviossa 2018

**) Tunnusluvun laskennassa päivitetty TA2019 valmistelun yhteydessä opiskelijamäärä opiskelijavuodeksi. Päivitetyn tunnuslukulaskennan mukaisesti v 2018 tavoitearvo 13,6.

Mittariseloste (ks. liite 5)

2.1.8 Gradia-koulutuspalvelut Oy

Gradia-koulutuspalvelut Oy:n keskeisin tavoite vuodelle 2018 oli edelleen kehittää nykyistä toimintamallia koulutuskuntayhtymän tulosalueiden kanssa ja varmistaa sujuva toiminta uudessa organisaatorakenteessa. Vuosi 2018 oli yhtiölle samalla tavalla uudistuksen vuosi kuten koulutuskuntayhtymällekkin. Lain muutokset ja uusi organisaatorakenne asettivat haasteita toiminnallisesti ja asiakkaille tarjottavat palvelut oli tärkeää turvata muutoksen keskellä.

Toimintavuosi oli ensimmäinen, jolloin yhtiöön oli siirretty kaikki kuntalaissa asetettujen siirtymäsäännösten mukainen koulutustoiminta. Kuntayhtymäkonsernin sisällä palvelun tuottamisen tehtävät ovat nyt selkeät. Kuntayhtymä tuottaa kaiken luvanvaraisen toiminnan ja tutkimukset, yhtiön kautta toteutetaan kaikki vapaasti kilpailutetut koulutuspalvelut.

Vuoteen 2018 lähdettiin myönteisessä tilanteessa. Erityisesti ei-tutkintoon johtavaa työvoimakoulutuksen sopimuskantaa saatiin edellisen syksyn kilpailutuksissa kotiutettua hyvin ja ensimmäiset koulutukset käynnistyivät jo helmikuussa 2018. Keski-Suomen yritysten myönteinen kasvu näkyi lisääntyneinä yhteishankinnan rekry-koulutuksina monilla eri toimialoilla.

Yhtiö toteutti toimintavuoden aikana strategiaproessin, jonka tavoitteena oli asettaa konkreettiset kasvutavoitteet ja kehittämisen painopisteet. Strategian toimeenpano käynnistyy alkuvuodesta 2019.

Kilpailutilanne koulutusmarkkinoilla jatkui kireänä ja mukaan on tullut uusia toimijoita. Yhtiön kilpailukyky säilyi hyvänä erityisesti niissä koulutuksissa, joissa oli selkeä kytkentä ammatillisiin sisältöihin. Vuoden 2018 loppupuolella tarjouspyyntöjen ja jätettyjen tarjousten euromääräinen volyymi kasvoi ja tulevalle tilikaudelle lähdetään tilauskannan ollessa noin 2,7 milj. euroa.

Yhtiö tuotti koulutukset pääosin koulutuskuntayhtymältä ostetuilla resursseilla. Yhtiö osti myös kaikki tukipalvelut kuntayhtymältä lukuun ottamatta talous- ja palkkahallintoa, jotka tuotti tilitoimisto.

Gradia-koulutuspalvelut Oy:n liikevaihto tilikaudella 2018 oli 2,54 milj. euroa ja talousarviossa liikevaihtotavoite oli asetettu 2,5 milj. euroon. Yhtiö tuotti koulutuspalveluja yhteensä 2 308 asiakkaalle ja opiskelijatyöpäiviä kertyi 30 142. Yhtiön kassavirtatilanne oli hyvä koko päättyneen tilikauden ajan eikä konsernin sisäistä lainanantoa tarvittu. Yhtiön tilinpäätös yhdisteltiin konsernin sisäiset erät eliminoiden kuntayhtymän tilinpäätökseen, josta muodostui koulutuskuntayhtymäkonsernin tilinpäätös. Gradia-koulutuspalvelut Oy on kuntayhtymän sataprosenttisesti omistama tytäryhtiö.

Toimenpiteiden toteuma 2018: Gradia-koulutuspalvelut Oy

Strateginen linjaus 2020+	Toimenpiteet 2018	Toteuma 2018
ASIAKAS (kenelle)		
Erilaisille opiskelijoille ja muille asiakkaille oikeat polut ja palvelut.	Kehitetään koulutustarjontaa yhteistyössä koulutuskuntayhtymän tulosalueiden kanssa niin, että varmistetaan kilpailluilla markkinoilla tarjottavien koulutuspalveluiden saatavuus joustavasti sekä yritys- että yksilöasiakkaille.	Toteutettiin koulutussuunnittelua ja koulutustarjontaa yhteistyössä koulutuskuntayhtymän tulosalueiden kanssa
Aktiivinen vuorovaikutus tarpeiden ja laadun varmistamiseksi.	- Toteutetaan työ- ja elinkeinoelämälle yhteistyössä koulutuskuntayhtymän tulosalueiden kanssa koulutusprosesseja ja osaamisen kehittämisen hankkeita. - Vahvistetaan asiakkuuksien hallintaa	- Toteutettiin yrityksille ja työyhteisöille koulutusprosesseja yhteistyössä koulutuskuntayhtymän tulosalueiden kanssa. (esim. yhteishankintakoulutukset, lupa- ja korttikoulutukset) - Käynnistettiin asiakkuuksien hallinnan kehittämistyö ja uusien työkalujen pilotit (esim. CRM, Vainu, liidityökalu)

Työelämä, korkeakoulut ja omistajat kumppaneina.	Järjestetään omistajakuntien henkilöstölle, yksilöasiakkaille sekä työ- ja elinkeinoelämälle yhteistyössä koulutuskuntayhtymän tulosalueiden kanssa ennakointiin perustuvaa koulutustarjontaa.	Järjestettiin ennakointiin perustuvaa koulutusta omistajakuntien henkilöstölle, yksilöasiakkaille sekä työyhteisöasiakkaille.
YHTEISÖ (me)		
Turvallisuus ja hyvinvointi yhdessä tekemällä.	Vahvistetaan osallistavaa työtapaa koulutuskuntayhtymän tulosalueiden ja Gradia-koulutuspalvelut Oy:n välillä.	Pidettiin info- ja perehdytystilaisuuksia koulutuskuntayhtymän tulosalueilla yhtiön toiminnasta.
Keskusteleva ja selkeä johtaminen.	Toteutetaan sisäistä viestintää niin, että se edistää koulutuskuntayhtymän henkilöstön tietoisuutta hyödyntää Gradia-koulutuspalvelut Oy:n tuomat mahdollisuudet kilpailuilla koulutusmarkkinoilla.	Pidettiin info- ja perehdytystilaisuuksia koulutuskuntayhtymän tulosalueilla yhtiön toiminnasta. Toteutettiin yhtiön strategiaprosessi.
Ajantasainen organisaatio.	Päivitetään Gradia-koulutuspalvelut Oy:n rakenne ja organisaatio vastaamaan koulutuskuntayhtymäkonsernin uutta organisaatiota	Päivitettiin Gradia-koulutuspalvelut Oy:n rakenne ja organisaatio vastaamaan koulutuskuntayhtymäkonsernin uutta organisaatiota.
PEDAGOGIIKKA (miten)		
Koko yhteisö kantaa vastuun perustehtävästä.	Gradia-koulutuspalvelut Oy hankkii koulutuspalvelut ja muut tukipalvelut pääsääntöisesti koulutuskuntayhtymältä ja mitoittaa ne projektikohtaisesti voimassa olevan puitesopimuksen mukaisesti.	Gradia-koulutuspalvelut Oy hankki koulutuspalvelut ja muut tukipalvelut pääsääntöisesti koulutuskuntayhtymältä.
Opettajien osaaminen avainasemassa.	- Vahvistetaan osallistavaa työtapaa koulutuskuntayhtymän opettajien ja Gradia-koulutuspalvelut Oy:n välillä. - Gradia-koulutuspalvelut Oy osallistuu yhteistyössä koulutuskuntayhtymän tulosalueiden kanssa opettajien olemassa olevan osaamisen sekä tulevaisuuden osaamistarpeiden tunnistamiseen.	- Pidettiin info- ja perehdytystilaisuuksia koulutuskuntayhtymän tulosalueilla yhtiön toiminnasta. - Gradia-koulutuspalvelut Oy osallistui yhteistyössä koulutuskuntayhtymän tulosalueiden kanssa opettajien olemassa olevan osaamisen sekä tulevaisuuden osaamistarpeiden tunnistamiseen.
Monimuotoiset menetelmät, välineet ja ympäristöt innostavat oppimaan.	Gradia-koulutuspalvelut Oy on mukana toteuttamassa pedagogista kehittämistyötä yhteistyössä koulutuskuntayhtymän tulosalueiden kanssa.	Gradia-koulutuspalvelut Oy oli toteuttamassa pedagogista kehittämistyötä yhteistyössä koulutuskuntayhtymän tulosalueiden kanssa.

Yhteenveto Gradia-koulutuspalvelut Oy:n tunnusluvuista 2015–2018

Gradia-koulutuspalvelut Oy	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TP 2018
Asiakas (kenelle)					
Asiakasmäärä	1 444	2 657	2 511	4 000	2 308
Opiskelijatyöpäivät			20 335	20 000	30 142
Päättöpalautteiden keskiarvo (asteikko 1 - 5, OPAL)			4,0	4,0	4,0
Työvoimakoulutuksen %-osuus liikevaihdosta			79 %	75 %	86 %
Kv-liiketoiminnan %-osuus liikevaihdosta			3,5 %	4 %	2,5 %

2.2 Käyttötalous- ja tuloslaskelmaosien toteutuminen

1 000 €

KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ YHTEENSÄ

- ilman sisäisiä eriä

Tästä tuloslaskelmasta on eliminoitu pois kuntayhtymän tulosalueiden sisäinen myynti ja ostot. Euromäärät kertovat kuntayhtymän ulkopuolelta tulevien tuottojen ja ulkopuolelle maksettavien kulujen määrän.

	TP 2017	TA 2018	TP 2018	ERO
TOIMINTATUOTOT				
Opiskelijatuotot	78 830	81 648	83 235	1 587
Myyntituotot (ulkoiset)	10 344	6 947	7 772	825
Tuet ja avustukset, hankerah.	4 993	4 116	4 764	648
Vuokratuotot (ulkoiset)	1 749	1 463	1 666	203
Muut toimintatuotot	1 350	422	1 036	614
*TOIMINTATUOTOT YHT.	97 265	94 596	98 470	3 874
Valmistus omaan käyttöön	90			
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut, opetustyö	-42 455	-42 924	-42 345	579
Henkilöstökulut, muu työ	-18 532	-18 548	-17 257	1 291
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-15 105	-14 981	-13 084	1 897
Aineet ja tarvikkeet	-9 262	-9 052	-9 114	-62
Avustukset	-396	-336	-261	75
Vuokrat (ulkoiset)	-1 907	-1 903	-1 695	208
Verot	-1 339	-1 404	-1 439	-35
Muut toimintakulut	-240	-217	-260	-43
*TOIMINTAKULUT YHT.	-89 236	-89 365	-85 456	3 909
*TOIMINTAKATE	8 119	5 231	13 014	7 783
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	-597	-754	-664	90
*VUOSIKATE	7 522	4 477	12 350	7 873
Sumu-poistot	-10 445	-11 508	-11 631	-123
*TILIKAUDEN TULOS	-2 923	-7 031	719	7 750
Poistoeron muutos	1 292	1 519	1 523	4
Varausten muutos	302	0	0	0
Rahastojen muutos	0	650	0	-650
*YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 329	-4 862	2 242	7 104

JYVÄSKYLÄN KOULUTUSKUNTAYHTYMÄN TILINPÄÄTÖS 2018

1 000 €

	Gradia Jyväskylä	Gradia Jämsä	Gradia- lukiot	Gradian sisäiset palvelut	Gradia- ravintolat	Gradia- kiinteistöt	Koulutus- kuntayhtymä yhteensä
TOIMINTATUOTOT							
Opiskelijatuotot	49 949	9 081	12 505	11 700	0	0	83 235
Myyntituotot (ulkoiset)	5 343	409	21	209	1 744	47	7 772
Myyntituotot (sisäiset)	480	9	11	360	3 451	2 209	6 519
Tuet ja avustukset, hankerah.	1 456	127	1 198	1 821	145	18	4 764
Vuokratuotot (ulkoiset)	8	3	0	40	2	1 613	1 666
Vuokratuotot (sisäiset)	0	0	0	0	0	16 857	16 858
Muut toimintatuotot	246	374	112	53	0	252	1 036
*TOIMINTATUOTOT YHT.	57 480	10 002	13 847	14 183	5 342	20 995	121 850
TOIMINTAKULUT							
Henkilöstökulut, opetustyö	-28 515	-4 615	-9 204	-10	0	0	-42 345
Henkilöstökulut, muu työ	-4 408	-727	-624	-7 964	-1 705	-1 828	-17 257
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-4 310	-903	-420	-2 945	-123	-4 383	-13 084
Palveluiden ostot (sisäiset)	-3 312	-598	-1 767	-240	-510	-77	-6 505
Aineet ja tarvikkeet	-3 073	-707	-147	-266	-1 727	-3 211	-9 132
Avustukset	-159	-17	-4	-81	0	0	-261
Vuokrat (ulkoiset)	-166	-89	-91	-18	-11	-1 320	-1 695
Vuokrat (sisäiset)	-9 352	-2 070	-2 725	-1 580	-1 131	0	-16 858
Verot	-53	-25	0	-17	-7	-1 337	-1 439
Muut kulut	-32	-20	-2	-25	0	-181	-260
*TOIMINTAKULUT YHT.	-53 381	-9 773	-14 985	-13 145	-5 215	-12 338	-108 836
*TOIMINTAKATE	4 100	229	-1 138	1 038	128	8 657	13 014
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	-1	0	0	26	0	-688	-664
*VUOSIKATE	4 099	229	-1 138	1 064	128	7 969	12 350
Sumu-poistot	-819	-467	-112	-151	-52	-10 030	-11 631
*TILIKAUDEN TULOS	3 280	-238	-1 250	913	76	-2 061	719
Poistoeron muutos	164	0	0	0	0	1 359	1 523
Varausten muutos	0	0	0	0	0	0	0
Rahastojen muutos	0	0	0	0	0	0	0
*YLI-/ALIJÄÄMÄ	3 443	-238	-1 250	913	76	-702	2 242

KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ YHTEENSÄ

	TP 2017	TA 2018	TP 2018	ERO
TOIMINTATUOTOT				
Opiskelijatuotot	78 830	81 648	83 235	1 587
Myyntituotot (ulkoiset)	10 344	6 947	7 772	825
Myyntituotot (sisäiset)	9 264	6 250	6 519	269
Tuet ja avustukset, hankerah.	5 002	4 116	4 764	648
Vuokratuotot (ulkoiset)	1 749	1 463	1 666	203
Vuokratuotot (sisäiset)	16 331	16 817	16 858	41
Muut toimintatuotot	1 350	422	1 036	614
*TOIMINTATUOTOT YHT.	122 869	117 663	121 850	4 187
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut, opetustyö	-42 455	-42 924	-42 345	579
Henkilöstökulut, muu työ	-18 532	-18 548	-17 257	1 291
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-15 105	-14 981	-13 084	1 897
Palveluiden ostot (sisäiset)	-9 174	-6 250	-6 505	-255
Aineet ja tarvikkeet	-9 262	-9 052	-9 132	-80
Avustukset	-405	-336	-261	75
Vuokrat (ulkoiset)	-1 907	-1 903	-1 695	208
Vuokrat (sisäiset)	-16 329	-16 817	-16 858	-41
Verot	-1 339	-1 404	-1 439	-35
Muut toimintakulut	-240	-217	-260	-43
*TOIMINTAKULUT YHT.	-114 750	-112 432	-108 836	3 596
*TOIMINTAKATE	8 119	5 231	13 014	7 783
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	-597	-754	-664	90
*VUOSIKATE	7 522	4 477	12 350	7 873
Sumu-poistot	-10 445	-11 508	-11 631	-123
*TILIKAUDEN TULOS	-2 923	-7 031	719	7 750
Poistoeron muutos	1 292	1 519	1 523	4
Varausten muutos	302	0	0	0
Rahastojen muutos	0	650	0	-650
*YLI/ALIJÄÄMÄ	-1 329	-4 862	2 242	7 104

Koulutuskuntayhtymä ilman liikelaitosta

	TP 2017	TA 2018	TP 2018	ERO
TOIMINTATUOTOT				
Opiskelijatuotot	67 256	81 648	83 235	1 587
Myyntituotot (ulkoiset)	4 705	6 918	7 725	807
Myyntituotot (sisäiset)	5 274	3 998	4 311	313
Tuet ja avustukset, hankerah.	2 500	4 116	4 746	630
Vuokratuotot (ulkoiset)	101	22	53	31
Vuokratuotot (sisäiset)	7	0	0	0
Muut toimintatuotot	718	285	785	500
*TOIMINTATUOTOT YHT.	80 561	96 987	100 855	3 868
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut, opetustyö	-32 650	-42 924	-42 345	579
Henkilöstökulut, muu työ	-13 549	-16 537	-15 429	1 108
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-8 327	-10 582	-8 701	1 881
Palveluiden ostot (sisäiset)	-7 249	-6 215	-6 428	-213
Aineet ja tarvikkeet	-4 628	-5 268	-5 921	-653
Avustukset	-373	-336	-261	75
Vuokrat (ulkoiset)	-303	-534	-375	159
Vuokrat (sisäiset)	-13 764	-16 817	-16 858	-41
Verot	-65	-76	-102	-26
Muut toimintakulut	-84	-217	-79	138
*TOIMINTAKULUT YHT.	-80 993	-99 506	-96 498	3 008
*TOIMINTAKATE	-433	-2 519	4 357	6 876
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	-1	-38	24	62
*VUOSIKATE	-434	-2 557	4 381	6 938
Sumu-poistot	-1 094	-1 598	-1 601	-3
*TILIKAUDEN TULOS	-1 528	-4 155	2 780	6 935
Poistoeron muutos	0	160	164	4
Varausten muutos	0	0	0	0
Rahastojen muutos	0	650	0	-650
*YLI/ALIJÄÄMÄ	-1 528	-3 345	2 944	6 289

Gradia Jyväskylä

	TP 2017	TA 2018	TP 2018	ERO
TOIMINTATUOTOT				
Opiskelijatuotot		48 825	49 949	1 124
Myyntituotot (ulkoiset)		4 882	5 343	461
Myyntituotot (sisäiset)		267	480	213
Tuet ja avustukset, hankerah.		1 125	1 456	331
Vuokratuotot (ulkoiset)		6	8	2
Vuokratuotot (sisäiset)		0	0	0
Muut toimintatuotot		138	246	108
*TOIMINTATUOTOT YHT.		55 243	57 480	2 237
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut, opetustyö		-28 821	-28 515	306
Henkilöstökulut, muu työ		-4 412	-4 408	4
Palveluiden ostot (ulkoiset)		-5 739	-4 310	1 429
Palveluiden ostot (sisäiset)		-3 206	-3 312	-106
Aineet ja tarvikkeet		-2 702	-3 073	-371
Avustukset		-298	-159	139
Vuokrat (ulkoiset)		-230	-166	64
Vuokrat (sisäiset)		-9 469	-9 352	117
Verot		-11	-53	-42
Muut toimintakulut		-147	-32	115
*TOIMINTAKULUT YHT.		-55 035	-53 381	1 654
*TOIMINTAKATE		207	4 100	3 893
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)		0	-1	-1
*VUOSIKATE		207	4 099	3 892
Sumu-poistot		-850	-819	31
*TILIKAUDEN TULOS		-643	3 280	3 923
Poistoeron muutos		160	164	4
Varausten muutos		0	0	0
Rahastojen muutos		0	0	0
*YLI/ALIJÄÄMÄ		-483	3 443	3 927

Gradia Jämsä

	TP 2017	TA 2018	TP 2018	ERO
TOIMINTATUOTOT				
Opiskelijatuotot		8 724	9 081	357
Myyntituotot (ulkoiset)		357	409	52
Myyntituotot (sisäiset)		0	9	9
Tuet ja avustukset, hankerah.		64	127	63
Vuokratuotot (ulkoiset)		0	3	3
Vuokratuotot (sisäiset)		0	0	0
Muut toimintatuotot		105	374	269
*TOIMINTATUOTOT YHT.		9 250	10 002	752
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut, opetustyö		-4 848	-4 615	233
Henkilöstökulut, muu työ		-813	-727	86
Palveluiden ostot (ulkoiset)		-813	-903	-90
Palveluiden ostot (sisäiset)		-615	-598	17
Aineet ja tarvikkeet		-654	-707	-53
Avustukset		-10	-17	-7
Vuokrat (ulkoiset)		-92	-89	3
Vuokrat (sisäiset)		-2 083	-2 070	13
Verot		-58	-25	33
Muut toimintakulut		-8	-20	-12
*TOIMINTAKULUT YHT.		-9 994	-9 773	221
*TOIMINTAKATE		-744	229	973
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)		0	0	0
*VUOSIKATE		-744	229	973
Sumu-poistot		-451	-467	-16
*TILIKAUDEN TULOS		-1 195	-238	957
Poistoeron muutos		0	0	0
Varausten muutos		0	0	0
Rahastojen muutos		0	0	0
*YLI/ALIJÄÄMÄ		-1 195	-238	957

Gradia-lukiot

	TP 2017	TA 2018	TP 2018	ERO
TOIMINTATUOTOT				
Opiskelijatuotot	12 661	12 368	12 505	137
Myyntituotot (ulkoiset)	25	24	21	-3
Myyntituotot (sisäiset)	11	11	11	0
Tuet ja avustukset, hankerah.	633	1 201	1 198	-3
Vuokratuotot (ulkoiset)	19	16	0	-16
Vuokratuotot (sisäiset)	5	0	0	0
Muut toimintatuotot	98	42	112	70
*TOIMINTATUOTOT YHT.	13 452	13 662	13 847	185
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut, opetustyö	-8 783	-9 255	-9 204	51
Henkilöstökulut, muu työ	-1 130	-882	-624	258
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-472	-400	-420	-20
Palveluiden ostot (sisäiset)	-1 658	-1 734	-1 767	-33
Aineet ja tarvikkeet	-163	-98	-147	-49
Avustukset	-21	0	-4	-4
Vuokrat (ulkoiset)	-90	-139	-91	48
Vuokrat (sisäiset)	-2 807	-2 668	-2 725	-57
Verot	0	0	0	0
Muut toimintakulut	-3	-17	-2	15
*TOIMINTAKULUT YHT.	-15 127	-15 193	-14 985	208
*TOIMINTAKATE	-1 675	-1 531	-1 138	393
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	0	0	0	0
*VUOSIKATE	-1 675	-1 531	-1 138	393
Sumu-poistot	-85	-98	-112	-14
*TILIKAUDEN TULOS	-1 760	-1 629	-1 250	379
Poistoeron muutos	0	0	0	0
Varausten muutos	0	0	0	0
Rahastojen muutos	0	0	0	0
*YLI/ALIJÄÄMÄ	-1 760	-1 629	-1 250	379

Gradian sisäiset palvelut

	TP 2017	TA 2018	TP 2018	ERO
TOIMINTATUOTOT				
Opiskelijatuotot		11 731	11 700	-31
Myyntituotot (ulkoiset)		0	209	209
Myyntituotot (sisäiset)		360	360	0
Tuet ja avustukset, hankerah.		1 666	1 821	155
Vuokratuotot (ulkoiset)		0	40	40
Vuokratuotot (sisäiset)		0	0	0
Muut toimintatuotot		0	53	53
*TOIMINTATUOTOT YHT.		13 757	14 183	426
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut, opetustyö		0	-10	-10
Henkilöstökulut, muu työ		-8 795	-7 964	831
Palveluiden ostot (ulkoiset)		-3 500	-2 945	555
Palveluiden ostot (sisäiset)		-154	-240	-86
Aineet ja tarvikkeet		-207	-266	-59
Avustukset		-28	-81	-53
Vuokrat (ulkoiset)		-58	-18	40
Vuokrat (sisäiset)		-1 473	-1 580	-107
Verot		0	-17	-17
Muut toimintakulut		-45	-25	20
*TOIMINTAKULUT YHT.		-14 260	-13 145	1 115
*TOIMINTAKATE		-503	1 038	1 541
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)		-38	26	64
*VUOSIKATE		-541	1 064	1 605
Sumu-poistot		-147	-151	-4
*TILIKAUDEN TULOS		-688	913	1 601
Poistoeron muutos		0	0	0
Varausten muutos		0	0	0
Rahastojen muutos		650	0	-650
*YLI/ALIJÄÄMÄ		-38	913	951

Gradia-ravintolat

	TP 2017	TA 2018	TP 2018	ERO
TOIMINTATUOTOT				
Opiskelijatuotot	0	0	0	0
Myyntituotot (ulkoiset)	1 573	1 655	1 744	89
Myyntituotot (sisäiset)	3 037	3 360	3 451	91
Tuet ja avustukset, hankerah.	74	60	145	85
Vuokratuotot (ulkoiset)	1	0	2	2
Vuokratuotot (sisäiset)	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0
*TOIMINTATUOTOT YHT.	4 685	5 075	5 342	267
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut, opetustyö	1	0	0	0
Henkilöstökulut, muu työ	-1 626	-1 634	-1 705	-71
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-113	-130	-123	7
Palveluiden ostot (sisäiset)	-282	-506	-510	-4
Aineet ja tarvikkeet	-1 781	-1 607	-1 727	-120
Avustukset	0	0	0	0
Vuokrat (ulkoiset)	-13	-15	-11	4
Vuokrat (sisäiset)	-818	-1 124	-1 131	-7
Verot	-7	-7	-7	0
Muut toimintakulut	0	0	0	0
*TOIMINTAKULUT YHT.	-4 638	-5 023	-5 215	-192
*TOIMINTAKATE	47	52	128	76
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	0	0	0	0
*VUOSIKATE	47	52	128	76
Sumu-poistot	-64	-52	-52	0
*TILIKAUDEN TULOS	-17	0	76	76
Poistoeron muutos	0	0	0	0
Varausten muutos	0	0	0	0
Rahastojen muutos	0	0	0	0
*YLI/ALIJÄÄMÄ	-17	0	76	76

Gradia-kiinteistöt

	TP 2017	TA 2018	TP 2018	ERO
TOIMINTATUOTOT				
Opiskelijatuotot	0	0	0	0
Myyntituotot (ulkoiset)	67	29	47	18
Myyntituotot (sisäiset)	2 341	2 252	2 209	-43
Tuet ja avustukset, hankerah.	29	0	18	18
Vuokratuotot (ulkoiset)	1 643	1 441	1 613	172
Vuokratuotot (sisäiset)	16 322	16 817	16 857	40
Muut toimintatuotot	350	137	252	115
*TOIMINTATUOTOT YHT.	20 752	20 676	20 995	319
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut, opetustyö	-1	0	0	0
Henkilöstökulut, muu työ	-2 004	-2 011	-1 828	183
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-4 612	-4 399	-4 383	16
Palveluiden ostot (sisäiset)	-85	-35	-77	-42
Aineet ja tarvikkeet	-3 511	-3 784	-3 211	573
Avustukset	0	0	0	0
Vuokrat (ulkoiset)	-1 467	-1 369	-1 320	49
Vuokrat (sisäiset)	0	0	0	0
Verot	-1 257	-1 328	-1 337	-9
Muut toimintakulut	0	0	-181	-181
*TOIMINTAKULUT YHT.	-12 937	-12 926	-12 338	588
*TOIMINTAKATE	7 816	7 750	8 657	907
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	-591	-716	-688	28
*VUOSIKATE	7 225	7 034	7 969	935
Sumu-poistot	-8 887	-9 910	-10 030	-120
*TILIKAUDEN TULOS	-1 662	-2 876	-2 061	815
Poistoeron muutos	1 359	1 359	1 359	0
Varausten muutos	0	0	0	0
Rahastojen muutos	0	0	0	0
*YLI/ALIJÄÄMÄ	-303	-1 517	-702	815

Gradia-koulutuspalvelut Oy

	TP 2017	TA 2018	TP 2018	ERO
TOIMINTATUOTOT				
Opiskelijatuotot	0	0	0	0
Myyntituotot (ulkoiset)	1 858	2 500	2 541	41
Myyntituotot (sisäiset)	0	0	0	0
Tuet ja avustukset, hankerah.	0	0	0	0
Vuokratuotot (ulkoiset)	0	0	0	0
Vuokratuotot (sisäiset)	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	0	0	0	0
*TOIMINTATUOTOT YHT.	1 858	2 500	2 541	41
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut, opetustyö	0	-213	0	213
Henkilöstökulut, muu työ	-37	-117	-58	59
Palveluiden ostot (ulkoiset)	-1 645	-1 911	-2 152	-241
Palveluiden ostot (sisäiset)	0	0	0	0
Aineet ja tarvikkeet	0	-47	0	47
Avustukset	0	0	0	0
Vuokrat (ulkoiset)	0	-45	0	45
Vuokrat (sisäiset)	0	0	0	0
Verot	0	0	0	0
Muut toimintakulut	-38	-50	-66	-16
*TOIMINTAKULUT YHT.	-1 720	-2 383	-2 276	107
*TOIMINTAKATE	138	117	265	148
Korkotuotot(+)/korkokulut(-)	0	-5	0	5
*VUOSIKATE	138	112	265	153
Sumu-poistot	-5	-7	-5	2
*TILIKAUDEN TULOS	133	105	260	155
Poistoeron muutos	0	0	0	0
Varausten muutos	0	0	0	0
Rahastojen muutos	0	0	0	0
*YLI/ALIJÄÄMÄ	133	105	260	155

2.3 Investointien toteutuminen

Vuoden 2018 talousarviossa investointien sitovuustaso määriteltiin seuraavasti: Rakentamisinvestointien ja irtaimistohankintojen kokonaismäärä ilman mahdollisia investointiavustuksia ja -varauksien purkua enintään 12 270 000 euroa. Rakentamisinvestointien ja irtaimisto-

hankintojen kokonaismäärä vuonna 2018 oli yhteensä noin 10 512 000 euroa. Investoinneista jäi siis toteuttamatta 1 758 000 euroa (rakentamisinvestoinnit 693 000 euroa ja irtaimistohankinnat 1 065 000 euroa)

INVESTOINNIT 2018 (1 000 €)

Investoinnit (1 000 €)	TA 2018	TP 2018	Ero
Kiinteistöjen rakentamisinvestoinnit	9 632	8 939	-693
Irtaimistohankinnat	2 638	1 573	-1 065
Investoinnit yhteensä	12 270	10 512	-1 758

2.3.1 Kiinteistöjen rakennusinvestointien toteuttaminen

Vuoden 2018 talousarviossa varattiin rakentamisinvestointeille 9,632 milj. euroa. Toteutuneiden rakentamisinvestointien loppusumma oli 8,939 milj. euroa.

Schildtin lukion muutostyöprojekti valmistui ja koko Schildtin lukio muutti yhteisiin tiloihin syyslukukauden alusta 2018. Rakennusprojektiin varattiin vuoden 2018 talousarviossa 1,470 milj. euroa ja sen toteuma oli 1,406 milj. euroa.

Kukkulan (Kyllönmäki) A-rakennuksen peruskorjausprojektille varattiin talousarviossa 3,500 milj. euroa. Projektin vuoden toteuma 3,702 milj. euroa ylittää budjetoidun, mikä johtuu siitä, että projektia on toteutettu aikataulusta edellä ja urakoitsijan sallittiin laskuttaa hallitusti sovittua enemmän vuonna 2018. Projektin kokonaiskustannukset eivät yllittämään tavoitehintaa-arviota.

Jämsän Myllymäen kampussaneerauksiin varattiin 1,250 milj. euroa ja toteutuneet kustannukset olivat 1,360 milj. euroa. Vaikka vuodelle 2018 varattu investointivaraus ei riittänyt, projektin kokonaiskustannukset eivät tule ylittämään tavoitehintaa-arviota. Jämsän uudisrakennushankkeeseen liittyvä kaukolämmön palautuskelpoinen liittymismaksu 0,123 milj. euroa on kirjanpidollisesti kohdennettu pysyvien vastaavien muihin saamisiin.

Harjun peruskorjausprojektin loppulaskuille oli vuodelle 2018 varattu 1,650 milj. euroa, joka riitti kattamaan kustannukset 1,364 milj. euroa. Peruskorjausprojekti toteutettiin kahdessa vaiheessa; ensimmäisessä vaiheessa valmistuneet tilat otettiin käyttöön vuoden 2017 alusta lähtien ja toisen vaiheen tilat saatiin käyttöön

vuoden 2018 alusta lähtien sovitussa aikataulussa. Harjun peruskorjausprojektin loppuraportti valmistui huhtikuussa 2018. Loppuraportin mukaan Harjun projektin hankesuunnitelman mukainen budjetti oli 36,935 milj. euroa ja lopullinen toteuma oli 39,781 milj. euroa

Harjun A5-osan peruskorjauksen loppuun saattamiseen varattiin 0,5 milj. euroa vuodelle 2018. A5-osan vuokralaisneuvotteluja käytiin sekä sisäisten että ulkoisten vuokralaisten kanssa. Kasvun maisema -hankkeen tilat päätettiin siirtää Viitaniemestä Harjun A5-osaan. Muutostöihin varatuista varoista käytettiin vuoden 2018 aikana 0,145 milj. euroa ja projektin loppuunsaattamiseen sekä tyhjilleen vielä jäävien tilojen muutostöihin varattiin vuoden 2019 talousarvioon vielä 0,4 milj. euroa.

Aktivoitaviin pienkorjauksiin varattiin 1,1 milj. euroa. Hankkeiden toteutuma oli 0,677 milj. euroa. Suurimmat hankkeet olivat Kukkulan E-rakennuksen vesikaton korjaus ja Viitaniementie C-E:n kulunvalvonta- ja luki- tuspäivitykset.

Vuoden 2018 talousarviossa varattiin 0,162 milj. euroa maa-alueiden hankintaan (Harjun Sepänaukion pysäköintialue). Jyväskylän kaupungin kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti maa-alueen omistus ei siirtynyt kuntayhtymälle, vaan koulutuskuntayhtymä sai käyttöoikeuden pysäköintipaikkoihin (Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen johtokunta 20.11.2018 § 53). Käyttöoikeuden hankinta on kirjanpidollisesti kohdennettu muihin pitkävaikutteisiin menoihin.

Voionmaan koulurakennus myytiin Jyväskylän kaupungin ja koulutuskuntayhtymän sopiman takaisinostosopimuksen mukaisesti Jyväskylän kaupungille syksyllä 2018, jolloin Schildtin lukion toiminta Voionmaan toimipisteessä päättyi ja toiminta keskitettiin kokonaan Viitaniemen kampukselle.

KIINTEISTÖJEN RAKENTAMISINVESTOINNIT 2018 (1 000 €)

Investointimenot (1 000 €)	TA 2018	TP 2018	Ero
<i>Muut pitkävaikutteiset menot:</i>			
Harjun Sepänaukion pysäköintialueen käyttöoikeus	0	162	162
<i>Maa- ja vesialueet:</i>			
Harjun Sepänaukion pysäköintialueen hankinta	162	0	-162
<i>Rakennukset:</i>			
Aktivoitavat vuosikorjaukset	1 100	677	-423
Viitaniementie 1 B / Schildtin lukio	1 470	1 406	-64
Kyllönmäki / A-siiven muutostyöt	3 500	3 702	202
Harjun peruskorjaus	1 650	1 364	-286
Harjun A5-osa	500	145	-355
Jämsän Myllymäen kampussaneeraukset	1 250	1 360	110
<i>Muut saamiset:</i>			
Jämsän palautuskelpoinen kaukolämpöliittymä	0	123	123
Investointimenot yhteensä	9 632	8 939	-693
Voionmaan kiinteistön myynti	878	860	-18
Investointitulot yhteensä	878	860	-18

2.3.2 Irtaimistohankinnat

Gradia Jyväskylän yksiköt investoivat vuonna 2018 yhteensä noin 440 000 eurolla, mikä on reilut 407 000 euroa vähemmän kuin mihin talousarviossa 2018 varauduttiin (TA 847 000 euroa). Teknologia-yksikön irtaimistoinvestointien yhteismäärä oli noin 247 000 euroa. Kuljettajakoulukseen hankittiin uusi kaasukäyttöinen henkilöauto sekä simulaattori. Maarakennus- ja varastoalan investoinnit pitivät sisällään käytetyn pyöräkuormaajan ja tela-alustaisen kaivukoneen sekä kaivukoneen kauhapyörityksen. Sähkö- ja ICT-ala uusi laajakaistaverkon oppimisympäristöä tietokoneilla ja kalusteilla. Autoalalle hankittiin autotekniikan simulaattorikonaisuus.

Palvelut-yksikkö teki irtaimistoinvestointeja yhteensä noin 156 000 eurolla. Sosiaali- ja terveysalan koulutukseen hankittiin simulaatio-opetukseen soveltuvia kame-roita oheislaitteineen. Media-alan sekä taideteollisuus, muoti ja kuva -alan tietokone- ja editointiluokkien laitteistoja uusittiin. Myös elintarvikeala uusi tietokoneita ja kauneudenhoitoala hoitotuoleja.

Ohjaus- ja urapalvelut yksikkö uusi opetuskäytössä olevia tietokoneita noin 37 000 eurolla.

Gradia Jämsä teki irtaimistohankintoja 139 000 eurolla (TA 241 000 euroa). Logistiikka-alalle hankittiin 50 000 eurolla käytetty rekkaveturi. Metsäalalle hankittiin 78 000 eurolla käytetty oppilaskuljetusauto, hakkuukonesimu-

laattori ja metsävarusteltu traktorimönkijä. Puutarha-talousalalle hankittiin sähköistä oppimisympäristöä varten läppäri- ja tabletit 11 000 eurolla.

Gradia-lukioiden irtaimistohankinnat olivat 106 000 euroa (TA 110 000 euroa). Schildtin ja Lyseon lukioihin hankittiin luonnontieteiden mittausjärjestelmiä sekä musiikin ja muiden oppiaineiden opetusvälineitä. Lisäksi hankittiin ICT- ja opetusteknologiaa (yo-kokeiden sähköistämisen ja lisälaitehankinnat).

Gradian sisäisten palveluiden irtaimistohankinnat olivat 81 000 euroa (TA 200 000 euroa). Hankinnat liittyivät tietotekniikkahankintoihin (kytkimet, verkkolaitteet, dedupliointilaitte) ja digipalveluiden tilojen kalustamiseen.

Gradia-ravintolat ei tehnyt irtaimistohankintoja (TA 40 000 euroa).

Gradia-kiinteistöliikelaitos käytti kone-, laite- ja kalusteinvestointeihin yhteensä 806 000 euroa (TA 1 200 000 euroa). Harjun asuntolaan hankittiin kameravalvontalaitteisto, Viitaniemen C-E-rakennusten taloautomaatiotekniikkaa sekä kiinteistönhoidon kalustoa. Lisäksi toteutettiin Harjun peruskorjauksen 2. vaiheeseen liittyen irtokaluste- ja AV-laitehankintoja yhteensä noin 46 000 eurolla sekä Schildtin lukion Viitaniementie B-rakennuksen tiloihin irtokaluste- ja AV-laitehankintoja yhteensä 622 000 eurolla.

IRTAIMISTOHANKINNAT 2018 (1 000 €)

Irtaimistohankinnat (1 000 €)	TA 2018	TP 2018	Ero
Gradia Jyväskylä	847	440	-407
Gradia Jämsä	241	139	-102
Gradia-lukiot	110	106	-4
Gradian sisäiset palvelut	200	81	-119
Gradia-ravintolat	40	0	-40
Gradia-kiinteistöt	1 200	806	-394
Irtaimistohankinnat yhteensä	2 638	1 573	-1 065

2.4 Rahoitusosan toteutuminen

Vuoden 2018 talousarviossa rahoituksen sitovuustaso määriteltiin siten, että lainakannan muutos saa olla enintään 6,9 milj. euroa.

Verrattaessa toteutuneita tilinpäätöslukuja talousarvioon voidaan todeta, että toiminnan rahavirta eli kun-

tayhtymän tulo-rahoitus oli 7,6 milj. euroa budjetoitua suurempi ja investointien rahavirta 2,0 milj. budjetoitua pienempi (investoinnit toteutuivat 1,8 pienempinä ja pysyvien vastaavien luovutustulot 0,2 milj. euroa suurempina). Toiminnan ja investointien rahavirta oli yhteensä 9,6 milj. euroa budjetoitua suurempi, mikä heijastui siihen, ettei lainanottovaltuuksia tarvinnut käyttää lainkaan. Lainakannan muutos oli -2,6 milj. euroa, joten lainakanta pieneni 32,3 milj. eurosta 29,7 milj. euroon.

KUNTAYHTYMÄN RAHOITUSLASKELMA 2018

1 000 €

	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit				
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	7 522	4 477	12 350	7 873
Satunnaiset erät	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-456 7 066	0 4 477	-244 12 106	-244 7 629
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-16 100	-12 270	-10 512	1 758
Rahoitusosuudet investointimenoihin	40	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	806 -15 254	878 -11 392	1 121 -9 391	243 2 001
Toiminta ja investoinnit, netto	-8 188	-6 915	2 715	9 630
Rahoitustoiminta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	0	0		0
Antolainasaamisten vähennykset	0 0	0 0	0	0 0
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000	9 500	0	-9 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 933	-2 600	-2 600	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0 8 067	0 6 900	-2 600	0 -9 500
Oman pääoman muutokset		0	0	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	-121	-15	115	130
Lainakanta 31.12.	32 267	39 167	29 667	-9 500

KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ ILMAN LIKELAITOKSIA RAHOITUSLASKELMA 2018

1 000 €

	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit				
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	297	-2 557	4 381	6 938
Satunnaiset erät	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-355 -58	0 -2 557	-244 4 137	-244 6 694
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-1 125	-1 438	-767	671
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	549 -576	0 -1 438	261 -506	261 932
Toiminta ja investoinnit, netto	-634	-3 995	3 631	7 626
Rahoitustoiminta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	0 0	0 0	0 0	0 0
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	4 000	0	-4 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0	0	0	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0 0	0 4 000	0 0	0 -4 000
Oman pääoman muutokset		0	0	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	-634	5	3 631	3 626
Lainakanta 31.12.	0	4 000	0	-4 000

Jyväskylän aikuisopisto -liikelaitoksen vuoden 2017 rahoituslaskelman luvut on yhdistelty vuoden 2017 vastaavaan rahoituslaskelmataulukkoon!

GRADIA-KIINTEISTÖT-LIIKELAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA 2018

1 000 €

	TP 2017	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Toiminta ja investoinnit				
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	7 225	7 034	7 969	935
Satunnaiset erät	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-101 7 124	0 7 034	0 7 969	0 935
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-14 975	-10 832	-9 745	1 087
Rahoitusosuudet investointimenoihin	40	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	257 -14 678	878 -9 954	860 -8 885	-18 1 069
Toiminta ja investoinnit, netto	-7 554	-2 920	-916	2 004
Rahoitustoiminta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	0 0	0 0	0 0	0 0
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000	5 500	0	-5 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 933	-2 600	-2 600	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0 8 067	0 2 900	0 -2 600	0 -5 500
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0
Vaikutus maksuvalmiuteen	513	-20	-3 516	-3 496
Lainakanta 31.12.	32 267	35 167	29 667	-5 500

2.5 Yhteenvedo talousarvion toteutumisesta sitovuustasoin

Vuoden 2018 talousarvion sitovuustasot (1 000 €)

	TA 2018	TP 2018	Poikkeama
Käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa			
Kuntayhtymän vuosikate ilman liikelaitosta (Gradia Jyväskylä, Gradia Jämsä, Gradia-lukiot, Gradian sisäiset palvelut ja Gradia ravintolat) vähintään	-2 557	4 381	6 938
Gradia Jyväskylä	207	4 099	3 892
Gradia Jämsä	-744	229	973
Gradia-lukiot	-1 531	-1 138	393
Gradian sisäiset palvelut	-541	1 064	1 605
Gradia-ravintolat	52	128	76
Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen vuosikate vähintään	7 034	7 969	935
Koulutuskuntayhtymä yhteensä	4 477	12 350	7 873

Investointiosa

Rakentamisinvestointien ja irtaimistohankintojen kokonaismäärä ilman mahdollisia investointiavustuksia ja -varauksien purkua	-12 270	-10 512	1 758
Kiinteistöjen rakentamisinvestoinnit	-9 632	-8 939	-693
Irtaimistohankinnat	-2 638	-1 573	-1 065

Rahoitusosa

Lainakannan muutos enintään	6 900	-2 600	-9 500
-----------------------------	-------	--------	--------

Lisäinformaatiota - ei-sitova tavoite

3 Henkilöstöraportti

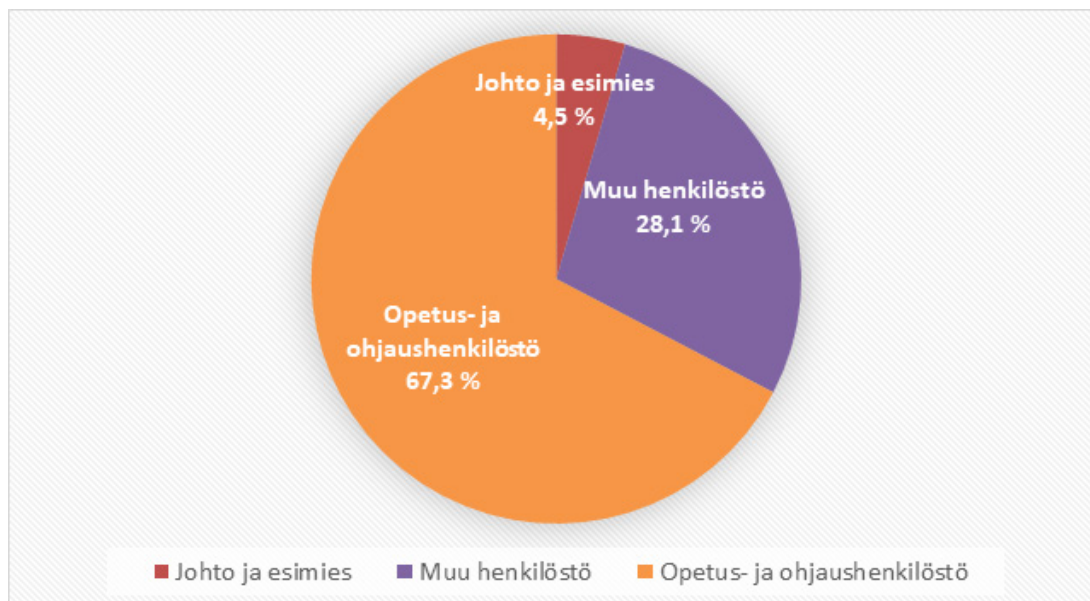
Johdanto

Henkilöstöraportin tehtävänä on antaa henkilöstölle ja eri sidosryhmille tietoa Jyväskylän koulutuskuntayhtymän henkilöstövoimavaroista kokonaisuutena tilinpäätösvuonna ja lähitulevaisuudessa. Henkilöstöraporttiin on koottu toiminnan kannalta keskeisiä henkilöstötunuslukuja.

Henkilöstömäärä ja rakenne

Kuntayhtymän palveluksessa oli tilikauden päättyessä 31.12.2018 yhteensä 1 056 päätoimista, vakinaista tai

määräaikaista henkilöä. Edellisenä vuonna vastaava luku oli 1 064, joten kokonaisuudessaan henkilöstömäärä on vähentynyt kahdeksalla henkilöllä. Edellisten lisäksi kuntayhtymän palveluksessa työskentelee jonkin verran sivutoimisia opettajia ja palkkioita maksettiin näyttöarvioijille, luennoitsijoille, erilaisten toimikuntien ja ohjausryhmien jäsenille sekä asiantuntijoille ja luottamushenkilöille. Palkanlaskennasta lähti vuonna 2018 maksuun keskimäärin 1 136 palkkalaskelmaa kuukausittain (1 199 vuonna 2017). Maksuja oli jälleen vähemmän kuin edellisvuosina, mikä kertoo siitä, että myös erilaisia palkkionsaajia oli vähemmän.

Kuvio 4. Kokonaiskuva Gradian henkilöstön rakenteesta

Opetus- ja ohjaushenkilöstön osuus koko henkilöstöstä oli 67,3%. Opetus- ja ohjaushenkilöstöön on tässä laskettu vain OVTES-sopimusalan opettajat ja opinto-ohjaajat eli ei muuta opetusta tukevaa henkilöstöä. Kun opetus- ja ohjaushenkilöstön osuuteen lisätään vielä välittömästi opiskelijatyössä olevat mm. opiskelija-avustajat ja ammattimiehet, ko. ryhmän osuus henkilöstöstä nousee 76,3 %:iin. Gradian johto- ja esimiestehtävissä työskentelee yhteensä 48 henkilöä, joka on 4,5 % kokonaishenkilöstömäärästä. Johdon ja esimiesten määrää on vähennetty 1.8.2018 siirtäessä uuteen organisaatioon. Gradiassa on 40 % vähemmän esimiehiä kuin ao-organisaatiossa oli.

Gradian henkilöstöstä 90 % työskenteli toistaiseksi voimassaolevassa palvelusuhteessa (91 % vuonna 2017 ja 85 % vuonna 2016). Määräaikaisten osuus henkilöstöstä oli näin ollen 10 % (9 % vuonna 2017 ja 15 % vuonna 2016). Määräaikaisten tehtävät ovat pääasiassa vakinaisen henkilöstön sijaisuuksia (perhevapaan tai opintovapaan sijaisuuksia, mutta myös Gradian sisällä muihin määräaikaisiin tehtäviin siirtyvien sijaisuuksia). Määräaikaisen henkilöstön määrää on sopeuttamistoimien johdosta pystytty vähentämään.

	Henkilöstö- vahvuus 31.12.2017	Henkilöstö- vahvuus 30.4.2018	Henkilöstö- vahvuus 31.8.2018	Vakituinen	Määräaikainen	Johtoa ja esimiehiä	Opetus- ja ohjaushenkilöstöä	Muuta henkilöstöä	Sivutoimiset	Henkilöstö- vahvuus 31.12.2018
Gradia Jyväskylä		578	581	521		53	23	487	64	35
Gradia Jämsä		100	91	80		11	4	74	13	3
Gradian sisäiset palvelut		135	140	127		11	11	1	126	
Gradia-ravintolat		50	50	31		18	1	0	48	
Gradia-lukiot		157	153	142		13	5	149	1	7
Gradia-kiinteistöt		50	53	48		1	4	0	45	
yhteensä	1064	1070	1068	949		107	48	711	297	45

Taulukko 1. Henkilöstömäärä ja rakenne vuonna 2018

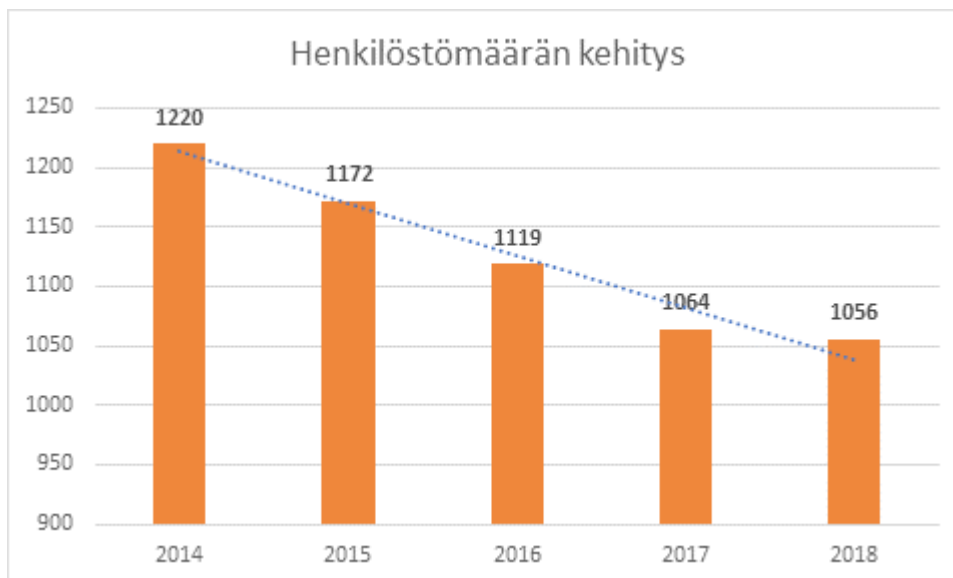
Henkilöstömäärä on vähentynyt talouden sopeuttamistoimien seurauksena vuosina 2014–2017 noin 50 henkilön vuosivauhtia, mutta vuonna 2017 enää vain kahdeksalla henkilöllä, kun tarkastellaan vuoden viimeisten päivien henkilöstövahvuutta. Kokonaisuudessaan henkilöstömäärä on vähentynyt vuodesta 2014 vuoteen 2018 yhteensä 164 työntekijällä.

Sopeuttamistoimiin ovat kuuluneet määräaikaistuuksien päättymisen ja eläköitymisten myötä tapahtuva työvoiman vähentäminen. Henkilöstön väheneminen ja siihen liittyvät tehtäväjärjestelyt ovat aiheuttaneet työnkuvien tarkastelua ja töiden jakamista uudelleen. Lisäksi henkilöstön yhteiskäyttöä on lisätty tavoitteena tarjota ensisijaisesti jo olemassa olevalle vakituiselle henkilöstölle täysi työmaa ja uusia tehtäviä. Kuntayhtymässä on jatkettu tiukkaa rekrytointilinjaa ja koko koulutuskuntayhtymän yhteinen rekrytointija, virka- ja työvapaita sekä ylitoita koskeva toimintamenettelyohje oli edelleen voimassa: mm. kaikista yli kahden viikon rekrytoinneista tehtiin täyttölupahakemus ja selvitet-

tiin jo olemassa olevan henkilöstön käyttömahdollisuus tehtävässä. Täyttölupia haettiin yhteensä 208 kertaa. Työpaikkoja oli avoinna 123, joista julkisessa rekrytoinnissa oli 110 ja sisäisesti täytettiin 13 tehtävää (hankkeisiin liittyviä työtehtäviä). Täyttölupa haetaan vakituisen tai määräaikaisten työntekijän rekrytoinnin lisäksi myös työntekijän vakinaistamisesta, tukityöllistetyin, siviilipalvelusmiehen tai palkallisen harjoittelijan työhön ottamiseksi.

Yhteistoimintaneuvotteluja käytiin myös vuonna 2018, mutta myönteisessä hengessä, sillä ammatillisen koulutuksen opetus- ja ohjaushenkilöstöä siirrettiin lehtorin virkoihin ja muihin virkasuhteisiin ammatillisen koulutuksen lainsäädännön muutoksen ja siihen liittyvän siirtymäsäännöksen johdosta.

Alla oleva kuvio kuvaa kuntayhtymän päätoimisen vakituisen ja määräaikaisten henkilöstömäärän kehitystä vuodesta 2014 alkaen.

Kuvio 5. Henkilöstömäärän kehitys

Sukupuolirakenne

Koko henkilöstöstä miehiä on 38 % ja naisia 62 %.

	Miehiä lkm	%	Naisia lkm	%
Johto ja esimies	20	42	28	58
Muu henkilöstö	76	26	221	74
Opetus- ja ohjaushenkilöstö	306	43	405	57
Kaikki yhteensä	402	38 %	654	62 %

Taulukko 2. Sukupuolirakenne

Osa-aikaiset

	Osa-aika eläke	Osa-aikainen virka-/työsuhte	Muu osa-aikaisuus	Yhteensä	Osa-aikaisten % osuus henkilö- määrästä
Yhteensä henkilöitä	16	49	10	75	7 %

* vuonna 2017 osa-aikaisen henkilöstön osuus oli 12% (132 työntekijää)

Taulukko 3. Osa-aikaiset

Osa-aikaisena työskenteli vuoden vaihteessa enää 75 henkilöä, kun edellisvuonna osa-aikaisia oli vielä 132 henkilöä (140 vuonna 2016). Osa-aikaisen henkilöstön määrä on vähentynyt viime vuosina. Osa-aikaisen henkilöstön määrän vähentämistä vuoden 2018 osalta selittää erityisesti ammatillisen koulutuksen virkasiirrot, joissa osa-aikaisella työsopimuksella työskennelleistä aikuiskouluttajista osa siirrettiin kokoaikaisiin virkoihin joulukuussa.

Osa-aikaisia virka- tai työsuhteita Gradiassa oli enää 49, kun niitä vuonna 2017 oli vielä 95. Osa-aika-eläkeläi-

siä oli 16 (22 vuonna 2017) ja muilla osa-aikaisuuksilla oli 10 työntekijää (15 vuonna 2017). Muun osa-aikaisuuden perusteena olivat työntekijän oma pyyntö tai osittainen hoitovapaa, toisin sanoen työntekijä tekee henkilökohtaisen elämäntilanteensa vuoksi lyhennettyä työaika.

Henkilöstökulut

Henkilöstökulut olivat yhteensä 60 milj. euroa (69,7 % toimintakuluista). Henkilöstökulut pienenevät vuodesta 2017 noin 1,4 miljoonaa (-2,3 %).

Henkilöstökulut

	% toiminta- 2018 kuluista		% toiminta- 2017 kuluista		% toiminta- 2016 kuluista		% toiminta- 2015 kuluista	
Palkat ja palkkiot	48 115	56,3	48 822	54,7	52 376	53,3	53 941	54,2
Eläkekulut	9 762	11,4	9 945	11,1	11 016	11,2	11 381	11,5
Muut henkilösivukulut	1 725	2,0	2 220	2,5	3 286	3,4	2 919	2,9
Yhteensä	59 602	69,7	60 987	68,3	66 678	67,9	68 241	68,6

Taulukko 4. Henkilöstökulut vuosina 2015–2017

Palkkauksen rakenne

Taulukossa 5 on esitetty sopimusaloitain kuntayhtymän henkilöstön palkkauksen rakenne keskimäärin ja miesten ja naisten keskiansiot. Keskiansioiden nousuun

on vaikuttanut mm. organisaatiouudistus, jonka yhteydessä esimerkiksi ammatillisen koulutuksen kaikki yksikönjohtajat siirrettiin OVTES -sopimusalalta KVTES-sopimusalalle, sekä vuoden 2018 yleiskorotus.

2018	KVTES	OVTES	TS
Tehtäväkohtainen palkka	91,77 %	84,39 %	86,41 %
Palveluaikaan sidotut lisät	6,35 %	11,95 %	6,06 %
Määrävuosisisä	0,17 %	0,00 %	0,00 %
Henkilökohtainen lisä	1,64 %	0,36 %	7,53 %
Erillisisä	0,07 %	0,00 %	0,00 %
ylitunnit	0,00 %	3,28 %	0,00 %
kouluk.opet.kehit.	0,00 %	0,03 %	0,00 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %
keskiansio keskim. €/kk	2 969,75 €	4 013,94 €	2 685,43 €
muutos ed. vuoteen	7,74 %	1,06 %	2,33 %
Miesten keskiansio €/kk	3 366,39 €	3 997,68 €	2 635,91 €
Naisten keskiansio €/kk	2 879,53 €	4 026,41 €	2 982,58 €

Taulukko 5. Sopimusaloitain palkkauksen rakenne keskimäärin (%-osuudet kokonaisansioista)

Henkilöstön eläköityminen

Henkilöstö voi siirtyä vanhuuseläkkeelle 63–68-vuotiaana. Pääsääntöisesti henkilöstö jatkaa työssä henkilökohtaiseen vanhuuseläkeikään saakka, joka on useimmilla korkeampi kuin yleinen vanhuuseläkeikä. Eläkkeelle jääetään 64-vuotiaana; vuonna 2018 vanhuuseläkkeelle jäätin keskimäärin 64,1-vuotiaana (64,2 vuosina 2016 ja 2017).

Vanhuuseläkkeelle jääetään keskimäärin
64,1 vuoden iässä

Varhennetulle vanhuuseläkkeelle

62,2 vuoden iässä

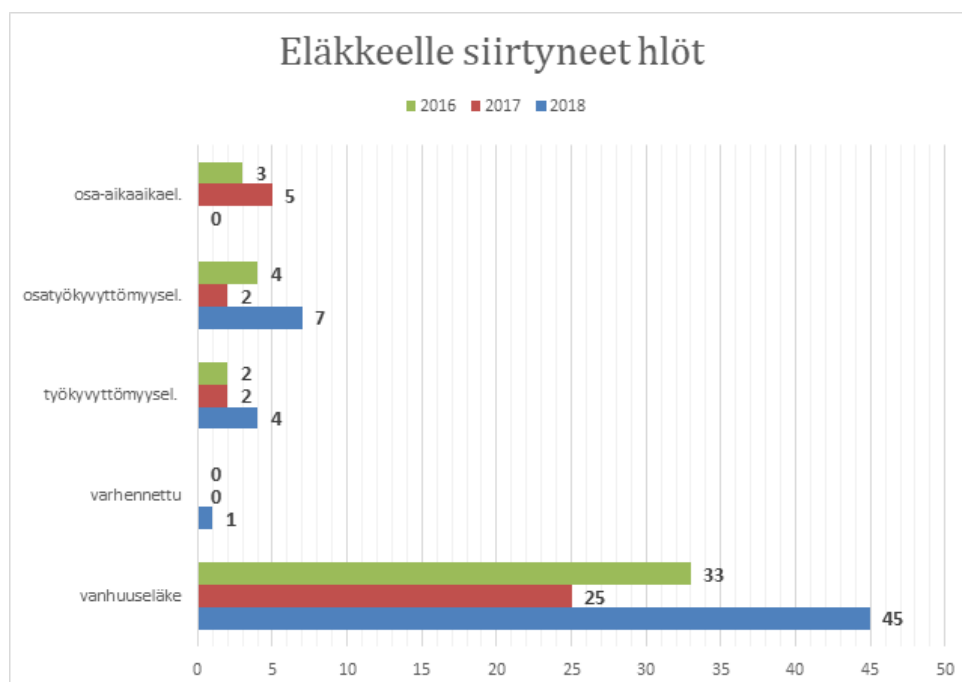
Osatyökyvyttömyyseläkkeelle jääetään keskimäärin

56,0 vuoden iässä

Työkyvyttömyyseläkkeelle jääetään keskimäärin

59,3 vuoden iässä

Erilaisille eläkkeille siirtyneet vuosina 2016–2018

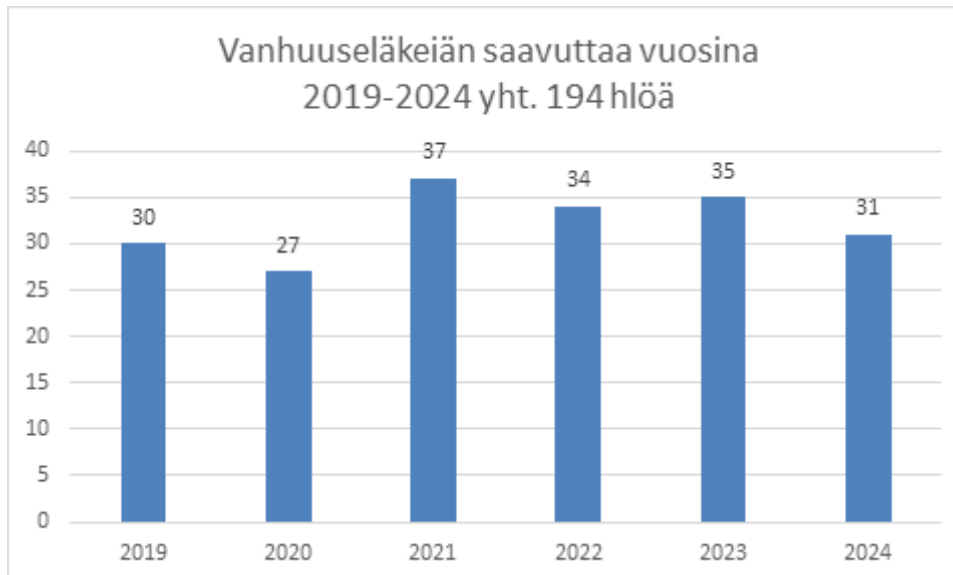
Kuvio 6. Eläkkeelle siirtyneet

Ennakoitu eläkkeelle siirtyminen

Seuraamalla eläkepoistumaa ja eläke-ennusteita sekä yhdistämällä tietoja strategisiin tavoitteisiin ja toiminnan painopisteisiin kyetään ennakoimaan tulevaa työntekijätarvetta, osaamisen poistumaa ja työurien pituutta. Kuntayhtymän henkilöstö eläköityi paria aiempaa vuotta enemmän vuonna 2018. Organisaation omat en-

nusteet eläkevakuutusyhtiön ennusteiden rinnalla ovat tärkeitä ja tukevat varautumista eläkepoistumiin.

Vanhuuseläkeiän saavuttaa ajanjaksolla 2019–2024 yhteensä 194 henkilöä eli 18 % tämän hetkisestä henkilöstövahvuudesta. Vuonna 2018 vanhuuseläkeiän saavutti 31 henkilöä. Vanhuuseläkkeelle jääneitä oli vuoden loppuun mennessä kuitenkin 45 henkilöä.

Kuvio 7. Vanhuuseläkeiän saavuttavat työntekijät vuosina 2019–2024 (lkm)

Osaamisen johtaminen

Kuntayhtymän henkilöstöllä on monialaisena asiantuntija- ja oppimisyhteisönä käytettävissä kattavasti mahdollisuuksia myös oman osaamisen kehittämiseen. Valtaosalla henkilöstöstä on erilaista täydennyskoulutusta, jatkokoulutusta, uusia tutkintoja parhaillaan työn alla tai tehtynä sekä erilaisia ammatteja tukevia lyhytkursseja työuransa aikana. Työntekijöiden ammatillinen osaaminen ja sitä tukeva laaja täydennyskoulutus on nähty työntekijöiden vahvuutena monissa työyhteisöissä.

Liki puolella henkilöstöstä on ylempi korkeakoulututkinto joko yliopistosta eli vähintään maisterin tutkinto tai korkeampi tai ylempi ammattikorkeakoulututkinto. Seuraavaksi eniten henkilöstöllä on amk-tasoinen tutkinto. Kolmanneksi eniten työntekijöillä on jokin keskiasteen tai toisen asteen tutkinto.

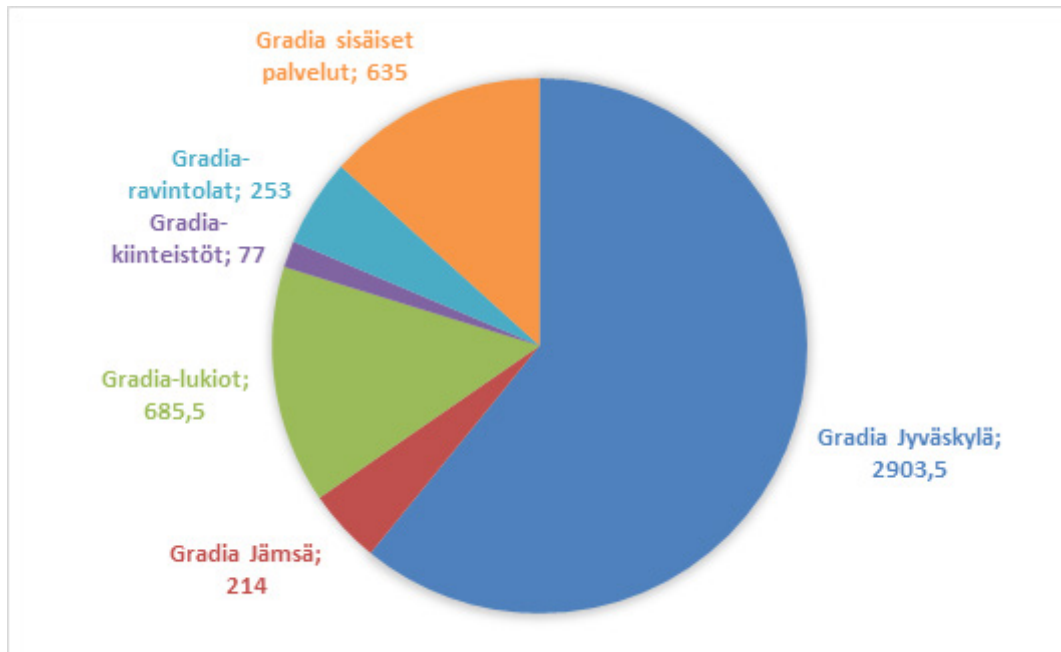
Työyhteisöjen tukitoimiin kuuluu tarpeen mukaan työohjaus ja pienryhmissä tapahtuva työnohjauksellinen kehittäminen. Kynnys tämän tyyppiseen kehittämiseen ja tukeen on pidetty matalana. Johdolla ja esimiehillä on tarvittaessa mahdollisuus kehittää johtajuuttaan eri-

laisen vertaisryhmätoiminnan tai johtajuuscoachingin keinoin. Esimiesjoukon yhteen kokoaminen on koettu tärkeäksi. Esimiesten yhteistyö oppilaitoksen sisällä ja kesken on tärkeää esimiesosaamisen kehittämistä. Esimiehille järjestettiin yhteisiä esimiestilaisuuksia keväällä ja syksyllä. Gradian uudet esimiehet määrittivät itselleen mm. esimiestyön periaatteet yhteisessä esimiesvalmennuskokonaisuudessa.

Opintovapaalla (lakisääteinen) vuonna 2018 oli yhteensä 33 työntekijää (25 vuonna 2017 ja 36 vuonna 2016) yhteensä 3 391 kalenteripäivää (3 535 vuonna 2017 ja 5 390 vuonna 2016). Pitkille opintovapaille jää useimmiten opetushenkilöstö. Uusia vuorotteluvapaita ei kuntayhtymässä myönnetty sopeuttamistoimista ja yhteistoimintaneuvotteluista johtuen.

Työntekijää kohden laskettuna koulutuspäiviä kertyi 4,5 päivää vuonna 2018 eli saman verran kuin vuonna 2017. Koulutuspäivien sisältöalueissa on vuosittaista vaihtelua riippuen kehittämistoiminnan painopisteistä ja ulkopuolisen hankerahoituksen kohdentumisesta. Eniten kouluttauduttiin omaan alaan ja työtehtävään kiinteästi liittyvissä asioissa.

Henkilöstön koulutuspäivät tulosalueittain

Kuvio 8. Henkilöstön koulutuspäivät tulosalueittain

Jyväskylän koulutuskuntayhtymässä esimiehet käyvät kehityskeskustelut joko yksilö- tai ryhmäkehityskeskusteluna aina kevättalvesta alkaen. Esimiehet kirjaavat käydyt kehityskeskustelut yhteiseen järjestelmään, josta henkilöstöpalvelut ottavat raportin käydyistä kehityskeskusteluista.

Hr-järjestelmään kirjattuja ja rekisteröityjä kehityskeskusteluja oli kuntayhtymässä vuonna 2018 yhteensä 359 (405 vuonna 2017, 673 vuonna 2016 ja 764 vuonna 2015), mikä merkitsee sitä, että kehityskeskusteluprosentti jää 34 %:iin, kun määrä suhteutetaan vakituisen ja määräaikaisen henkilöstön määrään vuoden vaihteessa (38 % vuonna 2017, 60 % vuonna 2016 ja 65,2 % vuonna 2015). Isot muutokset ja esimiesten vaihtumiset ovat ol-

leet syynä alhaisiin kehityskeskusteluprosentteihin parina viime vuonna. Tavoite on, että kehityskeskustelut käydään vuosittain henkilöstön kanssa ja ne kirjataan yhteisesti sovitulla tavalla tietojärjestelmään raportointia ja seuranta varten. Kehityskeskustelujen käymiseen on yhtenäinen malli, jota esimies voi muokata henkilöstöryhmän ja vuosittaisen tilanteen mukaan sopivaksi painotuksiltaan. Painotus kuntayhtymän kehityskeskusteluissa on hyvä dialogi ja työntekijöiden kohtaaminen, osaamisesta puhuminen, kehittämisen suunnittelu, tavoitteiden kirkastaminen, toiminnan ja yhteistyön arviointi. Olennaista on osata huomioida työntekijöiden ja eri henkilöstöryhmien erilaiset ja vuosittaiset tarpeet kehityskeskustelujen sisällöille.

Työhyvinvointi, terveydellinen toimintakyky ja sairauspoissaolot

Sairauspoissaolot (kalenteripäivät)

Kalenteripäivinä	
2018	
Gradia Jyväskylä	5267
Gradia Jämsä	568
Gradian sisäiset palvelut	1449
Gradia-kiinteistöt	424
Gradia-ravintolat	518
Gradia-lukiot	593
Sairauspoissaolot yhteensä	8819
Sairauspoissaolot päivä/hlö	8,35

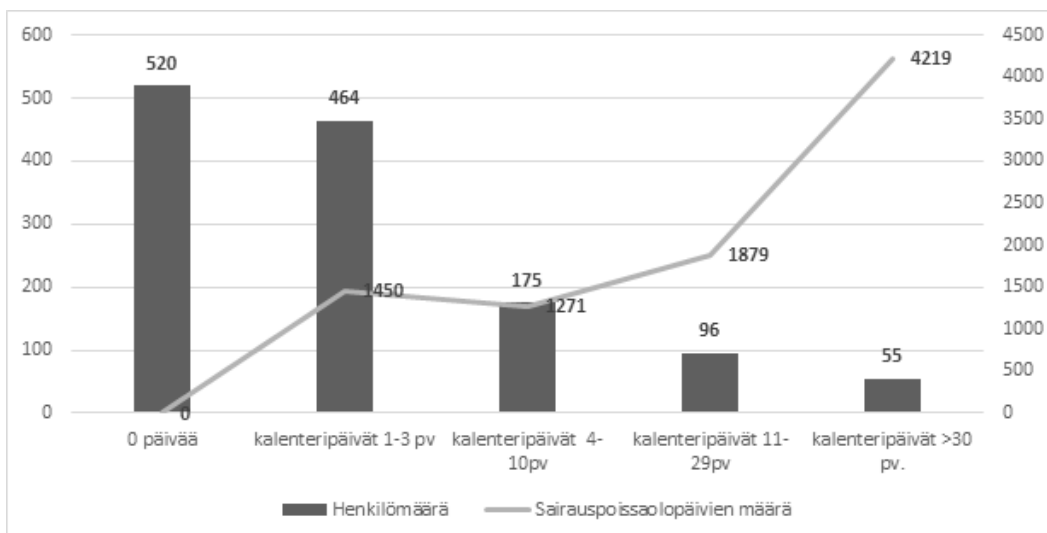
Taulukko 6. Sairauspoissaolot

Yllä olevissa sairauspoissaolopäivissä on huomioitu kaikki sairauspoissaolot eli palkalliset, osapalkalliset (2/3 palkkaa) ja palkattomat. Sairauspoissaolot laskivat hieman edellisvuodesta.

	2018	Muutos %	2017	Muutos %	2016	Muutos %	2015
Kalenteripäivät ja muutos %	8819	-1,52	8955	-18,42	10977	1,27	10839
Työntekijää kohden laskettuna	8,35		8,42		9,81		9,25

Taulukko 7. Sairauspoissaolojen kehitys 2015–2018

Alla oleva kuvio 9 kuvaa henkilömääriä ja sairauspoissaolopäiviä keston mukaan ryhmiteltynä. Lyhyet 1–3 päivää kestävät sairauslomat ovat Gradiassa ns. normaalia sairastamista eli nuhakuume-poissaoloja.

Kuvio 9. Sairauspoissaolopäivät ryhmiteltynä

Lyhyiden 1–3 päivää kestäneiden sairauspoissaolojen määrä kalenteripäivinä oli 16,4 % sairauspoissaaloista. Lyhyiden sairauslomien osuus nousi edellisvuodesta 4,3 prosenttiyksikköä. Lyhyiden sairauspoissaolojen osuus sairauspoissaaloista on osoittanut seuraavaa kehitystä:

- 21,0 % vuonna 2016
- 12,1 % vuonna 2017
- 16,4 % vuonna 2018

Sairauspoissaoloprosentti oli 2,29 (ko. tunnusluku lasketaan sairauspoissaolopäivien osuutena koko henkilöstön kalenteripäivistä).

Työterveys Aallon kuntayhtymälle toimittaman työterveyshuoltoraportin perusteella henkilöstön sairauspoissaolopäivien syyt jakautuvat seuraavasti:

- tuki- ja liikuntaelinten ja sidekudoksen sairaudet 25,1 % koskien yhteensä 82 työntekijää (27,7 % vuonna 2017 koskien yhteensä 95 työntekijää)
- erilaiset mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöt 15,6% koskien yhteensä 46 työntekijää (17 % vuonna 2017 koskien 48 työntekijää)

Työterveyshuollon tilaston perusteella tuki- ja liikuntaelinten ja sidekudoksen sairaudet ovat yhä tyypillisin sairauspoissaolon syy. Erilaiset mielenterveyden häiriöt olivat toiseksi yleisin sairauspoissaolon syy. Niiden taustalta työterveyshuolto raportoi erilaisia käyttäytymisen häiriöitä, akuutteja stressireaktioita, univaikeuksia, väsymystä ja uupumusta. Eniten sairauspoissaolopäiviä on ikäryhmässä 56–60 vuotta, toiseksi eniten yli 61-vuotiailla. Näissä ei ollut havaittavissa muutosta verrattuna edellisvuoteen.

Flunssakauden varalle kuntayhtymä on tarjonnut työterveyshuollon kautta influenssarokotteen henkilöstölle. Edellisvuosien tapaan henkilöstölle järjestettiin syksyllä erillisiä rokotuspäiviä. Rokotuksen on ottanut vuosittain parisataa työntekijää Jyväskylässä ja Jämsässä.

Mikäli työntekijälle kertyy kumulatiivisesti vuoden aikana 30 sairauspoissaolopäivää, on esimiehen käynnistettävä varhaisen tuen mukaiset toimet ja informitava asiasta työterveyshuoltoa. Joskus myös useiden lyhyiden poissaolojen taustalta voi löytyä työuupumusta, päihteiden käyttöä tai ongelmia esimerkiksi perhepiirissä, joten niiden seuranta ja esimiehen varhaisen tuen mallin mukainen toiminta on tärkeää. Varhaisen tuen ja puhekesiötoimintamalli uusitaan ja viedään kokonaisuudessaan sähköiseen järjestelmään vuonna 2019 Terveystalon vaihtuessa työterveyspalvelun tuottajaksi. Samalla sairauspoissaolojen hälytysrajat muuttuvat.

Työterveys Aallossa Jyväskylässä käytiin vuonna 2018 yhteensä 29 työterveysneuvottelua koskien 24 eri työntekijää. Pihlajalinnan työterveydessä Jämsässä käytiin kolme työterveysneuvottelua vuoden 2018 aikana. Päihdeohjelman toteuttamiseen liittyviä neuvotteluja ei vuonna 2018 ollut. Kahden henkilön kohdalla kyse oli ollut työkyvyn seurantaraportista. Kaksi työterveysneuvottelua pidettiin liittyen mahdolliseen työpaikan sisäilmaoireiluun. Muut neuvottelut liittyivät työn ja terveydentilan yhteensovittamiseen. Vuonna 2018 ei myöskään käytetty Kevan rahoittamaa työkoekilua työhön paluuta suunnitellussa.

Neljän henkilön kohdalla työhön paluu ja työssä selviytyminen järjestettiin erilaisin työjärjestelyin, joista on sovittu yhdessä työterveyshuollon ja esimiehen kanssa.

Kymmenen henkilöä palasi työhön sairauslomalta osasairauspäivärahan tuella. Määräaikaista osakuntoutustukea haettiin kuudelle henkilölle, joidenkin kohdalla se haettiin osasairauspäivärahan päättymisen jatkoksi. Pysyvää osatyökyvyttömyyseläkettä haettiin yhdelle henkilölle.

Kuntayhtymässä henkilöstön sairauspoissaolot ovat edelleen alhaisia. Henkilöstö on pääsääntöisesti sitoutunutta ja motivoitunutta työhönsä, jolloin kynnys jäädä sairauslomalle on hyvin korkea, ellei kyseessä ole vakavampi sairaus. Vähäiset työntekijöiden sairauspoissaolot ovat yhteydessä usein myös työyhteisön hyvään ilmapiiriin. Sairauspoissaolojen vähäisyyttä voi koulutustoimialalla selittää myös opettajien pitkällä keskeytysjaksoilla lukuvuoden aikana.

Sairaalan lapsen hoito (tilapäinen hoitovapaa)

Henkilöstöllä on oikeus tilapäiseen hoitovapaaseen alle 12-vuotiaan lapsen tai vammaisen lapsen äkillisen sairastumisen johdosta. Tilapäistä hoitovapaata voi saada enintään neljä työpäivää kerrallaan lapsen hoitamiseksi tai hoidon järjestämiseksi. Kuntayhtymässä on sovittu henkilöstöjärjestöjen kanssa käytännöstä, jossa esimiehen on mahdollista myöntää tilapäinen hoitovapaa työntekijälle ilman lapsen terveydentilan todistusta. Yhteensä näitä päiviä kertyi viime vuonna 220 kalenteripäivää eli 0,21 päivää työntekijää kohden laskettuna (204 kalenteripäivää eli 0,19 päivää työntekijää kohden vuonna 2017 ja 319 kalenteripäivää eli 0,29 päivää työntekijää kohden vuonna 2016:).

Sairastamisen kustannukset työnantajalle

Sairausajan palkkaa maksettiin yhteensä 1,1 milj. euroa (1,1 milj. euroa vuonna 2017, 1,4 milj. euroa vuonna 2016 ja 1,3 milj. euroa vuonna 2015). Sairausajan palkan lisäksi kustannuksia aiheutuu mm. sijaisten palkkaamisesta, mahdollisista ylityökorvauksista, kuntouttamisesta tai hoidoista.

Tapaturmien aiheuttamat sairausajan palkkakustannukset olivat yhteensä 30 177 euroa (40 987 euroa vuonna 2017, 21 014 euroa vuonna 2016, 33 450 euroa vuonna 2015, 66 387 euroa vuonna 2014 ja 71 754 euroa vuonna 2013). Tapaturmien osalta kustannukset vähenivät 10 809 euroa edellisestä vuodesta.

Työnantajan kokonaiskustannukset sairauspoissaolojen ja tapaturmien osalta ilman Kela-korvauksia vuonna 2018

	sairauslomien eurot	tapaturmien eurot
Gradia Jyväskylä	586 252,92	12 084,65
Gradia Jämsä	68 010,98	0,00
Gradian sisäiset palvelut	113 921,85	758,92
Gradia-kiinteistöt	29 183,51	913,61
Gradia-ravintolat	33 323,40	6 202,97
Gradia-lukiot	52 019,65	3 781,12
Yhteensä	882 712,31	23 741,27
sivukulut 27,11 %	239 303,31	6 436,26
Yhteensä	1 122 015,62	30 177,53

Taulukko 8. Sairauspoissaolojen ja tapaturmien kokonaiskustannukset 2018

Työterveyshuolto

Kuntayhtymälle työterveyshuollon palvelut tuottivat vielä vuonna 2018 Työterveys Aalto ja Aallon sopimusyhteistyökumppanit eli Jämsässä Pihlajalinna. Työterveyshuollon toimintasuunnitelman mukaisesti työterveyshuolto Aalto vastasi työterveyspainotteisesta ja yleislääkäritasoisesta sairaanhoidosta kuntayhtymän henkilöstölle. Työterveyshuollon toimintaan kuuluivat myös työkyvyn arviointi, osatyökykyisen tukitoimet, yksilöllinen palveluohjaus, työkykytarkastukset, kuntoutustarpeen arviointi ja ohjaus kuntoutukseen, erilainen terveysneuvonta ja terveystarkastukset sekä esimiesten ja työyhteisöjen konsultaatiot.

Kuntayhtymän ja työterveyshuollon yhteistyöryhmä kokoontui pari kertaa vuoden aikana. Tapaamisissa arvioitiin yhteistyön laatua, palvelusopimusta ja kehittämisen kohteita sekä keskusteltiin toimintasuunnitelman toteutumisesta.

Työterveyshuollon kustannukset koostuvat henkilöstön käynneistä työterveyslääkärillä, työterveyshoitajalla ja muilla työterveyshuollon asiantuntijoilla sekä laboratorio- ja radiologiatutkimuksista. Kela-korvauksen hakeminen, työterveyden laskujen käsittely ja kustannusten seuranta on keskitetty kuntayhtymän henkilöstöpalveluihin.

Kustannukset vähennettynä Kansaneläkelaitoksen korvauksella olivat yhteensä 203 616 euroa. Kustannus laskettuna henkilöä kohden oli 192,82 euroa. Työterveyshuollon kustannukset alenivat noin 16 % edellisestä vuodesta.

Työterveyshuollon kustannukset 1 000 euroa - Kelan korvauksella vähennettynä

	2018	Muutos%	2017	Muutos%	2016	Muutos%	2015
Yhteensä	203 616	-15,57 %	241 165	-14,73 %	282 819	19,70	236 266
euroa/henkilö	192,82		226,66		252,74		201,59

Taulukko 9. Työterveyshuollon kustannukset vuosina 2015–2018

Henkilöstön tapaturmat, tapaturmista aiheutuneet poissaolot ja turvallisuus

Tapaturmista aiheutuneita sairauspoissaoloja oli kuntayhtymän tilaston perusteella 237 kalenteripäivää. Sairauspoissaoloa aiheuttaneiden tapaturmien lukumäärä oli yhteensä 22 (15 vuonna 2017, 14 vuonna 2016, 24 vuonna 2015).

Vakuutusyhtiölle vuonna 2018 ilmoitettuja henkilöstön tapaturmia oli yhteensä 48 (41 vuonna 2017, 33 vuonna 2016 ja 48 vuonna 2015). Työssä tai työtehtäviä hoitaessa näistä aiheutui 28 ja työmatkalla 13. Seitsemän sattui työtehtäviin kuuluvan matkustamisen yhteydessä. Liukkaat kulkuväylät ja alustat sekä erilaiset aineet aiheuttivat valtaosan työssä aiheutuneista tapaturmista.

Kuntayhtymän turvaryhmän tehtävänä on kehittää järjestelmällisesti kuntayhtymän turvallisuutta painottaen ennen muuta oppilaitosympäristöjen ja opiskelijoiden ja henkilöstön turvallisuuteen ja vahvistaa turvallisuuden toimintakulttuuria. Turvallisuuteen liittyvää tietoa, havaintoja ja kehittämistoimia kootaan tarpeen mukaan turvallisuusselontekoihin. Turvaryhmä huolehtii keskitetystä informatiivisesta yhteydenpidosta relevantteihin poliisi- ja pelastustoimen viranomaistahoihin ja osallistaa tarvittaessa viranomaisia turvaryhmän toimintaan. Turvaryhmä toimii tiiviissä vuorovaikutuksessa kuntayhtymän johdon, oppilaitosten johdon, Gradia-kiinteistöliikelaitoksen sekä työsuojelutoimikunnan kanssa.

Tapaturmapoissaolot

Kalenteripäivinä

	2018
Gradia Jyväskylä	110
Gradia Jämsä	0
Gradian sisäiset palvelut	9
Gradia-kiinteistöt	11
Gradia-ravintolat	81
Gradia-lukiot	26
Tapaturmapoissaolot yhteensä	237

*v. 2017 vastaava luku oli 226

Taulukko 10. Tapaturmapoissaolot

Henkilöstöliikunta

Kuntayhtymässä työskentelee kuntovalmentaja. Kuntovalmentajan tehtäviin kuuluu yksilöllinen hyvinvointiohjaus, fyysiseen kuntoon liittyvät mittaukset ja henkilöstöliikunnan organisointi ja ohjaus. Gradian työntekijöille on tarjolla yli 25 ohjattua liikuntaryhmää viikoittain Jyväskylän ja Jämsän toimipisteissä

pääosin heti työpäivän jälkeen. Ohjattuja viikoittaisia vakiorhymiä ovat mm. kuntosaliryhmät, erilaiset ryhmäliikuntatunnit ja vesijumpat. Tämän lisäksi henkilöstölle on tarjolla pelivuoroja, lyhytkursseja, netissä tapahtuvaa ohjausta ja hyvinvointi-iltapäiviä. Oman liikunnan kannustimena Gradia tarjoaa henkilöstölle kerran vuodessa maksimissaan 50 euron arvoisen osallistumismaksuedun kunkin itse valitsemaansa massaliikuntatapahtumaan. Vuosittain kannustinrahan käyttää hieman yli 100 työntekijää.

Yksilöllinen hyvinvointiohjaus tapahtuu kuntokartoitus- asemalla. Tapaaminen suunnitellaan kunkin henkilön tilanteen ja tarpeen mukaan. Tapaamisen tavoite voi olla vain seurata fyysisen kunnon tilannetta mitaten fyysistä kuntoa esimerkiksi kerran vuodessa. Tämä soveltuu erityisesti heille, joiden liikuntatottumus on jo vakiintunut ja energia riittää hyvin arkeen. Toisaalta kartoitukseen tulee myös paljon ihan uusia kävijöitä, jotka ovat saaneet kipinän alkaa huolehtimaan fyysisestä kunnostaan. Mikäli asiakkaaksi tulee henkilö, joka kokee, että voimavarat ovat vähissä, on tapaamisen tavoite löytää keskustellen ratkaisuja tilanteeseen. Myös silloin käytetään usein ohessa jotain kuntokartoituksen mittausta, vaikkeivat ratkaisut tässä tilanteessa yleensä olekaan pääasiassa liikuntaan liittyviä. Mikäli voimavarat ovat vähäiset, pyritään seuraava tapaaminen ottamaan jo kohtuullisen lyhyen ajan jälkeen. Huomiona voi myös todeta, että ohjaukseen tullaan usein jonkinlaisen elämän solmukohdan jälkeen tai silloin, kun ilmenee terveysongelmia. Yleisimpiä keskusteluissa ilmenneitä haasteita ovat liikkumisen tai lihaskuntoharjoittelun vähäisyys tai epätietoisuus omasta kunnosta, ravintoon ja painoon liittyvät asiat, uniongelmat, koettu kova työkuormitus ja omaan elämäntilanteeseen tai terveyteen liittyvät haasteet. Käytettävissä olevia fyysisen kunnon mittareja kuntokartoitusasemalla ovat kestävyyskuntalon arviointi, lihaskuntomittaukset omalla keholla sekä kehonhallinta, kehonkoostumusmittaus. Tarvittaessa henkilö voi osallistua omavastuuosuuden maksamalla ryhmään, jossa saa tietoa kehon palautumistilasta kolmen vuorokauden sykevälivaihteluseurannan avulla (Firstbeat).

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä on tarjonnut henkilöstölleen henkilöstöliikunnan palveluja vuodesta 2009 alkaen. Suuri osa liikuntaryhmistä on jo vakiintuneita, mutta liikunnan ja hyvinvoinnin tultua yleiseen keskusteluun viime vuosina, tarpeeseen on reagoitu, ja toimintaa laajennetaan uusilla ryhmillä tai kursseilla. Henkilöstöliikuntatarjonta ja henkilöstön hyvinvointivalmennus nähdään Gradiassa tärkeänä työkykyä ja yhteisöllisyyttä ylläpitävänä asiana. Ryhmähenki ja mukava tunnelma liikuntaryhmissä vaikuttaisivat olevan merkittäviä osallistumisen motivaation lisääjiä. Tuttu ryhmä helpottaa tunnille tulemistä, ja hyvä henki auttaa uusia tulemaan tunnille. Toiminnan katsotaan olevan merkittävä henkilöstötyöntekijöille.

Henkilökunta- ja senioriyhdistys

Jyväskylän koulutuskuntayhtymässä toimii henkilöstön jäsenistä koostuva henkilökuntayhdistys. Henkilökuntayhdistyksen jäseneksi voi halutessaan liittyä maksamalla yhdistyksen jäsenmaksun.

Kuntayhtymä tuki toimintaa 3 000 euron toiminta-avustuksella (4 000 euroa vuonna 2017 ja 10 000 euroa vuonna 2016). Päättynyt tilikausi oli yhdistyksen 21. toimintavuosi. Henkilökuntayhdistys järjesti jäsenilleen kulttuuri- ja vapaa-ajan toimintaa.

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä tuki senioriyhdistystä 500 euron toiminta-avustuksella (500 euroa vuonna 2017 ja 1 500 euroa vuonna 2016). Senioriyhdistys tarjoaa kuntayhtymästä eläkkeelle jääneille työntekijöille mm. liikunta- ja virkistysmahdollisuuksia.

Työnantajan ja henkilöstön välinen yhteistoiminta

Kuntayhtymässä toteutetaan yhteistoimintaa yhteistointalain hengen mukaisesti. Yhteistoiminnan tavoitteena on edistää työnantajan ja työntekijöiden välistä vuorovaikutusta ja mahdollistaa työntekijöiden osallistuminen ja vaikuttaminen työpaikan asioihin. Yhteistoiminta näyttäytyy muun muassa henkilöstön kuulemisena, muutostilanteiden perusteiden selvittämisenä ja henkilöstön osallistamisena. Esimiehen ja työntekijän välitön yhteistoiminta toteutuu muun muassa työpaikkakokouksissa. Henkilöstön edustaja on mukana myös johtoryhmissä.

Jyväskylän koulutuskuntayhtymässä toimii koko kuntayhtymän yhteinen yhteistyötoimikunta, jonka puheenjohtaja on kuntayhtymän johtaja. Lisäksi Gradian tulosalueille on nimetty yhteistyöryhmät.

Yhteistoiminnassa käsiteltiin mm. talousarviota, tilinpäätöstä, henkilöstöraporttia, ammatillisen koulutuksen reformia, työterveyshuollon- ja työsuojelun toimintaohjelmaa ja henkilöstöhallinnon toimintaohjeita.

Lisäksi kuntayhtymän johtaja tapaa pääsopijajärjestöjen pääluottamusmiehiä pääluottamusmiestapaamisissa, joiden tavoitteena on vapaamuotoisesti keskustella ja vaihtaa kuulumisia ajankohtaisista asioista puolin ja toisin.

Työsuojelu ja turvallisuus

Työsuojelun tavoitteena on parantaa työympäristöä ja työolosuhteita työntekijöiden työkyvyn turvaamiseksi ja ylläpitämiseksi sekä ehkäistä ja torjua työtapaturmia, ammattitautia ja muita työstä ja työympäristöstä johtuvia fyysisiä ja henkisiä työn haittoja.

Työsuojelutoimintaa varten on nimitetty kahdeksanjäseninen työsuojelutoimikunta, jonka puheenjohtajana toimii työsuojelupäällikkö. Henkilöstöllä on yksi päätoiminen työsuojeluvaltuutettu. Lisäksi ensimmäiselle varavaltuutetulle on resursoitu työaikaa työsuojeluasioita varten. Toimihenkilöiden valtuutettu hoitaa työsuojelutehtävät oman toimensa ohella. Kuntayhtymässä on kymmenen työsuojeluasiamiestä.

Työsuojelutoimikunta kokoontui neljä kertaa käsitellen mm. työterveyshuollon toteuttamia työpaikkaselvityksiä, työpaikkakäyntejä, työergonomiaselvityksiä, organisaatiomuutosta ja se vaikutusta työhyvinvointiin, riskien ja vaarojen arviointia, läheltä piti -/turvallisuuspoikkeamailmoituksia sekä yleiseen oppilaitosturvallisuuteen, sisäilmaan ja peruskorjaamiseen liittyviä asioita.

Työympäristön ja -yhteisön kehittämiseen osallistuttiin tekemällä sisäisiä työsuojelukäyntejä, tukemalla risti-riitojen ratkaisua ja osallistumalla työpaikkaselvitysten käsittelyyn työpaikoilla.

Aluehallintovirasto teki 14 tarkastuskäyntiä Gradia Jyväskylän ja Jämsän koulutusaloille. Tarkastukset tuottivat joukon toimenpiteitä ja antoivat hyviä eväitä työpaikkakohtaisen työturvallisuuden kehittämiseen.

Sisäilmastoasioiden käsittelyä varten kuntayhtymässä on moniammatillinen työryhmä, joka kokoontui viisi kertaa. Ryhmässä on opiskeluterveyden, työterveyden, työsuojelun, rakennuttajan, Jyväskylän kaupungin ympäristöterveystarkastuksen ja kuntayhtymän edustajat. Tätä ydinryhmää täydennetään kampuskohtaisesti käsiteltävän kohteen mukaisesti.

Viime vuoden laajin sisäilmatyö oli osoitteessa Pitkäkatu 19–21 sijaitsevan musiikin rakennuksen sisäilmatoimet. Erityisesti opiskelijoiden laajan oirehdivuuden takia ryhdyttiin suunnittelemaan nopeutettua siirtymistä rakennuksen alimmasta kerroksesta väistöön. Gradia on tilan vuokralainen.

Kemikaaliturvallisuuden kehittämistyö eteni. Luotiin työpistekohtainen toimintamalli työskentelyn rakenteeksi ja teetettiin laaja selvitys koko kuntayhtymän kemikaaliturvallisuuden tilasta.

Kuntayhtymän turvallisuutta kehittää ja koordinoi kuntayhtymän tulosalueilta ja organisaation eri tasoilta koottu yhdeksänjäseninen turvaryhmä, joka kokoontui vuoden aikana viisi kertaa. Keskeisenä työnä oli Secapp-kriisiviestintäjärjestelmän käyttöönotto henkilöstölle ja hälyttämisestä vastaavien henkilöiden Secapp-käyttökoulutukset.

4 Tilinpäätöslaskelmat

4.1 Tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2018		1.1.-31.12.2017
Toimintatuotot			
Myyntituotot	91 007 137,76		89 173 608,97
Maksutuotot	295 705,89		309 536,65
Tuet ja avustukset	4 763 584,80		4 993 401,18
Muut toimintatuotot	2 403 677,96	98 470 106,41	2 788 748,73
Valmistus omaan käyttöön	<u>0,00</u>		<u>97 265 295,53</u>
			89 790,14
Toimintakulut			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	48 115 352,15		48 822 376,12
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	9 761 543,19		9 944 952,21
Muut henkilösivukulut	1 725 022,51		2 220 476,07
Palvelujen ostot	13 084 381,31		15 104 503,78
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	9 114 830,39		9 252 287,97
Avustukset	261 007,99		405 041,95
Muut toimintakulut	3 393 753,10	85 455 890,64	3 486 408,41
			<u>89 236 046,51</u>
Toimintakate		13 014 215,77	8 119 039,16
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	0,00		0,00
Muut rahoitustuotot	66 803,76		33 558,58
Korkokulut	-316 029,02		-218 510,69
Muut rahoituskulut	-414 828,02	-664 053,28	-412 368,45
			<u>-597 320,56</u>
Vuosikate		12 350 162,49	7 521 718,60
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	11 630 970,95		10 444 643,88
Arvonalentumiset	0,00	11 630 970,95	0,00
			<u>10 444 643,88</u>
Tilikauden tulos		719 191,54	-2 922 925,28
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)		1 522 572,65	1 291 845,86
Varausten lisäys(-)/vähennys(+)		0,00	302 233,07
Rahastojen lisäys(-)/vähennys(+)		<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Tilikauden yli-/alijäämä		<u>2 241 764,19</u>	<u>-1 328 846,35</u>

4.2 Rahoituslaskelma

	1.1. - 31.12.2018		1.1. - 31.12.2017	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	12 350 162,49		7 521 718,60	
Tulorahoituksen korjauserät	<u>-243 876,32</u>	12 106 286,17	<u>-456 112,24</u>	7 065 606,36
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-10 511 740,55		-16 100 260,63	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00		40 000,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>1 120 695,11</u>	<u>-9 391 045,44</u>	<u>806 770,86</u>	<u>-15 253 489,77</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta		2 715 240,73		-8 187 883,41
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		0,00		10 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		-2 599 998,00		-1 933 332,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos		0,00		0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	20 878,85		-17 018,64	
Saamisten muutos	177 364,27		602 707,89	
Korottomien velkojen muutos	-1 349 686,68		5 205 435,29	
Korollisten velkojen muutos	<u>0,00</u>	<u>-1 151 443,56</u>	<u>0,00</u>	<u>5 791 124,54</u>
Rahoituksen rahavirta		-3 751 441,56		13 857 792,54
Rahavarojen muutos		-1 036 200,83		5 669 909,13
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	12 550 589,48		13 586 790,31	
Rahavarat 1.1.	<u>13 586 790,31</u>	<u>-1 036 200,83</u>	<u>7 916 881,18</u>	<u>5 669 909,13</u>

4.3 Tase

T A S E		31.12.2018	31.12.2017
VASTAAVAA			
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet		0,00	10 193,71
Muut pitkävaikutteiset menot		155 250,00	0,00
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	4 715 312,95		4 715 312,95
Rakennukset	121 098 030,29		127 567 689,23
Koneet ja kalusto	6 162 036,34		7 132 442,73
Muut aineelliset hyödykkeet	229 569,80		222 569,80
Ennakkomaksut ja keskener. hankinnat	<u>5 878 448,47</u>	138 083 397,85	<u>692 933,83</u> 140 330 948,54
Sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet		569 941,98	586 760,77
Muut saamiset		123 264,00	0,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet		485 507,24	506 106,24
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet		124 200,51	145 079,36
Saamiset			
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset	806 382,58		1 234 952,98
Muut saamiset	980 295,28		689 073,04
Siirtosaamiset	<u>818 168,11</u>	2 604 845,97	<u>858 184,22</u> 2 782 210,24
Rahat ja pankkisaamiset		12 550 589,48	13 586 790,31
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>154 696 997,03</u>	<u>157 948 089,17</u>

T A S E**31.12.2018****31.12.2017****VASTATTAVAA****OMA PÄÄOMA**

Peruspääoma	13 671 480,50		13 671 480,50	
Muut omat rahastot	37 787 249,15		37 787 249,15	
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	27 143 343,35		28 472 189,70	
Tilikauden yli/alijäämä	<u>2 241 764,19</u>	80 843 837,19	<u>-1 328 846,35</u>	78 602 073,00

**POISTOERO JA VAPAAEHTOISET
VARAUKSET**

Poistoero	23 018 339,87	24 540 912,52
-----------	----------------------	----------------------

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

Lahjoitusrahastojen pääomat	485 507,24	506 106,24
-----------------------------	-------------------	-------------------

VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikainen				
Lainat rahoitus- ja vak. laitoksilta		27 066 672,00		29 666 670,00
Lyhytaikainen				
Lainat rahoitus- ja vak. laitoksilta	2 599 998,00		2 599 998,00	
Ostovelat	7 334 360,11		4 231 570,88	
Muut velat	165 767,08		1 308 414,34	
Siirtovelat	<u>13 182 515,54</u>	23 282 640,73	<u>16 492 344,19</u>	24 632 327,41

VASTATTAVAA YHTEENSÄ**154 696 997,03****157 948 089,17**

4.4 Konsernilaskelmat

Konsernituloslaskelma

	1.1.-31.12.2018		1.1.-31.12.2017	
Toimintatuotot	98 966 999,59		97 510 603,19	
Toimintakulut	<u>-85 687 887,98</u>		<u>-89 253 449,43</u>	
Toimintakate		13 279 111,61		8 257 153,76
Verotulot				
Valtionosuudet				
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	13 571,03		11 584,51	
Muut rahoitustuotot	0,00		22 028,90	
Korkokulut	-316 029,02		-218 510,69	
Muut rahoituskulut	<u>-414 857,14</u>	<u>-717 315,13</u>	<u>-412 374,27</u>	<u>-597 271,55</u>
Vuosikate		12 561 796,48		7 659 882,21
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-11 630 970,95		-10 444 643,88	
Arvonalentumiset	<u>0,00</u>	<u>-11 630 970,95</u>	<u>0,00</u>	<u>-10 444 643,88</u>
Tilikauden tulos		930 825,53		-2 784 761,67
Tilinpäätössiirrot	0,00		0,00	
Tilikauden verot	0,00		0,00	
Laskennalliset verot	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Tilikauden yli-/alijäämä		<u>930 825,53</u>		<u>-2 784 761,67</u>

Konsernirahoituslaskelma

	1.1. - 31.12.2018		1.1.-31.12.2017	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	12 561 796,48		7 659 882,21	
Tulorahoituksen korjauserät	<u>-243 876,32</u>	12 317 920,16	<u>-456 112,24</u>	7 203 769,97
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-10 511 740,55		-16 100 260,63	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00		40 000,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>1 120 695,11</u>	<u>-9 391 045,44</u>	<u>806 770,86</u>	<u>-15 253 489,77</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta		2 926 874,72		-8 049 719,80
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		0,00		10 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		-2 599 998,00		-1 933 332,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos		0,00		0,00
Oman pääoman muutokset		0,00		0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	20 878,85		-17 018,64	
Saamisten muutos	206 240,59		511 609,01	
Korottomien velkojen muutos	-1 282 617,44		5 235 270,74	
Korollisten velkojen muutos	<u>0,00</u>	<u>-1 055 498,00</u>	<u>0,00</u>	<u>5 729 861,11</u>
Rahoituksen rahavirta		-3 655 496,00		13 796 529,11
Rahavarojen muutos		<u>-728 621,28</u>		<u>5 746 809,31</u>
Rahavarojen muutos				
Rahavarat 31.12.	13 058 021,28		13 786 642,56	
Rahavarat 1.1.	<u>13 786 642,56</u>	<u>-728 621,28</u>	<u>8 039 833,25</u>	<u>5 746 809,31</u>

Konsernitase

31.12.2018

31.12.2017

VASTAAVAA**PYSYVÄT VASTAAVAT**

Aineettomat hyödykkeet				
Aineettomat oikeudet		155 250,00		10 193,71
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	4 715 312,95		4 715 312,95	
Rakennukset	121 098 030,29		127 567 689,23	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	0,00		0,00	
Koneet ja kalusto	6 162 036,34		7 132 442,73	
Muut aineelliset hyödykkeet	229 569,80		222 569,80	
Ennakkomaksut ja keskener. hankinn	<u>5 878 448,47</u>	138 083 397,85	<u>692 933,83</u>	140 330 948,54
Sijoitukset				
Muut osakkeet ja osuudet	509 941,98		526 760,77	
Muut saamiset	<u>123 264,00</u>	633 205,98	<u>0,00</u>	526 760,77

TOIMEKSIANTOJEN VARAT

Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	485 507,24	506 106,24
------------------------------------	-------------------	-------------------

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Vaihto-omaisuus	124 200,51	145 079,36
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset	2 653 236,00	2 859 476,59
Rahat ja pankkisaamiset	<u>13 058 021,28</u>	<u>13 786 642,56</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u><u>155 192 818,86</u></u>	<u><u>158 165 207,77</u></u>

	31.12.2018	31.12.2017
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	13 671 480,50	13 671 480,50
Muut omat rahastot	37 787 249,15	37 787 249,15
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	51 844 935,76	54 629 697,43
Tilikauden yli-/alijäämä	<u>930 825,53</u>	<u>-2 784 761,67</u>
	104 234 490,94	103 303 665,41
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Lahjoitusrahastojen pääomat	485 507,24	506 106,24
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	27 066 672,00	29 666 670,00
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	2 599 998,00	2 599 998,00
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	<u>20 806 150,68</u>	<u>22 088 768,12</u>
	50 472 820,68	54 355 436,12
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>155 192 818,86</u>	<u>158 165 207,77</u>

5 Tilinpäätöksen liitetiedot

5.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

5.1.1 Kuntayhtymän tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1) Arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaan.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti (s. 88).

Jyväskylän koulutuskuntayhtymän valtuusto on muuttanut suunnitelman mukaisia poistoaikoja vuodesta 2013 alkaen vastaamaan Kirjanpitolausakunnan (Kilan) Kuntajaoston suosituksen alarajoja. Vuodesta 2013 alkaen tehtyihin investointeihin sovelletaan Kilan kuntajaoston mukaisia poistoaikojen alarajoja. Ennen vuotta 2013 tehdyt investoinnit poistetaan vanhojen poistoaikojen mukaan.

Voionmaan rakennuksen myynnin yhteydessä syntynyt myyntitappio noin 18 000 euroa kirjattiin lisäpoistona. Rakentamisinvestointitarkistusten yhteydessä romutettiin kirjanpidollisesti Pitkädun rakentamisinvestointeihin vuonna 2008 kirjattu 59 000 euron kohde, jonka aktivointiperuste oli poistunut.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO-periaatteen mukaan hankintamenoa määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoonsa.

5.1.2 Kuntayhtymän tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

2) Tuloslaskelman ja taseen esittämistavan muutokset

Kirjanpitoasetuksen 1 luvun 11 §:n mukaan nimikettä ei merkitä tuloslaskelmaan tai taseeseen, jos yksittäisen nimikkeen kohdalle ei tule lukua tilikaudelta ja edeltävältä tilikaudelta. Tällaiset nimikkeet ja rivit on poistettu laskelmista.

3) Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Oikaisuja edellisen tilikauden tietoihin ei ole tehty.

4) Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Jyväskylän koulutuskuntayhtymässä tehtiin 1.1.2018 alkaen organisaatiomuutos. Aikaisemman kahdeksan sijasta tulosalueita on kuusi. Jyväskylän aikuisopisto -liikelaitoksen toiminta lakkasi 31.12.2017. Organisaatiomuutos ei vaikuta kuntayhtymätasolla tilikauden tietojen vertailukelpoisuuteen, mutta tulosityksikkörakenteen muutoksen vuoksi tulosalueille ei ole vertailukelpoisia tietoja edelliseltä tilikaudelta.

Kuntayhtymän rahoituslaskelman talousarviovertailussa on yhdistetty kuntayhtymä ilman liikelaitosta -taulukkoon vuoden 2017 tilinpäätöslukuihin Jyväskylän aikuisopisto -liikelaitoksen luvut.

5) Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvia tuottoja ja kuluja ei ollut.

5.1.3 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty koulutuskuntayhtymän täysin omistama tytäryhtiö Gradia-koulutuspalvelut Oy.

Sisäiset liiketapahtumat ja katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty. Sisäisiä katteita ei ole.

Konsernin tilikauden verot

Konsernitilinpäätöksen laatimisen yleisohjeen mukaan välittömät ja laskennalliset verot tulee merkitä omaan kohtaansa. Niiden vähäisen määrän (34 892,76 euroa) vuoksi niitä ei ole siirretty kyseiseen kohtaan, vaan ne sisältyvät toimintakuluihin kuten emoyhteisöllä.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa kuntayhtymän taseessa oleva kertynyt poistoero on siirretty vapaaseen omaan pääomaan.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kuntayhtymän ja tytäryhtiön keskinäinen omistus on eliminoitu.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöjä ei ole yhdistelty sen vähäisen merkityksen vuoksi.

5.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6) Kuntayhtymän toimintatuotot tulosalueittain ja konsernin toimintatuotot (ulkoiset erät)

Kuntayhtymän toimintatuotot tulosalueittain ja konsernin toimintatuotot (sisäiset tuotot eliminoitu).

Toimintatuotot (1 000 €)	Konserni		Kuntayhtymä	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Gradia Jyväskylä				
Valtionosuusrahoitus	49 949		49 949	
Muut toimintatuotot	3 715		5 596	
Saadut tuet ja avustukset	1 456		1 456	
Gradia Jämsä				
Valtionosuusrahoitus	9 081		9 081	
Muut toimintatuotot	730		786	
Saadut tuet ja avustukset	127		127	
Gradian sisäiset palvelut				
Valtionosuusrahoitus	11 700		11 700	
Muut toimintatuotot	197		302	
Saadut tuet ja avustukset	1 821		1 821	
Gradia-ravintolat				
Valtionosuusrahoitus	0		0	
Muut toimintatuotot	1 746		1 746	
Saadut tuet ja avustukset	145		145	
Gradia-lukiot				
Valtionosuusrahoitus	12 505		12 505	
Muut toimintatuotot	131		133	
Saadut tuet ja avustukset	1 198		1 198	
Gradia-kiinteistöt (liikelaitos)				
Valtionosuusrahoitus	0		0	
Muu liikevaihto	1 911		1 911	
Saadut tuet ja avustukset	18		18	
*Kuntayhtymän toimintatuotot yhteensä	96 428	95 663	98 473	97 275
Gradia-koulutuspalvelut Oy				
Liikevaihto	2 541	1 858		
*Konsernin toimintatuotot yhteensä	98 969	97 521		

11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista

Poistosuunnitelma 1.1.2013 alkaen (yhtymävaltuusto 14.12.2012 V 22)

PYSYVÄT VASTAAVAT	Poistoaika	Poisto- menetelmä
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
<i>Aineettomat oikeudet</i>		
Atk-ohjelmat	2	Tasapoisto
<i>Muut pitkävaikutteiset menot</i>		
Kehittämismenot	2	Tasapoisto
Muut	2	Tasapoisto
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
<i>Maa- ja vesialueet</i>	Ei poistoa	
<i>Rakennukset ja rakennelmat</i>		
Hallinto- ja laitosrakennukset	20	Tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset	20	Tasapoisto
Talousrakennukset	10	Tasapoisto
Vapaa-ajan rakennukset	20	Tasapoisto
Kevyet varastot ja rakennelmat	10	Tasapoisto
Asuinrakennukset	30	Tasapoisto
<i>Kiinteät rakenteet ja laitteet</i>		
Puhelinverkko, keskusasema, alakeskukset	10	Tasapoisto
Muut kiinteät koneet, laitteet, rakenteet	10	Tasapoisto
<i>Koneet ja kalusto</i>		
Henkilöautot, kevyet kulj. välineet	4	Tasapoisto
Kuorma-autot, raskaat kuljetusvälineet	10	Tasapoisto
Liikkuvat työkoneet	5	Tasapoisto
Muut raskaat koneet	10	Tasapoisto
Muut kevyet koneet	5	Tasapoisto
Atk-laitteet	3	Tasapoisto
Muut laitteet ja kalusteet	3	Tasapoisto
<i>Muut aineelliset hyödykkeet</i>		
Luonnonvarat	Käytön muk.	
Arvo- ja taide-esineet	Ei poistoa	
SIJOITUKSET		
Osakkeet ja osuudet	Ei poistoa	

Alle 10 000 euron hankinnat kirjataan tulosvaikutteisesti.

Hyödyke poistetaan kuitenkin enintään sen taloudellisena pitoaikana.

EU-hankkeissa voidaan noudattaa rahoittajan ilmoittamia poikkeavia poistoaikoja.

5.3 Tasetta koskevat liitetiedot

5.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

19) Pysyvät vastaavat

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet (1 000 €)									
	Aineettomat hyödykkeet			Aineelliset hyödykkeet					
	Aineet- tomat oikeudet	Muut pitkä- vaikutteiset menot	Yhteensä	Maa- alueet	Raken- nukset	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Enn.maksut ja keskenr. hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	10	0	10	4 715	127 568	7 132	223	693	140 341
Lisäykset tilikauden aikana	0	162	162	0	3 468	1 580	7	9 328	14 545
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vähennykset tilikauden aikana	0	0	0	0	-878	-14	0	0	-892
Siirrot erien välillä	0	0	0	0	0	0	0	-4 143	-4 143
Tilikauden poisto	-10	-7	-17	0	-9 060	-2 536	0	0	-11 613
Poistamaton hankintameno 31.12.	0	155	155	4 715	121 098	6 162	230	5 879	138 238
Arvonkorotukset 1.1.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	0	155	155	4 715	121 098	6 162	230	5 879	138 238

Pysyvien vastaavien sijoitukset (1 000 €)						
	Osakkeet ja osuudet				Muut saamiset	Yhteensä
	Osakkeet tytär- yhteisöt	Osakkeet osakkuus- yhteisöt	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä		
Hankintameno 1.1.	60	189	338	587	0	587
Lisäykset tilikauden aikana	0	0	0	0	123	123
Vähennykset tilikauden aikana	0	0	-17	-17	0	-17
Siirrot erien välillä	0	0	0	0	0	0
Hankintameno 31.12.	60	189	321	570	123	693
Arvonlennukset	0	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	60	189	321	570	123	693

20)–22) Omistuksia muissa yhteisössä koskevat liitetiedot

Tytär- ja osakkuusyhtiöt						
Nimi	Kotipaikka	Kunta- yhtymän omistus- osuus	Kuntayhtymän laskennallinen osuus			tilikauden voitosta/ tappiosta
			omasta pääomasta	vieraasta pääomasta		
Tytäryhtiöt						
Gradia-koulutuspalvelut Oy	Jyväskylä	100,00 %	437 313,88	369 928,58		259 898,99
Yhteensä			437 313,88	369 928,58		259 898,99
Yhdistelemättömät osakkuusyhtiöt						
Viitasaaren Koulutuskiinteistö Oy	Viitasaari	24,00 %	146 252,46	1 236,42		-5 371,96
Jyväskylän Yritystehdas Oy	Jyväskylä	25,00 %	47 625,75	6 824,98		37 625,75
Yhteensä			193 878,21	8 061,40		32 253,78
Muut omistusosuudet						
Jyväskylän pienteollisuustalo Oy	Jyväskylä	5,77 %				
EduCluster Finland Oy	Jyväskylä	10,00 %				

23) Saamisten erittely tytäryhteisöltä ja osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä

Lyhytaikaiset saamiset		
	Kuntayhtymä	
	31.12.2018	31.12.2017
Saamiset tytäryhteisöltä		
Myyntisaamiset	244 000	325 000
Yhteensä	244 000	325 000
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä		
Myyntisaamiset	0	20 000
Yhteensä	0	20 000
Saamiset yhteensä	244 000	345 000

24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät (1 000 €)	Konserni		Kuntayhtymä	
	2018	2017	2018	2017
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Hankkeiden tuet ja avustukset	480	352	480	352
Tuloveron palautus	0	14	0	14
Työterveyshuollon korvaus	204	241	204	241
Koulutuskorvaus, TVR	38	45	38	45
Sosiaalivakuutusmenojen jaksotussaamiset	67	181	67	181
Muut jaksotussaamiset	30	26	30	26
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	819	859	819	859

5.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) Oman pääoman erittely

Oman pääoman erittely (1 000 €)				
	Konserni		Kuntayhtymä	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Peruspääoma 1.1.	13 671	13 671	13 671	13 671
Lisäykset	0	0	0	0
Vähennykset	0	0	0	0
Peruspääoma 31.12.	13 671	13 671	13 671	13 671
Arvonkorotusrahasito 1.1.	0	126	0	126
Lisäykset	0	0	0	0
Vähennykset	0	-126	0	-126
Arvonkorotusrahasito 31.12.	0	0	0	0
Muut omat rahastot				
Rahastoidut pääomat 1.1.	2 243	2 243	2 243	2 243
Siirrot rahastoon	0	0	0	0
Siirrot rahastosta	0	0	0	0
Rahastoidut pääomat 31.12.	2 243	2 243	2 243	2 243
Jyväskylän ammattiopiston kehittämisrahasto 1.1.	5 767	5 767	5 767	5 767
Siirrot rahastoon	0	0	0	0
Siirrot rahastosta	0	0	0	0
Jyväskylän ammattiopiston kehittämisrahasto 31.12.	5 767	5 767	5 767	5 767
Jämsän ammattiopiston kehittämisrahasto 1.1.	1 200	1 200	1 200	1 200
Siirrot rahastoon	0	0	0	0
Siirrot rahastosta	0	0	0	0
Jämsän ammattiopiston kehittämisrahasto 31.12.	1 200	1 200	1 200	1 200
Jyväskylän oppisopimuskeskuksen kehittämisrah. 1.1.	2 300	2 300	2 300	2 300
Siirrot rahastoon	0	0	0	0
Siirrot rahastosta	0	0	0	0
Rahastoidut pääomat 31.12.	2 300	2 300	2 300	2 300
Ammatillisen koulut. kehittämisrahasto 1.1.	26 277	26 277	26 277	26 277
Siirrot rahastoon	0	0	0	0
Siirrot rahastosta	0	0	0	0
Ammatillisen koulut. kehittämisrahasto 31.12.	26 277	26 276	26 277	26 277
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	51 845	54 630	27 143	28 893
Tilikauden yli-/alijäämä	931	-2 785	2 242	-1 329
Ed. tilikauden korjauskoikaisu		-420		-420
*Oma pääoma yhteensä (teur)	104 234	103 304	80 844	78 602

Peruspääoman jakautuminen jäsenkuntien kesken	%	€
Hankasalmi	1,6159	220 911
Joutsa	1,2675	173 290
Jyväskylä	59,1457	8 086 091
Jämsä	17,8807	2 444 555
Keuruu	3,3006	451 234
Kuhmoinen	1,2671	173 229
Laukaa	7,4677	1 020 939
Luhanka	0,2147	29 348
Muurame	3,5192	481 132
Petäjävesi	1,4377	196 550
Toivakka	1,0529	143 953
Uurainen	1,8304	250 248
Yhteensä	100	13 671 480

27) Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua (1.1.2024 jälkeen)

Pitkäaikainen vieras pääoma (1 000 €)	Kuntayhtymä	
	31.12.2018	31.12.2017
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	16 667	19 267
Yhteensä	16 667	19 267

30) Velat tytäryhteisölle ja osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille

Lyhytaikainen vieras pääoma	31.12.2018	31.12.2017
Velat tytäryhteisölle		
Siirtovelat	2 400	0
Yhteensä	2 400	0
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille		
Ostovelat	0	4 000
Siirtovelat	0	6 000
Yhteensä	0	10 000
Yhteensä	2 400	10 000

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät (1 000 €)	Konserni		Kuntayhtymä	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Menojäämät				
Lomapalkkajaksotus	5 631	5 982	5 624	5 978
Oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvaukset	277	372	277	372
Käyttökustannusten valtionosuudet	0	243	0	243
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotus	284	1 521	283	1 520
Hankkeiden etukäteen saamat tuet ja avustukset	3 327	6 774	3 327	6 774
Nuorten aikuisten osaamisohjelman valtionavustukset	303	997	303	997
Maahanmuuttajien ammatillisen koulutuksen ohjelma	0	96	0	96
Muut siirtovelat	3 424	537	3 369	513
Siirtovelat yhteensä	13 246	16 521	13 183	16 492

5.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

38) Vuokra- ja leasingvastuut

Vuokra- ja leasingvastuut (1 000 €)	Konserni		Kuntayhtymä	
	31.12.2018	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2017
Vuokravastuut				
Education Facilities Oy, Kankaan alue, 31.12.2025 asti	3 881	4 436	3 881	4 436
Konilannotko, 31.12.2024 asti	670	782	670	782
Jyväskylän ammattikorkeak. Pitkäk., 30.5.2036 asti	1 669	1 747	1 669	1 747
Yhteensä (teur)	6 220	6 965	6 220	6 965
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	744	744	744	744
Leasingvastuut				
Koneiden leasingvastuut	1	42	1	42
IT-laitteiden leasingvastuut	10		10	
Yhteensä (teur)	11	42	11	42
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	9		9	
Vuokra- ja leasingvastuut yhteensä	6 231	7 007	6 231	7 007

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Kiinteistöinvestointien mahdollinen arvonnisäveron palautusvastuu

Investointien valmistumisvuosi	Tarkistusvastuun päättymisvuosi	Palautusvastuun määrä			
		Konserni		Kuntayhtymä	
		2018	2017	2018	2017
2010	2019	246 642	493 284	246 642	493 284
2011	2020	467 268	700 902	467 268	700 902
2012	2021	643 632	858 176	643 632	858 176
2013	2022	1 763 136	2 203 920	1 763 136	2 203 920
2014	2023	1 817 520	2 181 024	1 817 520	2 181 024
2015	2024	2 301 696	2 685 312	2 301 696	2 685 312
2016	2025	2 922 424	3 339 914	2 922 424	3 339 914
2017	2026	2 629 338	2 958 005	2 629 338	2 958 005
2018	2027	1 869 202		1 869 202	
Yhteensä *)		14 660 858	15 420 537	14 660 858	15 720 529

*) Palautuksena ja vähennyksenä käsitellyt arvonnisäverot uudisrakentamisen ja perusparantamisen hankintamenoista, joihin liittyy mahdollinen palautusvelvollisuus kiinteistöt myytäessä tai niiden käyttötarkoituksen muuttuessa vähennykseen tai palautukseen oikeuttamattomaan tarkoitukseen (ALV 120 §). Palautusvastuuta määriteltäessä on otettu huomioon kaikki kiinteistöt, myös ne, joiden osalta vastuun toteutuminen ei ole todennäköistä.

5.5 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12

Henkilöstön lukumäärää on esitelty tarkemmin toimintakertomuksen kohdassa 3 Henkilöstöraportti. Vuoden 2018 alusta voimaan tulleen organisaatiomuutoksen vuoksi vuodelta 2017 ei ole käytettävissä vertailutietoja tulosalueittain.

43) Henkilöstökulut

Henkilöstökulut on esitetty kohdassa 4.1 Tuloslaskelma.

44) Luottamushenkilön palkkioista perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetyt luottamushenkilömaksut

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut (1 000 €)	Kuntayhtymä	
	2018	2017
Kansallinen Kokoomus r.p.	3	3
Perussuomalaiset rp	1	1
Suomen Keskusta r.p.	3	4
Suomen Kristillisdemokraatit (Kd) r.p.	0	0
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p.	3	4
Vasemmistoliitto r.p.	1	1
Vihreä Liitto r.p.	2	2
Yhteensä	12	15

45) Tilintarkastajien palkkiot

Tilintarkastajien palkkiot (1 000 €)	Kuntayhtymä	
	2018	2017
BDO Auditor Oy	23	21
Palkkiot yhteensä	23	21

46) Kuntayhtymän ja sen intressitahoihin kuuluvien välinen liiketoiminta

Kuntayhtymän johtajan kanssa on 1.6.2017 solmittu kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu erokorvauksesta, joka vastaa suuruudeltaan kahdeksan kuukauden palkkaa ja johon sisällytetään myös kahdeksan kuukauden auto- ja puhelinetaustaavaa summa. Erakorvauksen rahallinen arvo on noin 88 000 euroa.

5.6 Muut liitetiedot

Lukiokoulutuksen yli-/alijäämä

Kuntayhtymän valtuusto 10.3.2016 V 8 päätti Jyväskylän lukiokoulutus -liikelaitoksen lakkauttamisesta 31.12.2016. Samalla valtuusto päätti, että lukiokoulutusta käsitellään 1.1.2017 alkaen Jyväskylän lukiokoulutus -tulosalueena ja että tulosalueen tuloja ja menoja

sekä tilikauden ja edellisten tilikausien yli-/alijäämää seurataan erikseen kuntayhtymän taloudenpidossa.

Lukiokoulutuksen tilikauden alijäämä vuonna 2018 oli -1 249 815,44 euroa ja kumuloitunut alijäämä vuoden 2018 lopussa -13 173 068,74 euroa.

6 Eriytetty tilinpäätös

Jyväskylän koulutuskuntayhtymä
Gradia-kiinteistöt-liikelaitos
Tilinpäätös- ja toimintakertomus 2018

6.1 Johtajan katsaus

Ks. tilinpäätöskirjan luku 2.1.7 (s. 45)

6.2 Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen hallinto

6.2.1 Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen johtokunta 2018 - 2021

Jäsen	Varajäsen
Jyri Ylönen, pj.	Marianne Lukkarila
Erja Laaksonen, vpj.	Katja Isomöttönen
Timo Taskinen	Emilia Lakka
Eija Aaltonen	Jari Blom
Harri Oksanen	Matti Vesa Volanen

Johtokunnan puheenjohtajana toimi oppilaanohjaaja, historian ja yhteiskuntaopin opettaja Jyri Ylönen ja varapuheenjohtajana yrittäjä Erja Laaksonen. Esittelijänä on toiminut Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen kiinteistöjohtaja Riikka Kaarnamo, pöytäkirjanpitäjänä kiinteistösihteeri Mervi Jyrinki. Johtokunta kokoontui kahdeksan kertaa ja on käsitellyt yhteensä 62 asiaa. Vuoden 2018 aikana kiinteistöliikelaitoksen johtokunta on käsitellyt/päätännyt mm. seuraavat asiat:

- Jyväskylän koulutuskuntayhtymän kiinteistöliikelaitoksen vuoden 2017 tilinpäätös
- Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen johtajan päätökset
- Viitaniementie 1 B/Schildtin lukio, urakoitsijoiden kilpailutus
- Kilpailuttaminen, urakoitsijoiden puitejärjestely

- Kilpailuttaminen, asiantuntijapalveluiden puitejärjestely
- Taidehankinta Kukkulan kampuksen A-rakennuksen rakennushankkeessa
- Musiikkikampuksen, Pitkäkatu 18-20 laajennus, vuokrasopimus
- Kukkulan kampuksen A-rakennuksen peruskorjaus, urakoitsijoiden kilpailutus
- Mankolan sotilasvirkatalo -nimisen tilan 179-404-1-2 myynti
- Kilpailuttaminen, turvatekniikkaurakoitsijoiden puitejärjestely
- Gradia Jämsän tekniikan rakennus, urakoitsijoiden kilpailutus ja hankkeen tavoitehintaa
- Sopimus Lp-alueen 179-11-9906-0 autopaikkojen käyttöoikeudesta ja kunnossapidosta
- Kilpailuttaminen, rakennesuunnittelun ja taloteknisen suunnittelun puitejärjestely
- Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen vuoden 2019 talousarvion ja vuosien 2020-2021 taloussuunnitelmien hyväksyminen.

6.2.2 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Ks. tilinpäätöskirjan luku 1.2 (s. 8)

6.2.3 Tuloksen muodostuminen ja käsittely

Jyväskylän koulutuskuntayhtymän Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen tilikauden tulos ennen poistoeron muutosta oli -2 061 021,40 euroa. Johtokunta esittää tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- tuloutetaan tehtyjä poistoeroja 1 359 013,23 euroa

Edellä mainittujen toimenpiteiden jälkeen Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen tilikauden alijäämäksi jää -702 008,17 euroa, joka esitetään siirrettäväksi edellisten vuosien yli-/alijäämättilille.

Tilikauden yli-/alijäämä (1 000 e)	2018
Tilikauden tulos	-2 061
Poistoerojen lisäys	0
Poistoerojen vähennys	1 359
Investointivarausten lisäys	0
Investointivarausten vähennys	0
Muiden pakollisten varausten vähennys	0
Tilikauden alijäämä	-702

6.3 Talousarvion toteutumisvertailu

6.3.1 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Ks. tilinpäätöskirjan luku 2.1.7 (s. 46)

6.3.2 Käyttötalous- ja tuloslaskelmaosan toteutuminen

Ks. Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen tuloslaskelma (s. 60)

Valtakunnallinen kiinteistöjen ylläpidon kustannusindeksi nousi vuoden aikana noin 2,1 % (vuoden 2018 kolmas neljännes verrattuna vuoden 2017 vastaavaan ajankohtaan). Gradia-kiinteistöjen ylläpitokulut pysyivät vuoden 2017 tasolla ja keskimääräinen ylläpitokulu vuonna 2018 oli talousarviotavoitteen mukaisesti 3,84 euroa/m²/kk.

Vuoden 2018 vuosikatetavoite oli 7,034 milj. euroa. Toteutunut vuosikate 7,969 milj. euroa oli reilusti tavoitetta parempi. Myös toiminnan kokonaistulos oli talousarviota parempi, kuitenkin jääden alijäämäiseksi 0,702 milj. euroa.

Toimintatuottojen (20,995 milj. euroa) suurin erä muodostui sisäisistä ja ulkoisista vuokratuotoista (18,470 milj. euroa), jotka toteutuivat 0,212 milj. euroa talousarviota suurempina. Ulkoisten vuokratuottojen ennakoitua parempi kokonaistoteuma muodostui pääosin Wilhelm Schildtin kadun tilojen vuokrauksesta Steinerkoulun käyttöön syksystä 2018 alkaen ja Viitasaaren toimittilojen vuokrauksesta ulkopuolisille vuokralaisille. Sisäiset ja ulkoiset myyntituotot (2,256 milj. euroa) toteutuivat vain hieman talousarviota pienempinä. Pysäköintimaksutuottoja kirjattiin yhteensä 108 000 euroa, käyttökorvauksia 112 000 euroa ja muita toimintatuottoja 26 000 euroa (vakuutuskorvaukset ja energia -hyödykkeiden alv-palautus).

Toimintakulujen (12,338 milj. euroa) suurin erä oli palveluiden ostot 4,460 milj. euroa, jotka toteutuivat vain hieman talousarviota suurempina. Palvelujen ostoista valtaosa eli noin 4,2 milj. euroa käytettiin puhtauspalveluiden, kiinteistöjen hoidon ja kunnossapidon palveluiden sekä piha-alueiden hoidon palveluiden hankintaan. Aineissa ja tarvikkeissa suurin toteumaerä muodostui aiempien vuosien tapaan energiakustannuksista, 2,721 milj. euroa. Energiakulut toteutuivat talousarviossa varauduttua pienempinä, ja aineiden ja tarvikkeiden kokonaistoteuma oli kaikkiaan 0,573 milj. euroa budjetoitua pienempi. Aikaisempien vuosien ja vuonna 2018 toteutettujen ulkoisten palveluhankintojen kilpailutusten ja muiden kustannusten karsimiseen tähtäävien toimenpiteiden avulla kiinteistöjen ylläpidon ja kunnossapi-

don kustannustason kasvua saatiin hillittyä. Palveluiden ostojen ja aineiden ja tarvikkeiden yhteistoteuma oli vuoden 2017 toteumaan verrattuna noin 0,5 milj. euroa pienempi.

Ulkoiset vuokratulot toteutuivat hieman talousarviota pienempinä. Vuoden kuluessa luovuttiin useista pienistä ulkoisista vuokratiloista, muun muassa Äänekoskella ja Viitasaarella. Vuoden 2018 korkokulujen kokonaistoteuma jäi vain hieman talousarviota pienemmäksi.

Poistot toteutuivat 0,120 milj. euroa talousarviota suurempina. Voionmaan rakennuksen myynnin yhteydessä syntynyt myyntitappio noin 18 000 euroa kirjattiin sumupoistojen lisäyksenä. Lisäksi rakentamisinvestointitarkistusten yhteydessä romutettiin kirjanpidollisesti Pitkätien rakentamisinvestointeihin vuonna 2008 kirjattu kohde, jonka aktivointiperuste oli poistunut. Tästä kohteesta lisäpoistoa tehtiin noin 59 000 euroa.

6.3.3 Investointi- ja rahoitusosan toteutuminen vuonna 2018

Kiinteistöjen rakentamisinvestoinnit 1.1. - 31.12.2018

Ks. tilinpäätöskirjan luku 2.3.1 (s. 62-63)

Kiinteistöjen irtaimistohankinnat 1.1. - 31.12.2018

Ks. tilinpäätöskirjan luku 2.3.2 (s. 63-64)

Rahoituslaskelman toteutuminen

Ks. Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen rahoituslaskelma (s. 65)

Rakentamisinvestointeihin oli talousarviossa varattu 9,6 milj. euroa. Taseen keskeneräisten rakennushankkeiden arvo vuoden 2018 lopussa oli noin 5,9 milj. euroa, joka muodostui pääasiassa Jämsän Metsäoppilaitoksien uudisrakennushankkeen, Kukkulan A:n peruskorjaushankkeen sekä Harjun A5 kasvun maiseman tilahankkeen kustannuksista.

Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen vuosikate 7,969 milj. euroa ei riittänyt vuonna 2018 investointien rahoitukseen, vaan investointien rahavirta oli 0,9 milj. euroa toiminnan tuottamaa rahavirtaa korkeampi. Investointien kattamiseksi ei kuitenkaan nostettu pitkäaikaista lainaa, vaikka talousarviossa pitkäaikaisen lainan nostotarpeeksi arvioitiin 5,5 milj. euroa.

Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksella oli tilikauden päätyessä pitkäaikaista lainaa 29,7 milj. euroa. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 2,6 milj. euroa. Lyhytaikaista lainaa ei vuoden 2018 kuluessa nostettu. Kokonaisuudessaan toiminnan, investointien ja rahoitustoiminnan vaikutus maksuvalmiuteen oli -3,5 milj. euroa.

6.3.4 Kokonaistalouden tunnusluvut

Tuloslaskelman tunnusluvut	2018	2017
Toimintatuotot/Toimintakulut, % = $100 \times \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$	170,2 %	160,4 %
Vuosikate/Poistot, % = $100 \times \text{Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset}$	79,5 %	81,3 %
Vuosikate (1 000 €)	7 969	7 225
Sijoitetun pääoman tuotto, % = $100 \times (\text{Yli-/alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{Kunnalle/ kuntayhtymälle maksetut korkokulut} + \text{Muille maksetut korkokulut} + \text{Korvaus peruspääomasta}) / (\text{Oma pääoma} + \text{Sijoitettu korollinen vieras pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset})$	-2,3 %	-1,1 %
Voitto, % = $100 \times (\text{Yli-/alijäämä ennen varauksia} / \text{Liikevaihto})$	-9,8 %	-8,0 %

Taseen tunnusluvut	2018	2017
Omavaraisuusaste, % = $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$	43,7 %	44,9 %
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 € = Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	23 749	24 451

Rahoituslaskelman tunnusluvut	2018	2017
Investointien tulorahoitus, % = $100 \times (\text{Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä} + \text{Poistot ja arvonalentumiset} - \text{Tuloverot}) / \text{Investointien omahankintameno}$	81,9 %	48,2 %
Lainanhoitokate = $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$	2,8	3,5

6.4 Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen tuloslaskelma

TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2018	1.1.-31.12.2017
Liikevaihto	20 977 413,25	20 723 185,31
Tuet ja avustukset	17 767,50	29 288,66
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Energia ja vesi	2 720 960,19	2 839 337,68
Muut aineet, tarvikkeet ja tavarat	489 879,08	671 813,12
Palveluiden ostot	<u>4 460 604,72</u>	<u>4 696 952,14</u>
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	1 472 459,07	1 605 688,29
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	300 777,43	334 871,28
Muut henkilösivukulut	<u>55 061,52</u>	<u>64 241,70</u>
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	10 029 756,37	8 887 114,91
Liiketoiminnan muut kulut		
Avustukset	100,00	0,00
Vuokrat	1 319 905,59	1 466 804,36
Verot	1 337 038,89	1 257 062,56
Liiketoiminnan muut kulut	<u>181 206,00</u>	<u>0,00</u>
Liikeliikkeen tulot	-1 372 568,11	-1 071 412,07
Rahoitustuotot ja kulut		
Muut rahoitustuotot	139,72	13,53
Muille maksetut korkokulut	-316 029,02	-218 510,69
Korvaus peruspääomasta	-372 073,62	-372 073,63
Muut rahoituskulut	<u>-490,37</u>	<u>-220,50</u>
Ylijäämä ennen varauksia ja rahastojen muutoksia	-2 061 021,40	-1 662 203,36
Poistoerojen lisäys (-) / vähennys (+)	1 359 013,23	1 359 013,25
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) / vähennys (+)	0,00	0,00
Pakollisten varausten lisäys (-) / vähennys (+)	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Tilikauden ylijäämä	<u>-702 008,17</u>	<u>-303 190,11</u>

6.5 Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen tase

TASE	31.12.2018		31.12.2017	
VASTAAVAA				
PYSYVÄT VASTAAVAT				
Aineettomat hyödykkeet				
Muut pitkävaikutteiset menot		155 250,00		0,00
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	4 715 312,95		4 715 312,95	
Rakennukset	121 098 030,29		127 567 689,23	
Koneet ja kalusto	1 858 488,94		2 018 513,07	
Muut aineelliset hyödykkeet	229 569,80		222 569,80	
Keskeneräiset hankinnat	<u>5 878 448,47</u>	133 779 850,45	<u>692 933,83</u>	135 217 018,88
Sijoitukset				
Osakkeet ja osuudet	319 421,51			
Liittymismaksut palautettavat	<u>123 264,00</u>	442 685,51		319 421,51
VAIHTUVAT VASTAAVAT				
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	107 902,73		41 140,26	
Muut saamiset	508 165,35		380 178,06	
Siirtosaamiset	<u>1 022,26</u>	617 090,34	<u>5 983,41</u>	427 301,73
Rahat ja pankkisaamiset		<u>300,00</u>		<u>300,00</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ		134 995 176,30		135 964 042,12

TASE	31.12.2018		31.12.2017	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
Peruspääoma	12 402 454,12		12 402 454,12	
Arvonkorotusrahassto	0,00		0,00	
Edellisten tilikausien ylijäämä	24 450 813,27		24 754 003,38	
Tilikauden ylijäämä	<u>-702 008,17</u>	36 151 259,22	<u>-303 190,11</u>	36 853 267,39
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET				
Kertynyt poistoero	22 799 307,29		24 158 320,52	
Investointivaraus	<u>0,00</u>	22 799 307,29	<u>0,00</u>	24 158 320,52
VIERAS PÄÄOMA				
Pitkäaikainen				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	27 066 672,00		29 666 670,00	
Ostovelat	<u>0,00</u>	27 066 672,00	<u>0,00</u>	29 666 670,00
Lyhytaikainen				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 599 998,00		2 599 998,00	
Ostovelat	2 534 796,83		1 718 165,00	
Muut velat	6 108,13		31 103,87	
Korottomat velat kuntayhtymältä	43 440 490,24		40 451 763,70	
Siirtovelat	<u>396 544,59</u>	<u>48 977 937,79</u>	<u>484 753,64</u>	<u>45 285 784,21</u>
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		134 995 176,30		135 964 042,12

6.6 Gradia-kiinteistöt-liikelaitoksen rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA

1.1. - 31.12.2018

1.1. - 31.12.2017

Liikelaitoksen toiminnan rahavirta

Liikelyljäämä	-1 372 568,11		-1 071 412,07	
Poistot ja arvonalennukset	10 029 756,37		8 887 114,91	
Rahoitustuotot ja -kulut	-688 453,29		-590 791,29	
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	7 968 734,97	-100 943,87	7 123 967,68

Investointien rahavirta

Investointimenot	-9 731 101,94		-14 974 871,63	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00		40 000,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	860 000,00	-8 871 101,94	257 070,94	-14 677 800,69

Toiminnan ja investointien rahavirta

-902 366,97

-7 553 833,01

Rahoituksen rahavirta

Lainakannan muutokset

Muilta saatujen pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00		10 000 000,00	
Muilta saatujen pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 599 998,00		-2 599 998,00	
Muilta saatujen lyhytaikaisten lainojen lisäys	2 599 998,00		2 599 998,00	
Muilta saatujen lyhytaikaisten lainojen vähennys	-2 599 998,00	-2 599 998,00	-1 933 332,00	8 066 668,00

Muut maksuvalmiuden muutokset

Saamisten muutos kuntayhtymältä	2 988 726,54		-866 628,23	
Saamisten muutos muilta	-189 788,61		163 636,07	
Korottomien velkojen muutos muilta	703 427,04		190 207,17	
Korollisten velkojen muutos muilta	0,00	3 502 364,97	0,00	-512 784,99

Rahoituksen rahavirta

902 366,97

7 553 883,01

Rahavarojen muutos

0,00

50,00

Rahavarojen muutos

Rahavarat 31.12.	0,00		300,00	
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00	250,00	50,00

6.7 Tilinpäätöksen liitetiedot

6.7.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistä koskevat liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Ks. tilinpäätöskirjan luku 5.1.1 (s. 86)

Tilinpäätöksen esittämistä koskevat liitetiedot

Ks. tilinpäätöskirjan luku 5.1.2 (s. 86)

6.7.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6) Erittely toimintatuotoista

Toimintatuotot	31.12.2018	31.12.2017
Gradia-kiinteistöt-liikelaitos		
Vuokratuotot, ulkoiset	1 613	1 643
Vuokratuotot, sisäiset	16 857	16 322
Siivouspalvelujen myynti, ulkoiset	47	67
Siivouspalvelujen myynti, sisäiset	1 870	1 970
Kiinteistöpalvelujen myynti, ulkoiset	112	113
Muu liikevaihto	478	507
Saadut tuet ja avustukset	18	29
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	0	101
Toimintatuotot yhteensä (1 000 e)	20 995	20 752

11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista

Ks. tilinpäätöskirjan luku 5.2, liitetieto 11 (s. 88)

6.7.3 Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

19) Pysyvät vastaavat

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet (1 000 €)	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet					
	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä	Maa-alueet	Raken-nukset	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Enn.maksut ja keskener.hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	0	0	4 715	127 568	2 018	223	693	135 217
Lisäykset tilikauden aikana	162	162	0	0	126	7	9 328	9 623
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	0	0	0	0	0	0	0
Vähennykset tilikauden aikana	0	0	0	-860	-14	0	0	-874
Siirrot erien välillä	0	0	0	3 468	674	0	-4 143	0
Tilikauden poisto	-7	-7	0	-9 078	-945	0	0	-10 030
Poistamaton hankintameno 31.12.	155	155	4 715	121 098	1 859	230	5 878	133 935
Arvonkorotukset 1.1.	0	0	0	0	0	0	0	0
Purettu arvonkorotuksia	0	0	0	0	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.								
Yhteensä	155	155	4 715	121 098	1 859	230	5 878	133 935

Pysyvien vastaavien sijoitukset

(1 000 €)	Osakkeet ja osuudet		Muut saamiset Liittymismaksut palautus- kelpoiset	Yhteensä
	Osakkeet osakkuus- yhteisöt	Muut osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	179	140	0	319
Lisäykset	0	0	123	123
Vähennykset	0	0	0	0
Siirrot erien välillä	0	0	0	0
Hankintameno 31.12.	179	140	123	442
Arvonlennukset	0	0	0	0
Kirjanpitoarvo 31.12.	179	140	123	442

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) Oman pääoman erittely

Oman pääoman muutokset	31.12.2018	31.12.2017
Peruspääoma 1.1.	12 402	12 402
Lisäykset tilikaudella	0	0
Vähennykset tilikaudella	0	0
Peruspääoma 31.12.	12 402	12 402
Arvonkorotusrahasto 1.1.	0	126
Lisäykset tilikaudella	0	0
Vähennykset tilikaudella	0	-126
Arvonkorotusrahasto 31.12.	0	0
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	24 451	24 754
Tilikauden yli-/alijäämä	-702	-303
*Oma pääoma yhteensä (1 000 e)	36 151	36 853

27) Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

Ks. tilinpäätöskirjan luku 5.3.2, liitetieto 27 (s. 92)

6.7.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

38) Vuokravastuut

Vuokravastuut (1 000 €)	31.12.2018	31.12.2017
Education Facilities Oy, Kankaan alue, 31.12.2025 asti	3 881	4 436
Konilannotko, 31.12.2024 asti	670	782
*) Jyväskylän Ammattikorkeakoulu, Pitkäkatu 18-22, 30.5.2036 asti	1 669	1 747
Seuraavalla tilikaudella maksettavat yhteensä	744	744
Myöhemmin maksettavat yhteensä	5 476	6 220
Yhteensä	6 220	6 964

*) lisäys tilinpäätöksen 2017 yhteydessä

41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Arvonlisäveron palautusvastuu, kiinteistöinvestoinnit

Ks. tilinpäätöskirjan luku 5.4, liitetieto 41 (s. 93)

6.7.5 Henkilöstöä koskevat liitetiedot

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12.

Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2018	2017	2016
Gradia-kiinteistöt-liikelaitos	49	53	59
Yhteensä (henkilöä)	49	53	59

7 Allekirjoitukset ja merkinnät

Jyväskylässä 28.3.2019

Juha Suonperä
hallituksen puheenjohtaja

Timo Taskinen
hallituksen 1. varapuheenjohtaja

Jyri Ylönen
hallituksen 2. varapuheenjohtaja

Eija Aaltonen
hallituksen jäsen

Merja Koivisto
hallituksen jäsen

Erja Laaksonen
hallituksen jäsen

Marianne Lukkarila
hallituksen jäsen

Harri Oksanen
hallituksen jäsen

Matti Vesa Volanen
hallituksen jäsen

Vesa Saarikoski
kuntayhtymän johtaja

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Jyväskylässä 3 p:nä touko kuuta 2019

NINA NIEMINEN
JHT HT

BDO Auditor Oy
tilintarkastusyhteisö

LIITE 1 Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista ja tositelajeista

Käytetyt kirjanpitokirjat

Päiväkirja
Pääkirja
Ostoreskontraluettelo
Myyntireskontraluettelo
Palkkakirjanpito
TEM -matkalaskukirjanpito
Pysyvien vastaavien kirjanpito
Tuloslaskelma
Tase

Käytetyt tositelajit

Tositelaji Nimi

10 Ostolaskut
11 Ostolaskut, Gradia Jyväskylän Työelämä- ja yrityspalvelut/opintososiaaliset maksut
12 Ostolaskut, Gradia Jyväskylän Työelämä- ja yrityspalvelut/teoriamaksut
13 Ostolaskut, Gradia Jyväskylän Työelämä- ja yrityspalvelut/koulutuskorvaukset
14 Pankkitositteet, muut/Op
15 Pankkitositteet, lahjoitusrahastot/Op
16 Pankkitositteet, maksujen keräily (Gradia Jyväskylä ja Jämsä)/Op
17 Pankkitositteet, lahjoitusrahastot (lukiot)/Op
18 Pankkitositteet, maksujen keräily (lukiot)/Op
19 Pankkitositteet, maksujen keräily (entinen aikuisopisto)/Op
20 Ostoreskontramaksut
21 Ostolaskut, stipendit
25 Poistotositteet, käyttöomaisuus
40 Kassatositteet, sisäinen myynti, CPU Ceepos
42 Kassatositteet, CPU Ceepos
49 Arvonlisäverojakotositteet
50 Myyntilaskut, Gradia Jyväskylä
51 Myyntilaskut, Gradia Jyväskylä
52 Myyntilaskut, Gradia Jyväskylä
53 Myyntilaskut, Gradia Jyväskylä ja Jämsä
55 Myyntilaskut, Gradia Jyväskylä
56 Myyntilaskut, Gradia Jyväskylä
57 Myyntilaskut, Gradia Jämsä, Gradian sisäiset palvelut, Gradia-ravintolat, Gradia-lukiot

60 Myyntilaskut, Gradia-kiinteistöt
66 Myyntireskontrasuoritukset / Op
70 Palkkatositteet
71 Matkalaskutositteet
72 Matkaennakkotositteet
78 Excel-tositteet, Gradia Jyväskylä ja Jämsä
79 Excel-tositteet, Kehittämispalvelut
80 Excel-tositteet, Kirjanpito
81 Excel -tositteet, Gradia Jyväskylä Palvelut
82 Excel -tositteet, Gradia Jyväskylä Teknologia
83 Excel -tositteet, Gradia Jyväskylä Palvelut
84 Excel -tositteet, Gradia Jyväskylä Palvelut
86 Excel -tositteet, Gradia Jyväskylä Työelämä- ja yrityspalvelut
87 Excel -tositteet, Kirjanpito
88 Excel -tositteet, Gradia-kiinteistöt
89 Excel -tositteet, Gradia-ravintolat
90 Excel -tositteet, Kehittämispalvelut
91 Excel -tositteet, Gradia Jyväskylä
92 Kirjanpidon tuloksen kirjaus
93 Kirjanpidon laskennallisen tuloksen kirjaus
94 Sisäisen laskennan tulos
95 Sisäisen laskennan laskennallinen tulos
97 Sisäisen laskennan tositteet
98 Sisäinen laskennan laskennalliset kirjaukset
99 Vyörytystositteet

Kassatositelajin 40 (Cpu Ceepos kassan kautta kulkeva sisäinen myynti) tositenumerointi on yhteinen tositelajiin 42 (Cpu Ceepos kassatositteet) kanssa. Tositelajille 40 ei tositteita muodostu samassa tahdissa kuin tositelajille 42 ja tämän vuoksi tositelajiin 40 muodostuu tyhjiä välejä. Numerointi kulkee samaa tahtia ja siksi tositelajin 40 numerointi ei ole juokseva.

LIITE 2 Arvoltaan yli 100 000 euron hankkeet 31.12.2018

Rahoittaja: ELY-keskus (ESR)							
Jyväskylän koulutuskuntayhtymä							
Hankkeen nimi	Hankkeen kesto	Status hankkeessa	Kokonais- budjetti	Hankerahoitus	Omarahoitus	Toteuma hankkeen alusta 31.12.2018 asti	Kuluva tilikausi/ toteuma 31.12.2018 asti
Sujuvat työnhakumarkkinat	2/2016 - 8/2019	päätoteuttaja	518 751	363 125	155 626	387 019	159 116
Digijohtajaksi! Digijohtaminen ja työhyvinvointi pk-yrityksissä	3/2016 - 3/2019	päätoteuttaja	259 553	181 688	77 865	202 422	67 145
Maahanmuuttajien mentorointi toisella asteella	3/2017 - 8/2019	päätoteuttaja	149 647	112 235	37 412	72 501	42 750
Kasvun maisema	5/2017 - 4/2020	osatototeuttaja	619 670	464 753	154 917	258 066	179 553
Luova kiertotalous: Luovalla osaamisella rakenneuutoksesta resurssiviisauteen	9/2017 - 2/2020	päätoteuttaja	307 000	212 900	94 100	117 686	99 355
	3/2018 - 12/2020	päätoteuttaja	288 958	231 166	57 792	26 495	26 495
Yhteensä 6 hanketta			2 143 579 €	1 565 867 €	577 712 €	1 064 188 €	574 414 €

Rahoittaja: Opetushallitus (valtionavustus)							
Jyväskylän koulutuskuntayhtymä							
Hankkeen nimi	Hankkeen kesto	Status hankkeessa	Kokonais- budjetti	Hankerahoitus	Omarahoitus	Toteuma hankkeen alusta 31.12.2018 asti	Kuluva tilikausi/ toteuma 31.12.2018 asti
Parasta osaamista - verkostohanke	1/2017 - 12/2019	päätoteuttaja	553 158 €	525 500 €	27 658 €	328 388 €	212 426 €
Astetta korkeammalle! - Edufutura - yhteistyöllä kohti uutta lukiota	6/2018 - 6/2020	päätoteuttaja	240 000 €	192 000 €	48 000 €	22 923 €	22 923 €
Yhteensä 2 hanketta			793 158 €	717 500 €	75 658 €	351 311 €	235 349 €

Rahoittaja: Opetushallitus (Erasmus+)							
Jyväskylän koulutuskuntayhtymä							
Hankkeen nimi	Hankkeen kesto	Status hankkeessa	Kokonais- budjetti	Hankerahoitus	Omarahoitus	Toteuma hankkeen alusta 31.12.2018 asti	Kuluva tilikausi/ toteuma 31.12.2018 asti
Promo 8	6/2017 - 5/2019	päätoteuttaja	219 658 €	219 658 €	-	230 643 €	208 298 €
Promo 9	6/2018 - 5/2020	päätoteuttaja	239 044 €	239 044 €	-	10 506 €	10 506 €
Yhteensä 2 hanketta			458 702 €	458 702 €	0 €	241 149 €	218 804 €

Rahoittaja: Euroopan komissio		Jyväskylän koulutuskuntayhtymä					Toteuma hankkeen alusta 31.12.2018 asti	Kuluva tilikausi/ toteuma 31.12.2018 asti
Hankkeen nimi	Hankkeen kesto	Status hankkeessa	Kokonais- budjetti	Hankerahoitus	Omarahoitus			
ComLeap	11/2017 - 11/2019	osatoteuttaja	269 105 €	188 374 €	80 731 €		37 735 €	37 735 €
Yhteensä 1 hanke			269 105 €	188 374 €	80 731 €		37 735 €	37 735 €

Rahoittaja: Opetus- ja kulttuuriministeriö (valtionavustus)		Jyväskylän koulutuskuntayhtymä					Toteuma hankkeen alusta 31.12.2018 asti	Kuluva tilikausi/ toteuma 31.12.2018 asti
Hankkeen nimi	Hankkeen kesto	Status hankkeessa	Kokonais- budjetti	Hankerahoitus	Omarahoitus			
Parasta DigiOhjausta	12/2017 - 12/2019	päätoteuttaja	129 400 €	129 400 €	-	39 341 €	39 341 €	
Parasta Palvelua Länsi-Suomi	11/2017 - 12/2019	päätoteuttaja	242 423 €	242 423 €	-	83 089 €	79 135 €	
Strategiarahoitus 2018	6/2018 - 12/2020	päätoteuttaja	843 000 €	843 000 €	-	30 992 €	30 992 €	
Yhteensä 3 hanketta			1 214 823 €	1 214 823 €	0 €	153 422 €	149 468 €	

Rahoittaja: Aluehallintovirasto		Jyväskylän koulutuskuntayhtymä					Toteuma hankkeen alusta 31.12.2018 asti	Kuluva tilikausi/ toteuma 31.12.2018 asti
Hankkeen nimi	Hankkeen kesto	Status hankkeessa	Kokonais- budjetti	Hankerahoitus	Omarahoitus			
Liikkuva opiskelu - Astetta aktiivisemmin	8/2018 - 6/2019	päätoteuttaja	225 000 €	180 000 €	45 000 €		55 844 €	55 844 €
Yhteensä 1 hanke			225 000 €	180 000 €	45 000 €		55 844 €	55 844 €

Yhteensä kaikki 15 hanketta			5 104 367 €	4 325 266 €	779 101 €		1 903 650 €	1 271 613 €
------------------------------------	--	--	--------------------	--------------------	------------------	--	--------------------	--------------------

LIITE 3 Kaudella 1.9.-31.12.2018 päättyneiden hankkeiden taloudellinen toteutuma ja kehittämisen tulokset

Hankkeen nimi: Samassa veneessä 5 – Puhuria purjeisiin (OPH)

Hankeaika: 1.1.2018 – 31.12.2018
 Gradian kokonaisbudjetti: päätös 46 222 €, toteuma: 46 222,89 €
 Päätoteuttaja: Gradia
 Osatoteuttajat: Jyväskylän kristillinen opisto, Jyväskylän palvelualan opisto, Karstulan Evankelinen Opisto, Palvelualan Opisto Kuopio ja Pohjoisen Keski-Suomen ammattiopisto
 Projektipäällikkö: Taina Saarikko

Keskeiset tulokset:

Ammatillisen koulutuksen keskeisten laatuprosessien prosessikartta on päivitetty ja prosessikuvaus on tarkennettu. Prosessikuvausten tueksi on laadittu Wilman kirjaamisohjeita ja henkilöstö on perehdytetty ohjeisiin (mm. toteutettu 14 Hoks-työpajaa, joihin osallistui yhteensä 272 henkilöä). Laadittu toimintaohjeet ja työpohjat tutkintokohtaisten osaamisen arvioinnin toteuttamissuunnitelmien laatimiseen. Ohjattu ja tuettu tutkintokohtaista työtä toteuttamalla alakohtaisia työpajoja. Perehdytty valtakunnallisiin Amis-palautteisiin. Nimetty Arvo-järjestelmän pääkäyttäjät ja Amis-palautteiden vastuukäyttäjät. Laadittu palauteprosessia tukevat toimintaohjeet ja koulutettu vastuukäyttäjät. Otettu Amis-palautteet käyttöön.

Hankkeen nimi: CERN6 (Rahoitus: OPH 80%)

Hankeaika: 1.1.2018 – 31.12.2018
 Gradian kokonaisbudjetti: päätös 40 250 €, toteuma 17 130,15 €
 Päätoteuttaja: Gradia
 Osatoteuttajat: Savonlinnan lyseon lukio, Helsingin Rudolf-Steiner-koulu, Rudolf-Steiner skolan i Helsingfors, Elias-koulu, Hankasalmen lukio, Jämsän lukio, Laukaan lukio, Tampereen teknillinen lukio, Kallion lukio, Alppilan lukio, Helsingin kielilukio, Helsingin kuvataidelukio, Vetelin lukio, Kauttisen musiikkilukio, Kinnulan lukio, Toholammin lukio, Haukiputaan lukio, Oulunsalon lukio, Kiimingin lukio, Oulun Suomalaisen yhteiskoulun lukio, Merikosken lukio, Töölön yhteiskoulu, Herttoniemen yhteiskoulu, The English School, Salon lukio, Halikon lukio, Perniön lukio
 Projektipäällikkö: Lasse Ikäläinen, Kari Eloranta (syksystä 2018 alkaen Ikäläinen ja Timo Leppänen)

Keskeiset tulokset:

Toiminta jatkunut vuodesta 2001. Hanke koordinoi tiedeleirikouluja CERNissä, joihin valmistaudutaan paikallisen verkoston kesken opiskelemalla hiukkasfysiikkaa. Kevään aikana toteutui 10 leiriä (3 päivää), joilla 367 opiskelijaa ja 60 opettajaa kaikkiaan 65 lukiosta. Lukuvuoden alussa syysseminaari Jyväskylässä, noin 27 opettajaa ja 67 opiskelijaa 24 lukiosta. Lisäksi opettajien täydennyskoulutuskurssi kesäkuussa 2018 (5 päivää, 9 osallistujaa) sekä rehtorien ja opinto-ohjaajien perehdytyskurssi huhtikuussa 2018 (2 päivää, 19 osallistujaa). Hanke katkaistiin aiemmista vuosista poiketen jo kesällä 2018, jotta se saadaan jatkossa koulujen lukuvoosirytymin.

Hankkeen nimi: Taking Off 3 (EU Erasmus+ KA1, avaintoimi 1, henkilöstöliikkuvuus, yleissivistävä aikuiskoulutus)

Hankeaika: 16.10.2016-15.10.2018
 Gradian kokonaisbudjetti: päätös 32 800 €, toteuma: 32 800,55 €
 Päätoteuttaja: Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia
 Osatoteuttajat: Pohjoisen Keski-Suomen oppimiskeskus POKE, Jyväskylän kansalaisopisto, Hankasalmen kansalaisopisto ja Jyväskylän kristillinen opisto
 Projektipäällikkö: Aino Malin

Keskeiset tulokset:

Taking off 3 -hankkeella toteutettiin 26 täydennyskoulutuskurssiliikkuvuutta ja yksi job sha-

dowing-jakso. Kaikilla konsortion kumppaneilla ei ollut aiempaa kokemusta liikkuvuushankkeista, joten yksi keskeisistä tavoitteista oli tukea verkoston yhteistä oppimista ja kehittymistä sekä paikallisina että alueellisina kv. toimijoina ja kiinnostavina hankekumppaneina. Konsortion jäseniä yhdisti vahva halu luoda uusia mahdollisuuksia henkilöstönsä kielitaidon, kansainvälisyys- ja monikulttuurisuusosaamisen, avarakatseisuuden ja monipuolisten pedagogisten menetelmien kehittämiseen. Tilaisuus liikkuvuudelle koettiin myös arvostuksena henkilöstön ammattitaitoa kohtaan, ja samalla se lisäsi työviihtyvyyttä ja -motivaatiota.

Sekä maahanmuuttajataustaisten että kantasuomalaisen aikuisväestön ohjaaminen koulutukseen ja työelämään vaatii koko henkilöstöltä osaamista ja kiinnostusta kansainvälisyyttä kohtaan. Hankkeella varmistettiin aikuiskoulutusorganisaatioiden johdon, yleissivistävien aineiden kouluttajien ja opettajien sekä hallinto henkilöstön (koulutus- ja opintosihteerit, opinto-ohjaajat) kansainvälisyysosaaminen. Osallistujat valittiin lähiesimiehen arvioinnin ja kehityskeskustelujen perusteella. Keskeistä oli sekä yksilö- että työyhteisötason kv. toiminnan ja osaamisen kehittyminen sekä hakijan itseohjautuvuus liikkuvuuden järjestelyissä ja tiedonhankinnassa. Kolmas peruste oli hakijan työtehtävän yleisen kv. kehittämisen ja siihen liittyvien ajankohtaisten haasteiden ja opiskelijaliikkuvuuksien käsittely.

Annetun palautteen perusteella suurin osa liikkujista on tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä kokemukseensa ja kokee erityisesti kielellisten ja sosiaalisten taitojensa parantuneen. Tulokset kohdentuvat suoraan paikalliseen, alueelliseen ja maakunnalliseen elinkeinoelämään, jolle kansainvälisen osaamisen karttumisen myötä on tarjolla enemmän monitaitoista työvoimaa. Vapaan sivistystyön oppilaitokset jakavat tietoa hankkeen tuloksista koko toimintakentällään Keski-Suomessa.

Hankkeen nimi: eLuvat (OPH)

Hankeaika: 1.1.2015 – 31.12.2018
 Gradian kokonaisbudjetti: päätös: 69 967 €, toteuma: 90 886,30 €
 Pää toteuttaja: Gradia
 Osatoteuttajat: Omnia ja Winnova
 Projektipäällikkö: Hanna Rajala

Keskeiset tulokset:

Tuki opetus- ja kulttuuriministeriön kehittämisprojektille, jossa on luotu ammatillisen koulutuksen järjestämis lupien hakemisen ja käsittelyn uutta tietojärjestelmää sekä ministeriön että koulutuksen järjestäjien käyttöön.

Hankkeen nimi: Kotoverkon Laatuhaavi (Erasmus+ KA1)

Hankeaika: 1.10.2016 – 31.12.2018
 Gradian kokonaisbudjetti: päätös 4 liikkuvuutta: 5 000 €, toteuma: 5 095,24 €
 Pää toteuttaja: Axxell Utbildning AB
 Osatoteuttajat: Ami-säätiö, Luksia, Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia, Itä-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä, Koulutuskeskus Salpaus, Oulun Aikuiskoulutuskeskus Oy, Sataedu, Eiran aikuislukio, TAKK, Etelä-Savon Koulutus Oy, Jyväskylän koulutuskuntayhtymä, Vantaan kaupunki, Itä-Suomen yliopisto, Toimihenkilöjärjestöjen Opintoliitto Oy
 Projektipäällikkö: Eeva Mäkinen 31.12.2017 asti, Auli Mäkinen 1.1. – 31.12.2018

Keskeiset tulokset:

Kyseessä oli valtakunnallisen kotoutumiskoulutusta järjestävien organisaatioiden liikkuvuushanke. Hankkeen avulla vierailtiin neljässä eri Euroopan maassa: Hollannissa, Belgiassa, Kreikassa ja Espanjassa. Kaikissa kohteissa tutustuttiin sikäläiseen maahanmuuttopolitiikkaan sekä maahanmuuttajakoulutukseen. Vierailujen avulla kukin organisaatio pystyi laajentamaan pedagogista näkemystä, päivittämään substanssiosaamistaan ja perehtymään eurooppalaiseen alan tutkimuksen ja koulutuksen rakenteisiin. Hankkeen kautta saatujen kokemusten avulla yhtenäistettiin ja monipuolistettiin suomalaista maahanmuuttajakoulutusta osallistuvien organisaatioiden kesken ja vahvistettiin valtakunnallista alan toimijoiden verkostoa.

Hankkeen nimi: VETFI II - Koulutusvientikokeilun koordinoitihankkeen tulokset (OPH)

Hankeaika: 1.1.2018 – 31.12.2018
 Gradian kokonaisbudjetti: päätös: 16 300 €, toteuma: 12 957,12 €
 Päätoteuttaja: Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia
 Osatoteuttajat: Jyväskylän koulutuskuntayhtymä
 Projektipäällikkö: Kirsi Koivunen

Keskeiset tulokset:

1. Koulutusvientiä varten tehty lokalisointimuutokset seuraaviin tutkinnon perusteisiin:
 - Johtamisen ja yritysjohtamisen erikoisammattitutkinto
 - Kasvatus- ja ohjausalan ammattitutkinnon perusteet
 - Kone- ja tuotantotekniikan perustutkinto (englannin käännös tutkintovientiin valmistuu joulukuussa 2018)
 - Lastinkäsittelyalan ammattitutkinto
 - Liiketoiminnan perustutkinto (englannin käännös tutkintovientiin tehty)
 - Liikunnanohjauksen perustutkinto
 - Ravintola- ja catering -alan perustutkinto
 - Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon 2 pakollista tutkinnon osaa
 - Tieto- ja viestintätekniikan perustutkinnon perusteet
 - Tuotekehitystyön erikoisammattitutkinto (englannin käännös tutkintovientiin tehty)
 - Tuotekehitystyön erikoisammattitutkinto (englannin käännös tutkintovientiin tehty)
2. Koulutusviennin tutkintokoulutusprosessin vaiheiden mallinnus tilauskoulutuksessa ja tutkintokoulutuksessa yksilöille.
3. Tutkintoviennistä kiinnostuneiden suomalaisten ammatillisen koulutuksen järjestäjien kartoitus
4. Englanninkielisistä tutkintotodistusten mallitekstit uuden todistusmääräyksen mukaisesti.
5. Kaksi tutkintoviennin uutiskirjettä Team Finland -verkostolle

Hankkeen nimi: Ammatillisen koulutuksen koulutusvientikokeilujen markkinointimateriaali-hankkeen tulokset (OPH)

Hankeaika: 1.6.2017 – 31.12.2018
 Gradian kokonaisbudjetti: päätös: 13 000 €, toteuma: 10 928,43 €
 Päätoteuttaja: Jyväskylän koulutuskuntayhtymä
 Osatoteuttajat:
 Projektipäällikkö: Kirsi Koivunen

Keskeiset tulokset:

Esite tutkintoviennin markkinoinnin tueksi, markkinointivideo tutkintoviennin tueksi ja Pass trace -tutkintotodistusten aitousmerkinnän kokeilu -.59 tutkintotodistusta pass trace aitousmerkinnällä.

Hankkeen nimi: Finland 100 in China (OPH)

Hankeaika: 1.8.2017-31.12.2018
 Gradian kokonaisbudjetti: päätös 3 612 €, toteuma: 3 611,90 €
 Päätoteuttaja: JEDU
 Osatoteuttajat: CAREERIA, Savonlinnan ammatti- ja aikuisopisto EDUSAMPO, Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia, Keski-Pohjanmaan koulutuskuntayhtymä KPEDU, Oulun seudun koulutuskuntayhtymä OSAO, Raisen seudun koulutuskuntayhtymä RASEKO, Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä; Lapin ammattiopisto, Lapin Urheiluopisto ja Lapin matkailuopisto, Rovaniemen koulutuskuntayhtymä RIVERIA, Suomen Diakoniaopisto Oy; Lounais-Suomen ammattiopisto Novida ja Turun ammatti-instituutti.
 Projektipäällikkö: Seija Rossinen ja Milka Niskanen

Keskeiset tulokset:

Opiskelijavaihto Shanghaissa, 8 viikkoa Alan työtehtävissä toimiminen ulkomailla – tutkinno-
nosa (Traditional chinese caring 15 osp).

Hankkeen nimi: Verkostona Venäjälle (OPH)

Hankeaika: 1.8.2017-31.12.2018

Gradian kokonaisbudjetti: päätös 1 900 €, toteuma: 1 863,89 €

Päätoteuttaja: Kouvolan seudun ammattiopisto

Osatoteuttajat: Savon koulutuskuntayhtymä, Ekami, SAMI, Gradia, Lappia, Sastamalan koulutuskuntayhtymä
Sasky, Kainuun ammattiopisto, Saimaan ammattiopisto Sampo ja Esedu

Projektipäällikkö: Milka Niskanen

Keskeiset tulokset:

Opiskelijoiden kulttuurivalmennusvierailut Pietarissa.

LIITE 4 Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen tunnuslukujen mittariseloste

MITTARI	SELITE
Asiakas (kenelle)	
Opiskelijamäärä Lukiokoulutuksen laskennallinen	<i>Opiskeluoikeuksien määrä kalenterivuonna = vuoden aikana oppilaitoksissa kirjoilla olleet opiskelijat Lukiokoulutuksen laskentapäivien (20.1. painotus 7/12 ja 20.9. painotus 5/12) laskennallinen opiskelijamäärä.</i>
Opiskelijavirrat (lukiokoulutus) Ensisijaiset hakijat	<i>Ensisijaisten hakijoiden määrä suhteessa yhteishaussa avoimena olleisiin aloituspaikkoihin.</i>
Eronneet (negat.)	<i>Kalenterivuoden aikana päivälukiossa opiskelunsa kesken jättänyt opiskelija, joka ei ole siirtynyt toiseen oppilaitokseen tai työelämään.</i>
Läpäisyaste (%)	<i>3 vuodessa valmistuneiden opiskelijoiden osuus kaikista opiskelijoista.</i>
Opiskelijavuodet (ammatillinen koulutus)	<i>Laskennallinen luku, joka kuvaa sitä, kuinka suuri osa ammatillisen koulutuksen opiskelijoista on täysipäiväisiä opiskelijoita vailla ylimääräisiä keskeytyksiä.</i>
Työllistyminen (ammatillinen koulutus)	<i>Vuoden 2018 työllistyneet-luvussa huomioidaan oppilaitoksista vuoden 2016 aikana valmistuneet, jotka ovat olleet työllisiä vuoden 2017 lopussa.</i>
Jatko-opintoihin siirtyminen (ammatillinen koulutus)	<i>Vuoden 2018 jatko-opintoihin siirtyneet -luvussa huomioidaan oppilaitoksista vuoden 2016 aikana valmistuneet, jotka ovat olleet jatko-opinnoissa vuoden 2017 lopussa.</i>
Opiskelijapalaute	<i>Ammatillisen ja lukiokoulutuksen valmistumisvaiheessa opiskelijoilta kysyttävä opetuksen kokonaislaatu</i>
Yhteisö (me)	
Henkilöstön kehittäminen Euroa / henkilö	<i>Henkilöstön kehittämiseen kalenterivuonna käytetyt eurot (palvelujen ostot + palkkakulut)</i>
Koulutuspäivät / henkilö	<i>Henkilöstökoulutusten määrä päivinä / henkilö</i>
Henkilöstön työelämäjaksot Henkilöiden määrä	
Työelämäjaksojen pituus yhteensä viikkoina	
Kansainvälisyys	
Työntekijä ulkomailla, alle 5 vrk	
Työntekijät ulkomailla, 5 vrk tai enemmän	
Pedagogiikka (miten)	
Suoritetut tutkinnot	Kalenterivuonna suoritettujen tutkintojen määrä
Suoritetut tutkinnon osat (määrä)	
Yrittäjyys	
Ny- ja osuuskuntayrittäjät	<i>Kuinka monta opiskelijaa on kalenterivuonna ollut mukana NY- ja osuuskuntayritystoiminnassa.</i>
Työpaikalla tapahtuva oppiminen	
Solmitut koulutussopimukset	
Solmitut oppisopimukset	
Työelämäkontaktit (lukiokoulutus)	
Kansainvälisyys	
Opiskelijat ulkomailla, henkilöä	
Ulkomailla suoritettut viikot	

LIITE 5 Gradia-kiinteistöjen tunnuslukujen mittariseloste

MITTARI	SELITE
Asiakas (kenelle)	
Asiakastyytyväisyyskysely Siivous (pisteitys 1 - 4, keskiarvo) Kiinteistöhoito (pisteitys 1 - 4, keskiarvo) Vahtimestaripalvelut (pisteitys 1 - 4, keskiarvo)	<i>Arvosanat, jotka saadaan vuosittaisissa asiakastyytyväisyyskyselyissä kohdasta kokonaisvaikutelma palveluista.</i>
Yhteisö (me)	
Henkilöstön kehittäminen Koulutuskustannukset / henkilö (euroa / hlö)	<i>Henkilöstön kehittämiseen kalenterivuonna käytetyt eurot (palvelujen ostot + palkkakulut)</i>
Ammattitutkintojen suorittaneet vakituisesta henkilöstöstä (%)	<i>Ammattitutkinnon suorittaneiden osuus koko kiinteistöhoito-, siivous ja vahtimestaripalveluiden henkilöstöstä.</i>
Kiinteistöjen ylläpito Kiinteistöhuollon kulut: euroa / m ² / kk	<i>Omien rakennusten ja piha-alueiden hoidon ja huollon budjetoidut vuosikustannukset ml. kiinteistövero / 12 kuukautta / kuntayhtymän omistamien kiinteistöjenkokonaisneliöt (hum2)</i>
Siivous: euroa / siivousneliö / kk	<i>Siivouspalvelun tammikuun budjetoidut tuotot / tammikuun siivottavat neliöt</i>
Vuosikorjauskulut: euroa / m ² / kk	<i>Kiinteistöjen kunnossapidon budjetoidut vuosikustannukset / 12 kuukautta / kuntayhtymän omistamien kiinteistöjen kokonaisneliöt (hum2)</i>
Ominaiskulutuksen muutos, sähkö	<i>Rakennustilavuutta kohti laskettu sähköenergian kulutuksen prosentuaalinen muutos verrattuna edelliseen vuoteen.</i>
Ominaiskulutuksen muutos, lämpö	<i>Rakennustilavuutta kohti laskettu lämpöenergian kulutuksen prosentuaalinen muutos verrattuna edelliseen vuoteen.</i>
Ominaiskulutuksen muutos, vesi	<i>Rakennustilavuutta kohti laskettu vedenkulutuksen prosentuaalinen muutos verrattuna edelliseen vuoteen.</i>
Kuntien energiatehokkuussopimuksen säästötavoite, 9 %:n kokonaistavoite kaudella 2009–2016 ja 10,5 %:n kokonaistavoite kaudella 2017–2025	<i>Sopimuksen sisältämä säästövelvoiteen tavoitearvo.</i>
Jätteiden kierrätysaste	<i>Kierrätysaste kuvaa, kuinka hyvin jätteet saadaan uusiokäyttöön raaka-aineena tai materiaalina.</i>
Kuntoluokka, %	<i>Omien kiinteistöjen nykyhinnan ja uudishinnan välinen suhde. Tunnusluku kuvaa rakennusten nykykuntoa suhteessa uuteen vastaavaan rakennukseen. Tavoitetaso on 75 %.</i>
Tyhjät tilat, %	<i>Koulutuskuntayhtymän tyhjiällä olevien neliöiden määrä (hum2) suhteessa kaikkiin koulutuskuntayhtymän omassa omistuksessa olevien kiinteistöjen neliöihin (hum2).</i>
Tilankäytön tehokkuus, m ² /opiskelija	<i>Oppilaitoksilla vuokralla olevien tilojen määrä (hum2) / opiskelijamäärä. Opiskelijamäärässä huomioidaan ammatillisen koulutuksen tutkinto-opiskelijat ja lukion opiskelijat.</i>
Rakentamisinvestointien kustannusarvion pitävyys, %	<i>Rakentamisinvestointien toteutuneiden kustannusten ja talousarviokustannusten välinen erotus. Tavoitetasona erotus +/- 0.</i>